

İnternette Geçmişten Geleceğe Yerel Kimlik 2

Sunuş - Mehmet Özhaseki

Değerli dostlar,

Beş yıl önce, 22 Temmuz 2000 yılında, Osmanlı Medeniyeti'nin kurucu başkenti Bursa'dan, 50 üye ile kutlu yolculuğuna çıkan Tarihi Kentler Birliği kafflesesi, Anadolu'nun farklı bölgelerinde gerçekleştirdiği buluşmalarla, tarihi, kültürel ve doğal mirasımıza sahip çıkma konusunda bilgilenme ve bilinçlenme çalışmalarını bugüne kadar sürdürdü.

Bugün gelinen noktada, Tarihi Kentler Birliği, 160'a varan üyesi ile, yine bir başka medeniyetimize, Selçuklu Medeniyeti'ne ivme katmış Kayseri vilayetimizin evsahipliğinde, bilgilenme-bilinçlenme döneminden, planlama-projelendirme aşamasına, bir anlamda kuvveden fiiliyata geçme evresine girmiş bulunuyor. Tarihi, kültürel ve doğal değerlere sahip çıkma, öncelikle bu değerlerin farkına varma, bu değerlerden hareketle kendimizi bulma ve geleceğimizi kurma bilincine ulaşmakla mümkündür. Ancak bu bilinçlenme ve farkında olma hali, eylem boyutu kazanmadığı müddetçe sadece entelektüel bir ilgiden öteye geçmemiş olur. Bu ise Tarihi Kentler Birliği'nin temel amaçlarına varmada bir eksik adım anlamına gelir.

Her ne kadar, toplum olarak tarihi, kültürel ve doğal mirasımıza sahip çıkma noktasında geç kalmış olsak bile, bu değerleri ayağa kaldırma noktasında derhal harekete geçmek durumunda ve sorumluluğunda olduğumuza inanıyorum. Artık iş yapma, bir bir değerlerimizi ayağa kaldırma zamanı... Burada göstereceğimiz herhangi bir ihmâl, telafisi mümkün olmayan kayıplara zemin teşkil edebilir.

Bu amaçla startını verdiğimiz tarihi, kültürel ve mirasımızın ücretsiz olarak projelendirme çalışmalarını Tarihi Kentler Birliği olarak üstlendiğimizi bir kez daha yinelemek istiyorum. Bu çağrıdan sonra bahane üretmenin, imkansızlıktan yakınmanın anlamı olmayacaktır.

Değerli başkanlarım,

Avrupa Birliği yolunda, ülkemiz hemen her alanda, kendine çekidüzen verme ve AB standartlarını yakalama konusunda ilerleme sağlarken, bizlerin daha atik davranarak, tarihi değerlerimize, kültürel varlıklarımıza, doğal zenginliklerimize bir an önce yönelmeli ve bu birlik içinde, onurlu konumumuzu almamız, diye düşünüyorum. AB camiasında, kimlikli, kişilikli ve onurlu bir millet, vizyon sahibi bir ülke ve kimlikli bir şehir olarak yer almanın ve bu birliğe katkıda bulunmanın yolu, birazda bizim yapacağımız çalışmalara bağlı olduğuna inanıyorum.

Ülkemizin içinden geçmekte olduğu ekonomik darboğaz ve yerel yönetimlerin mali imkansızlıkları göz önüne alındığında, belediyelerimizin sorumluluk alanlarını klasik belediye hizmetlerinin ötesine taşıyarak, sorumlu oldukları belde, ilçe ve illerin tarihi, kültürel ve doğal zenginliklerini korumak ve yeniden hayata katmak amacıyla yönelik çalışmaları gönüllü olarak üstlenmelerinin ne türden bir özverinin ürünü olduğunu daha iyi tahmin edebiliriz.

Birliğimize üye belediyeler ve bu belediyelerin değerli başkanları, kamu bürokrasisinde ve yönetiminde yaygın ve etkin olan sorumluluğu başkasına yükleme anlayışından tamamen uzak bir tavırla hareket etmektedirler. Bizler, tarihi mirasımızı korumak ve yaşatmak suretiyle kimliğimizi vurgulama noktasında, sorumluluğu bir başkasına atma yerine, bizzat yüklenme refleksi ile hareket ediyoruz.

Onlarca medeniyet tarafından inşa edilen ve bizlere kadar bir biçimde gelme başarısı gösteren değerlerimize "biz sahip çıkarsak, herkes sahip çıkar, biz savsaklarsak, bu değerlerle kimse ilgilenmez" anlayışı içerisinde, bireysel ve kurumsal sorumluluğumuzu ertelemiyoruz.

Değerli Birlik Üyeleri,

Tarihi Kentler Birliği yapısal olarak, Türkiye'nin en kuşatıcı, en demokratik ve en katılımcı kuruluşu olmak gibi bir özelliğe de sahip. Biz bu yapıyla da örnek olmak ve farklı duruşların ve farklı siyasi bakış açılarının birbirinden rahatsız olması bir yana, ülkemize ait değerlerin korunması ve yaşatılması noktasında, siyasi görüşlerin üzerine çıkılabileceğinin ve samimi bir işbirliğinin gerçekleştirilebileceğinin canlı şahidi olmak durumundayız.

Bu iyi niyet, yorulmak bilmeyen çalışma tempomuz, toplumumuzda ve devletimizin kademelerinde olumlu yankı bulmuştur. Bu nedenle önümüz açılmıştır. Bu anlamda Birliğimizin katkı ve önerileri çerçevesinde yeni yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerle ilgili detay bilgileri, birliğimiz bünyesinde görev alan bürokrat arkadaşlarımızdan ve danışma kurulu üyelerimizden alabilirsiniz. Tarihi, kültürel ve doğal mirasımıza sahip çıkma düşüncesi-eylemi kutsal ve saygıdeğerdir. Bu konuda atılacak olan iyi niyete dayalı adımların karşılık bulamaması, destek görmemesi mümkün değildir. Yola koyulanların yolları açılacaktır. Yolunuz açık olsun...

Sevgi ve selamlarımla...

Editörün Notu - Hasan Özgen

ZAMAN VE MEKAN BİLGİSİ DEĞİŞİYOR...

Hasan Özgen

Gelişmeleri paylaşmak üzere yeniden birlikteyiz. 2005 yılının Nisan-Mayıs-Haziran ayları Tarihi Kentler Birliği etkinlikleri açısından oldukça yoğun geçti. Ana ilgi alanımız olan tarih ve kültür mirasının korunmasına yönelik yasa ve yönetmelik oluşumları da aynı yoğunlukta genişlemeyi sürdürüyor.

Bu yıl, kentlerimizin bilgi ve yeteneklerini çoğaltmak için, belediye başkanlarımızın yardımcı kadrolarına yönelik seminerler düzenledik. "TKB Seminerleri" adı altında yapılan bu toplantılar ardı ardına Amasya, Tarsus ve Sinop belediyelerinin evsahipliğinde gerçekleşti.

Doğrusu hem konukseverlik, hem de katılımlar açısından TKB geleneğimize yakışan toplantılardı bunlar. Önümüzdeki süreçte, bu tür seminerlerden sağlayacağımız yararları nasıl çoğaltabiliriz sorusunun yanıtlarını arayacağız.

Nisan ayını Mayıs'la buluşturan günleri Muğlalı ve Milaslılarla birlikte geçirdik. TKB Muğla-Milas Buluşması, 29-30 Nisan ve 1 Mayıs tarihlerinde adı geçen üye belediyelerimizin evsahipliğinde gerçekleşti. Oldukça yoğun ve coşkulu geçen buluşmaya katılım da hayli yüksek oldu. Dergimizin iç sayfalarında bu konudaki gelişmeleri de okuyacaksınız.

Doğrusu gerek seminerlerde, gerekse buluşmada evsahipliği yapan vali ve belediye başkanlarına özenleri, titiz programları ve konukseverlikleri için teşekkür borçluyuz. Doğal olarak yeniden öğrendiğimiz bu beldelerin hemşehrilerine de...

TKB Muğla-Milas Buluşması'nın üçüncü günü olan 1 Mayıs'ta, tüzüğümüz gereği TKB Meclis Toplantısı yapıldı. Üyelik başvurularını tamamlayan yeni belediyelerin TKB'ye katılmasına, 2005 yılı ikinci Anadolu Buluşması'nın 2-4 Eylül'de Çanakkale'de yapılmasına karar veren Meclisimiz, üye belediyelerin projelerinin desteklenmesi için oluşturulan "200 Eser 200 Ortak" projesi için de Encümene yetki verdi.

Bildiğiniz gibi bir süre önce TKB yönetimi, dayanışmayı somut ürünlere dönüştürmek için, "200 Ortak 200 Eser" projesini başlattı. Üyelerimizin kentlerinden seçecekleri tarih-kültür varlıklarını yeniden kent hayatına kazandırma çabalarını destekleme kararı aldı. Bugüne kadar bu proje kapsamında üyelerimizden 70'in üstünde çalışma geldi ve Danışma Kurulumuz uzun bir çalışma ile bunları değerlendirdi.

Önümüzdeki günlerde TKB Encümeni'nin "200 Ortak 200 Eser" projesi ile ilgili kararları sizlere ulaştırılacak. Ve umuyoruz ki, yakın bir gelecekte, oluşturulan bu imece çalışmasının gurur verici sonuçlarını hep birlikte göreceğiz.

Bu anlamda bakıldığında Tarihi Kentler Birliği'nin gerçekleştirdiği etkinlikler bize yepyeni bir "zaman ve mekan bilgisi" aktarıyor. Ülkemizi yeniden ve üstelik ortaklaşa öğreniyoruz. Sadece görüp geçmiyoruz. Gördüğümüz her şey yeniden yorumlanıyor ve bir kente aitmiş gibi duran zenginlik ortak zenginliğimiz haline geliyor. Sevinçlerimiz, üzüntülerimiz, sorular ve yanıtlarımız birbirine geçen büyük bir çember oluşturuyor. Açıkçası hem bilgimiz büyüyor, hem de ülkemiz... Sayın Başkan Özhaseki'nin deyimi ile "kutlu bir kervan" bu. Yürüdükçe büyüyen bir yol arkadaşlığı. İçinde görgünün, bilginin, dayanışmanın ve paylaşmanın olduğu bir ortaklık.

Dergimizde yer alan inceleme ve değerlendirme yazıları da bu büyüklüğü besleyen değerli çalışmalar.

Küresel dünyanın ortalığı toz-duman ettiği, yerelliklerin ağır bir dönüşüm baskısı altına alındığı, bilginin magazinleştirilip özgün kültürlerin sığılaştırıldığı bir dönemde, TKB çatısı altında gerçekleştirilmeye çalışılanların önemi büyük.

Bilgisi ve emeği ile katkı veren, yol gösteren, öncü olan herkesi saygıyla anıyoruz.

Sağlıkla kalın!

TKB Muğla-Milas Buluşması Programı

TARİHİ KENTLER BİRLİĞİ MUĞLA-MİLAS BULUŞMASI ve BİRLİK MECLİSİ TOPLANTISI / 29-30 NİSAN-1 MAYIS 2005

29 NİSAN 2005, Cuma

- 16.00 Muğla'ya Varış ve yerleşmeler
- 18.00-19.00 Hoşgeldin Kokteyli ve Sunumlar:
 - o Muğla Belediye Başkanı Osman Gürün'ün sunumu
 - o Milas Belediye Başkanı Fevzi Topuz'un sunumu
- 19.30 Yemek Muğla Öğretmen Evi

30 NİSAN 2005, Cumartesi

- 09.00-11.00
 - o Açılış, İstiklal Marşı ve Saygı Duruşu
- Açılış Konuşmaları
 - o Dr. Osman Gürün-Muğla Belediye Başkanı
 - o Mehmet Özhasaki-Türkiye Tarihi Kentler Birliği Başkanı-Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı
 - o Prof. Dr. Metin Sözen-ÇEKÜL Vakfı Başkanı, TKB Danışma Kurulu Başkanı
 - o Oktay Ekinci-Mimarlar Odası Genel Başkanı, TKB Danışma Kurulu Üyesi
 - o Prof. Dr. Şener Oktik-Muğla Üniversitesi Rektörü
 - o Hüseyin Aksoy-Muğla Valisi
 - o Konuk Bakanlar

11.00-13.00 Panel: "TURİZMDE BÖLGESEL PLANLAMA ve KİMLİKLİ EV SAHİBİ OLMAK"

- o Yöneten: Prof. Dr. Zekai Görgülü- TKB Danışma Kurulu Üyesi
- o Hüseyin AKSOY-Muğla Valisi
- o Prof. Dr. Adnan Diler-Muğla Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Başkanı
- o Oktay Ekinci-Mimarlar Odası Genel Başkanı, TKB Danışma Kurulu Üyesi
- o Doç. Dr. Zeynep Enlil-Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
- o Bülent Tanık-Şehir Plancısı/Yazar

Değerlendirme

Prof. Dr. Cevat Geray-TKB Danışma Kurulu Üyesi

13.00-14.30 Yemek-Muğla Üniversitesi Öğrenci Sarayı

14.30-17.30 Gezi

Karabağlar Yayla Turu

Kent Turu-Saburhane Meydanı, Konakaltı, Hacıkadı Evi, Özbekler Evi, Arasta, Yağcılar Hanı, Sanatevi, Kurşunlu Cami, Kültür Evi

17.30-18.30 Açılış-Özbekler Evi

18.30-20.30 Başkanlar Paneli: "MUĞLA TURİZM HAVZASINDA YENİ TURİZM ELEMANLARI ve KÜLTÜR TURİZMİ DİNAMİKLERİ"

o Yöneten: Kayhan Kavas-İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürü, TKB Danışma Kurulu Üyesi

Katılımcılar:

- o Osman Gürün-Muğla Belediye Başkanı, TKB Encümen Üyesi
- o Fevzi Topuz-Milas Belediye Başkanı
- o Mazlum Ağan-Bodrum Belediye Başkanı
- o M. Erol Karakullukçu-Datça Belediye Başkanı
- o Kazım Turan-Ören Belediye Başkanı

Değerlendirme:

Prof. Dr. Ruşen Keleş-TKB Danışma Kurulu Üyesi

20.30-21.00 Konser-Muğla Üniversitesi Oda Orkestrası

21.00-23.00 Yemek-CNS Tesisleri

1 MAYIS 2005-Pazar

07.30-08.30 Kahvaltı
09.00-10.00 TKB Meclis Toplantısı
10.30-11.00 Belen Kahvesi'ni Ziyaret
11.00-12.00 Milas'a Ulaşım
12.00-15.00 Beçin Kalesi gezisi ve öğle yemeği
15.00-16.00 Milas Kent Gezisi (1. Etap)
Gümüşkesen Anıt Mezarı, Baltalı Kapı
16.30-17.30 Heraklia Antik Kenti
"Muğla Üniversitesi Milas Halısı Sergisi"
18.00-18.30 Milas Kent Merkezi Gezisi (2. Etap)
Çöllüoğlu Hanı ve Arasta
18.30-19.30 Hacı Ali Ağa Konağı Açılışı ve Resim Sergisi
19.30 Akşam Yemeği ve ayrılışlar

Muğla'dan Milas'a Üç Gün

29 Nisan 2005 Cuma..

Anadolu'nun çeşitli kentlerinden gelen tarih ve kültür dostu yüzlerce insan Muğla'da buluşuyor. Tarihi Kentler Birliği'nin Muğla-Milas Buluşması'nın ilk günü... Aylardır süren yerel hazırlıklar kentlerin cadde ve sokaklarına taşmış... Gülyüzlü evsahipleri her yere yetişmeye, her konuğa hoşgeldin demeye çabılıyor.

Saat 18.00 sularında Muğla Müze Müdürlüğü'nün bahçesi tıklım tıklım. Sanki Türkiye bu bahçede toplanmış. Yeni başkanlar, eski dostlar özlemlerle kucaklaşıyor.

Kimler yok ki?

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri -ki Muğla'nın eski valisi- Kemal Nehrozoğlu, Başbakanlık Müsteşarı Fikret Üçcan, Muğla Milletvekilleri Dr. Ali Arslan, Cumhurbaşkanlığı, Dr. Seyfi Terzibaşoğlu, Çankırı Valisi Ali Haydar Öner, Bartın Valisi Ali Güngör, Çanakkale Valisi Süleyman Kamçı, Muğla Valisi Hüseyin Aksoy ve yüzlerce davetli... Koruma politikalarında ve TKB kuruluşunda büyük emekleri geçmiş eski Devlet Bakanı Erman Şahin, Antalya eski Büyükşehir Belediye Başkanı Bekir Kumbul, Antakya eski Belediye Başkanı İris Şentürk, Kula eski Belediye Başkanı Selim Aşkın, Ödemiş eski Belediye Başkanı Mehmet Eriş ve Anadolu'nun dört bir yanından yorgunluk falan demeden koşup gelmiş üye belediye başkanlarımız ve kadroları...

Muğla Belediye Başkanı ve TKB Encümen Üyesi Dr. Osman Gürün, ardından da Milas Belediye Başkanı Fevzi Topuz birer konuşma ile konuklara hoşgeldin diyerek buluşmanın açılışını yapıyorlar. Ardından her iki kentlin tanıtım filmleri sunuluyor konuklara... Akşam, Muğla Öğretmen Evi'nde verilen yemek ile gün tamamlanıyor.

30 Nisan Cumartesi

Muğla Üniversitesi'nin Kötekli'deki yerleşkesinde Atatürk Kültür Merkezi buluşma noktası. Saat 09.00'da açılış başlıyor. Muğla Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şener Optik sesleniyor önce, ardından üniversiteyi tanıtan bir film sunuluyor. Muğla Belediye Başkanı Başkan Dr. Osman Gürün, TMMOB Mimarlar Odası Genel Başkanı ve TKB Danışma Kurulu Üyesi Oktay Ekinci, ÇEKÜL Vakfı ve TKB Danışma Kurulu Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen ve TKB Başkanı, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Özhasaki, ardı ardına neden burada toplandığımızın altını çiziyorlar.

Daha sonra Muğla milletvekilleri Dr. Ali Arslan ve Dr. Seyfi Terzibaşoğlu geliyor kürsüye. Muğla özelinde duydukları heyecanı ve Tarihi Kentler Birliği'nin önemini vurguluyorlar.

Muğla Valisi Hüseyin Aksoy ise, görsel destekli tam bir kültür envanteri sunuyor Muğla ili ile ilgili. Bu bütünlüğe nereden ve nasıl bakmamız gerektiğini vurguluyor. Daha sonra Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Kemal Nehrozoğlu söz alıyor. TKB'nin kuruluşundan bu yana, en çok katkı verenlerden biri olmasına rağmen, yine alçak gönüllü bir konuşma ile sevincini ve TKB'ye olan güvenini belirtiyor.

İki bakanımız, İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu ile Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç buluşmaya bizzat katılarak desteklerini sunuyor. Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç, kendine özgü üslubu içinde süregiden kitle turizmi anlayışını "*koloni turizmi*" olarak niteliyor ve Türkiye'nin mutlaka nitelikli kültür turizmini gerçekleştirmek zorunda olduğunun altını çiziyor. İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu ise, küreselleşme ile oluşan tehlikelere dikkat çekerek, ulusal ve yerel değerlerin korunması ve geliştirilmesi için TKB'nin önemli görevler üstlendiğini vurguluyor.

Açılış konuşmalarının ardından sıra panele geliyor. Muğla-Milas Buluşması için öngörülen panel konusu yörenin sorunlarına göre belirlenmiş. Panel, "*Turizmde Bölgesel Planlama ve Kimlikli Ev Sahibi Olmak*" başlığını taşıyor. Yıldız Teknik Üniversitesi Bölge ve Şehir Planlama Bölümü Başkanı ve TKB Danışma Kurulu üyesi Prof. Dr. Zekai Görgülü oturum yöneticisi. Muğla Valisi Hüseyin Aksoy, Muğla Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Başkanı Prof. Dr. Adnan Diler, Mimarlar Odası Başkanı Oktay Ekinci, YTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nden Doç. Dr. Zeynep Enlil ile şehir plancısı ve yazar Bülent Tanık konuşmacılar.

Konuşmacılar, dünyada oluşan yeni gelişmeler ve Türkiye'nin turizmden edindiği deneyleri göz önüne alarak Muğla bölgesinde yeni bir turizm anlayışının gerekli olduğunu ve bunun için de, tüm kültür ve tarih varlıklarını içeren, kıyı turizmi ile yarışan değil uzlaşan, yeni bir bölge turizm planlamasının gerekli ve yararlı olduğunu belirtiyorlar.

Üniversite yenilen öğle yemeğinin ardından Muğla kentsel sit alanının önemli bir kesitini oluşturan Karabağlar Yaylası geziyor. Ardından Muğla kent içi gezisi yapıyor ve önce Muğla Valiliği tarafından restore edilen Hacıkadı Evi, ardından Muğla Belediyesi tarafından restore edilen Özbekler Evi'nin açılışları gerçekleştiriliyor.

Günün son etkinliğini ise, "*Başkanlar Forumu*" adıyla düzenlenen panel...

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürü ve TKB Danışma Kurulu Üyesi Kayhan Kavas'ın yönettiği oturumun konusu "*Muğla Turizm Havzasında Yeni Turizm Elemanları ve Kültür Turizmi Dinamikleri*" adını taşıyor. Panele konuşmacı olarak bölgeden TKB üyesi belediye başkanları, Muğla Belediye Başkanı Dr. Osman Gürün, Milas Belediye Başkanı Fevzi Topuz, Bodrum Belediye Başkanı Mazlum Ağan, Datça Belediye Başkanı Erol Karakullukçu ve Ören Belediye Başkanı Kazım Turan katılıyor.

Başkanlar, yerel birikimlerden ve sorunlardan bakarak, kentlerinin ve kentlerini çevreleyen doğa, tarih ve kültür varlıklarının hem yeniden nasıl değerlendirilip korunacağını, hem de bu elemanların kültür turizmine nasıl entegre edilebileceğinin yolunu arıyor..

Günün değerlendirmesini TKB Danışma Kurulu Üyesi Prof. Dr. Ruşen Keleş yapıyor.

Akşam yemeğine günün yorgunluğunu azaltacak bir müzik ve TRT İzmir Radyosu sanatçılarından Makbule Kaya'nın sunduğu türküler eşlik ediyor...

1 Mayıs 2005 Pazar

Tüzüğüne göre yılda iki kez toplanması gereken TKB Meclisi yılın ilk toplantısını Muğla'da gerçekleştiriyor. TKB Başkanı ve Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Özhaskeki 7 maddelik gündemle topluyor Meclis'i... Yeni üyelik başvuruları oylanıyor ve 24 yeni belediyenin katılımı ile TKB daha da büyüyor. 2005 yılı içindeki ikinci buluşmanın 2-3-4 Eylül tarihlerinde Çanakkale'de yapılması karara bağlanıyor. Ve en önemlisi "200 Ortak, 200 Eser" projesi için TKB Encümeni'ne harcama yetkisi veriyor TKB Meclis'i... Bu yöntemle üye belediyelerin koruma ve restorasyon çalışmalarına "proje hazırlama" desteği verilecek. Son olarak TKB Danışma Kurulu Üyesi Prof. Dr. Ruşen Keleş'in hazırladığı değerlendirme, sonuç bildirgesi haline getiriliyor.

Meclis toplantısının ardından ünlü "Ormancı" türküsünün geçtiği Belen Kahvesi'ne yolculuk başlıyor. Muğla Valiliği, Belen Kahvesi'ni onarıp düzenleyerek yeniden hayatımıza katmış. İkramlar ve sohbetin ardından Milas'a doğru yola çıkılıyor..

Çam ormanlarının arasından geçince, Boğa Yokuşu denilen yerden Milas görülüyor kuşbakışı... Ancak kente girmeden Milas Belediyesi konukları önce Beçin Kalesi'ne çıkarıyor. Milas Belediye Başkanı Fevzi Topuz karşılıyor konuklarını...

Karya ve Menteşe Beyliği döneminin başkenti Milas. Beçin Kalesi de, neredeyse kentle bütünleşik. Zeybekler ve onlara eşlik eden davul-zurna ekibi karşıyor konukları... "Hayda bre efeler" nidaları arasında kendini halk oyunlarına atan başkanlar, konuklar, fotoğraf çekirtmeler.. Beçin Kalesi'nin manevi iklimi de önemli. Ahmet Gazi Türbesi ve Menteşe Beyliği dönemi yapıları geziliyor...

Beçin Kalesi'nden inilerek ünlü Milas kent parkının yayındaki Belediye Düğün Salonu'nda öğle yemeğine gidiliyor. Yemek kuyruğu biraz can sıkıcı. Ama inanılmaz bir çeşitlilik sunuyor konuklara Milaslılar. Ot yemekleri, içli bakla salatası, deniz börülcesi, hindibağ, hardal otu, pancar salatası, otlu börekler, ekşili köfte, keşkek ve ev baklavası... Kısacası tam bir ziyafet.. Zeytin yağını her yerde hissetmek mümkün doğal olarak... Anlaşıyor ki, Milaslı hanımlar epeyce hazırlık yapmış. Milas Belediye Başkanı ve Kaymakamı birer hoşgeldin konuşması yapıyor.

Yemekten sonra, kent içindeki geziye Gümüşkesen Mezar Anıtı ile başlanıyor. Dünyanın 7 harikasından biri olan Bodrum Mozelesi'ne benzerliği ile ünlü bu yapı, bir Roma anıt mezarı ve yaklaşık 2000 yıldır ayaktaymiş... Ardından Milas Belediyesi tarafından yeni restorasyonu bitirilen Hacıali Ağa Evi'nin açılışı yapılıyor. Hacıali Ağa Evi, Milas'ın arasta-çarşı bölgesinde bulunuyor. Ona yakın olan 300 yıllık bir han, Çöllüoğlu Hanı ziyaret ediliyor. Bakım ve onarım bekleyen bu güzel eserin iç avlusunda ünlü Milas halıları ve zeytin ürünleri sergisi düzenlenmiş...

Belediye Başkanı Fevzi Topuz, çevrenin zengin mirasını ardi ardına göstermek istiyor, ama zaman sınırlı... Bafa Gölü kenarındaki Kapıkırı Köyü'ne gidiliyor. Kapıkırı Köyü, Karya dönemi kenti olan Heraklia'nın üstüne-kenarına kurulmuş gibi. Efsanelerde "Tanrıların yeryüzü aynası" sayılan Bafa Gölü ile, bir zamanlar 6,5 km uzunluğundaki surlarla çevreli bir liman kenti olan Heraklia arasında akşam oluyor.-

Akşam, bazı konuklar için ayrılık vakti... Kalanlar Bodrum otellerinde konaklayacaklar.

Üç günlük yoğun bir koşuşturma, üç güne sığdırılmaya çalışılan bilgilenme, görme, ülkenin toprağını, suyunu ve havasını içine çekme ... Birbirini beslemenin, birbirine güvenmenin, dayanışmanın gücünü arttıran üç gün. Tarihi Kentler Birliği Muğla-Milas Buluşması'nın özeti bu... Ayrılanlar ve kalanlar aynı şeyi söylüyor;

"Yeni üç günlere, yeni buluşmalara... Gücümüze güç katmaya..."

TKB Muğla-Milas Buluşması - Açılış Konuşmaları

Prof. Dr. Şener Oktik-Muğla Üniversitesi Rektörü

Tarihin, kültürün ve doğanın cömert davrandığı Muğla'da sizleri görmekten duyduğum mutluluğu iletiyorum. Üniversitemiz tarihin, kültürel değerlerin bize sunduğu kaynakların doğru kullanılması tercihiyle eğitim olanaklarını sürdürmektedir. Üniversiteler Avrupa toplumlarının gelişiminin merkezindedir. Yaşamsal bilgiyi yaratır ve korur. Bizler, 6 fakülte, 2 enstitü, 5 yüksekokul, 9 meslek yüksekokulu ile 17 bini aşan gencimizin dağarcığını bilgi, beceri ve özgüvenle doldurma çabasıdayız. Uluslararası bir üniversite yolunda her yıl yeni bir noktayı gelişme çizgimizde işaretlemenin mutluluğu içindeyiz. Üniter yapımızı ve laik demokrat yapımızı güçlendirerek sonsuza kadar koruyacağımıza söz veriyoruz. Özellikle gençlerimize inanıyor, güveniyor, sahip çıkıyoruz. Bugün Tarihi Kentler Birliği Muğla-Milas Buluşması'nda aramıza katılıp hepimize güç verdiğiniz için teşekkür ederim.

Dr. Osman Gürün-Muğla Belediye Başkanı

Tarihi Kentler Birliği ülkemizin sahip olduğu binlerce yıllık kültür birikimine sahip çıkmayı, korumayı ve bunu önce kendi insanımızla sonra bütün dünyayla paylaşmayı hedefler. Kuruluş felsefesinin yaygınlaşmasıyla ye sayısı 132'ye çıkmıştır. Burada bulunan konuklarımız Tarihi Kentler Birliği buluşmalarının ne denli önemsendiğini ortaya koymaktadır. TKB sahip olduğumuz kültür varlıklarının bizi ne kadar yakınlaştırdığını göstermiştir.

TKB hiçbir bölgesel, siyasi ve etnik ayırım gözetmeden, merkezi idareyle yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin uyum içinde çalıştığı seçkin bir örnektir. ÇEKÜL Vakfı Başkanı ve TKB Danışma Kurulu Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen bu başarının en önemli mimarlarındadır.

Muğla Belediyesi de korumacılığa verdiği önemle TKB'nin kurucu yesi olma onurunu yaşamaktadır. 1124 km.'lik kıyı şeridi, orman varlığı ve ulusal ekonomiye katkısıyla ülkemizin özellikli yerlerindedir. Okur yazar oranıyla Türkiye'nin seçkin yerlerindedir. Muğla'yı bir ticaret, turizm ve okullar kenti olarak geleceğe taşımak istiyoruz. Koruma bölgeleri içinde 400 tane tescilli yapısının bulunduğu Muğla, kültür turizmi alanında önemli bir marka olmak amacındadır.

Eski eserlerin korunmasına olanak verecek mekanizmaları devreye sokan bir turizm anlayışı yaratmaya çalışıyoruz. Muğla'da korumacılık faaliyeti 1970'li yıllarda Safranbolu ile aynı zamanda başlamıştır. Bu konuda belediye başkanlarımız Erman şahin ve Orhan akır'ın katkılarını unutmamız mümkün değildir... Sahip olduğumuz koruma anlayışının doğasında insan unsuru vardır. Muğla gibi önemli bir bölgede kültür varlıklarının da dikkate alındığı turizm master planı büyük olaylık sağlayacaktır. Envanter çalışmasına başlamış bulunuyoruz. Umuyorum ki, bu büyük buluşma hem korumacılığın yaygınlaşması hem de sahip olduğumuz değerlerin yaygınlaşması adına yararlı olacaktır.

Mehmet zhaseki-Kayseri Büyükşehir Belediyesi, TKB Başkanı

2000 yılında 50 kişiyle Bursa'da başlayan bu kutlu kervan geçtiğimiz süre içinde kendi içinde birlikteliğini güçlendirerek bilinçlendirme çalışmalarını hızla sürdürdü. Kayseri'nin evsahipliğinde yapılan bu çalışmaların üzerine yeni çalışmalar koyarak hızla yolumuza devam ediyoruz. Artık bir aile olduk. Eğer bir bilgi kullanılmıyor hayata aktarılmıyorsa sadece entelektüel bir birikimden ibarettir. Tarihi kültürel mirasımızdan ne kaldıysa onu gelecek nesillere aktarmak zorundayız.

Ülkemizin ekonomik darboğazdan geçtiği ve bundan belediyelerimizin çok etkilendiği biliyoruz. Buna karşılık, belediye sınırları içinde bulunan kültürel mirasımızı korumak için belediyelerin gösterdiği gayreti bir kez daha ifade etmek, huzurlarınızda onlara teşekkür etmek istiyorum.

Birliğimizin bir özelliği de ülkemizdeki demokratik ve katılımcı birliklerden biri olmasıdır. Bizler de yönetim olarak bir takım gayretler içerisindeyiz. Eğitim seminerlerine devam ediyoruz. Bununla beraber Anadolu buluşmalarımız devam ediyor. Yeni bir proje başlattık: "200 ortak 200 eser" projesi. Ortaklarımızdan gelen, "bizdeki tarihi eserlerin projelendirmesini yapın" isteği karşısında bu eserleri projelendireceğiz. Bir tarihi eseri korumanın en iyi yolu öncelikle projelendirmek.

Özellikle sınırların açıldığı, ülkelerin milyonlarca turist sayısından bahsettiği ortamda AB içinde yer alacaksa bunun bir anlamı var diye düşünüyorum. Kendi değerlerimizin yer aldığı bir yapı içinde orada bulunacaksa yerel yönetimlere görev düşüyor. Çanakkale'de buluşmak üzere hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Oktay Ekinci-Mimarlar Odası Genel Başkanı, TKB Danışma Kurulu Üyesi

TKB Muğla-Milas Buluşması'nı "geçikmiş bir sevdanın kucaklaşması" olarak yorumladım. Anadolu'yu diyar diyar dolaşıyoruz, bir araya geliyoruz. Kutlu kervanımızı daha da kutlu geleceklere doğru yürütüyoruz. Muğla ve Milas TKB'nin kurucu üyeleri olmalarının yanında bu fikrin esin kaynaklarıdır. Kentsel yerleşimini üçte birinin kentsel sit alanı olduğu turistik amaçlarla değil yaşanılabilir amaçlarla korunan bir kentlerdir.

Günümüzde tarihi ve kültürel mirasımızın sadece turistler için korunacağı anlayışı egemendir. Oysaki bu bize kimlik veriyor. Muğla bunun yanıtını vermiştir. Belediye başkanlığı açısından kuşaktan kuşağa korumacılığın gerçekleştiği bu kente halk ve belediye kentin korunmasında katkıda bulunmuştur. Muğla halkı şunlardan vazgeçmiştir: Apartman ve imar rantından yani durduk yere para kazanmaktan vazgeçmiştir. O apartmanlar yüzünden ortadan kalkan mirasımız bizi yoksullaştırmıştır. Apartmanlaşmak toplumu birbirine düşmanlaştırdı. Dünyada suç oranının en az olduğu kentler tarihi kimliğini koruyabilen kentlerdir.

Görmüş geçirmiş insan nasıl değerliyse, görmüş geçirmiş kentler de o kadar değerlidir. TKB 5 yıldır bunu çok farklı noktalara getirmiştir. Tarih hepimizin ortak malıdır. Hepiniz geçmişinizi kimliğinizi düşüncenizi duygunuzu tarihte buluyorsunuz. TKB sadece belediye başkanlarımızın değil valilerimizin de kültürel alanda çalışmalarını arttırmasına neden oldu.

Yeni il özel idareler yasasında, valiliklerin belediye sınırları dışında faaliyet yapabilecekleri maddesi var. Hazır İçişleri Bakanı da buradayken bu maddenin ivedilikle düzeltilmesi sözünü Bakanımızın ağzından duymak istiyoruz...

Türkiye'nin bütün tanıtım filmlerinde afişlerinde tarihimiz ve kültürümüz var. Peki neden tarihimizi ve kültürümüzü turizm sektöründen elde edilen gelirlerle korumuyoruz? Turizm sektörü tarih ve kültür sayesinde ekmeklerini yiyorlarsa vefa borçlarını ödesinler.

Prof. Dr. Metin Sözen-ÇEKÜL Vakfı Başkanı, TKB Danışma Kurulu Başkanı

Muğla-Milas Buluşması, yorgun ama emeğini sonuna kadar kullanan insanların uzun yürüyüşünün sonucudur. İnsan ömrünün 50 yılı tarihin derinliklerinin uzunluğu içinde sınırlı bir zamandır. Ancak yarım yüzyıl içinde bu ülkenin diri kimlikli durmasını sağlamak için uzun bir yürüyüş zamanıdır. Bu yarım yüzyılı geçiren insanların bir bölümü karşımızda. Bu buluşma, yorgunluğunuza değil değip değmediğini irdelemenin fırsatının bulunacağı bir toplantıdır.

Bu yarım yüzyılın içinden gelen insanlar 1975'te bir tek ağacı, "bir tek evi değil bir kentin bütünü koruyalım" diye ayağa kalktılar ve Safranbolu'da, Muğla'da yaşamlarını bu konuya adadılar. Hiç kuşkusuz bu süreçte birlikte olduğumuz insanlar çevrelerine karşı diri durmanın bedelini ödediler. "Biz kimliğimizi tarihten ve doğadan alıyoruz" diyenler karşı duruşa cevap verdiler. Bu beraberliği kutluyorum.

Safranbolu'da 1975'te her yerden gelen insanlar alanlarda konuşma yapıyorlardı. "Kamu-yerel-özel-sivil birlikteliğine dayalı yeni bir direnç yaratalım" demiştim o zaman... Çok önemli bir noktadayız. TKB, heyecanlı ve duyarlı kimliklerin bir arada olduğu bir oluşumu gündemin önemli noktası haline getirdi. İzzettin Keykavus, "biz bu dünyada nöbetimizi tuttuk ve gittik. Şimdi nöbet sizdedir" diyor. Şimdi nöbet bizdedir. Üreten bizsek, sürekliliği kazandıran bizsek, geleceği kurgulayan da biz olmalıyız. Farklı bir sorumluluk ve farklı bir süreklilik gerekiyor. Bu sürekliliği kurumlar, kuruluşlar, sivil toplum örgütleri taşıyacak. Bu salondakileri bu konuşmaları dinleyen kişiler olarak yarın anıları olan insanlar olarak görüyorum. Dünyanın aklından çok dünyaya akıl veren toplum olmanın getirdiği diri anlayışı egemen kılacak günler diliyorum. Yorgunluğunuz kutlu olsun.

Ali Arslan-Muğla Milletvekili

Gerçekten bu buluşma Muğla'ya çok yakıştı. Türkiye'de 14 özel çevre koruma bölgesi var. Bunların beşi Muğla'da. % 68'i ormanlarla kaplı ama bu insanlar da sıkıntı çekiyor. Bir an önce bunların çözülmesi gerekiyor. Parlamentoda gerekli çalışmalar yapılıyor. Muğla'nın önümüzdeki 50 yılın Türkiye'de ve dünyada yükselen değeri olacaktır...

Bir anımı paylaşmak istiyorum. Nail Çakırhan elinde kalemi kağıdı ve fotoğraf makinesi ile Muğla'yı sokak sokak dolaşarak evlerin fotoğrafını çekti. Evlerinin kapılarının fotoğraflarını Nail Çakırhan'dan kıskanırlardı Muğlalılar... Nail Çakırhan'ın o zaman ki siyasi kimliğinden ötürü...

Seyfi Terzibaşoğlu-Muğla Milletvekili

Nesliler boyu Muğla merkezde yerleşmiş bir ailenin çocuğuyum. Anlatılan evlerden birinde doğdum. O evlerin kültürünü çok iyi bilen biriyim. Maalesef Oktay Ekinci'nin anlattığı gibi bu evlerden birini ailem betona teslim etti. Ne yazık ki, ekonomik şartlar insanları bazı noktalara götürüyor. Muğlalı'nın ekonomisi zayıf olduğu için bunun bedelini ödedi. Artık bunun karşılığını almalı diye düşünüyorum.

TOKİ'nin tarihi evlerin korunması için oluşturduğu bir fon var ama bunun yeterli olduğunu düşünmüyorum. Daha farklı fonları da bulmamız lazım.

Kültür turizmi Muğla için çok önemli. Muğla'yı da bu kapsam dahilinde 1-2 gecelik konaklamalarda kullanılabilineceğini düşünüyorum.

Hüseyin Aksoy-Muğla Valisi

Muğla'nın da içinde bulunduğu, Tarihi Kentler Birliği'nin ilimizdeki buluşmasında, sizlerle birlikte olmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Muğla İli, sahip olduğu doğal güzelliklerinin yanında, tarihi ve kültürel zenginlikleriyle, aynı zamanda bir kültür kenti özelliğini de taşımaktadır. 1124 km.'lik kıyı uzunluğu ile, ülkemizde denize en uzun kıyısı

olan il konumundaki Muğla, Dalaman ve Milas-Bodrum gibi uluslararası 2 havaalanı, 7 deniz gümrük kapısı ve yaklaşık 240 bin yatak kapasitesiyle ülkemiz turizmine hizmet vermektedir.

Antalya ve İstanbul'dan sonra, ülkemizde en çok yabancı turisti ağırlayan Muğla İli'ne, geçtiğimiz yıl hava ve deniz yoluyla, bir önceki yıla göre, % 24'lük artışla, 2 milyon 624 bin 499 yabancı turist girişi gerçekleşmiştir.

Bu yıl bu rakamın 3 milyonu aşması beklenmektedir. İlimizdeki alternatif turizm potansiyelinin değerlendirilmesi ve turizmin çeşitlendirilmesi suretiyle, turizmin 12 aya yayılması için, Valiliğimizce çeşitli projeler uygulamaya sokulmuş bulunmaktadır.

Önümüzdeki yıllarda, ilimizin ağırlayacağı yabancı turist sayısının 5 milyonu bulmasını ummaktayız.

Karya ve Likya gibi uygarlıklara başkentlik etmiş bir yörede kurulan Muğla İli'nde, çeşitli uygarlıkların izlerinin bulunduğu, 195 ören yeriyle, 306 arkeolojik sit ve 68 de doğal sit alanı bulunmaktadır. İl genelinde, 14 kentsel sit alanındaki 4 bin tescilli yapının yanında, 238 adet de tescilli anıt ağaç yer almaktadır. Ülkemizin tek sualtı arkeoloji müzesiyle, Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesindeki tek Doğa Tarihi ve Fosil Müzesi'nin bulunduğu ilimiz, 5 arkeolojik müzesi ve 195 ören yeriyle, Güney Batı Anadolu'nun açık hava müzesi ve önemli kültür kenti konumundadır. Muğla İli, ülkemizde korumacılık bilincinin en çok geliştiği iller arasında yer almaktadır.

Muğla Kentsel Sit Alanı ve Karabağlar Yaylası'nda bulunan, ve asırlık geçmişlerine rağmen, yaşayan Muğla Evleri, buna güzel bir örnek teşkil etmektedir.

Gerek Muğla Kentsel Sit Alanı ve gerekse Milas ve Ula ilçelerimizdeki kentsel sit alanları içinde kalan tarihi yapıların, restore edilerek turizme kazandırılması ve bu konuda yurttaşlarımıza örnek olunması amacıyla, Valiliğimiz ve Belediyemizce, çeşitli restorasyon projeleri uygulanmaktadır.

Bu çerçevede, Valiliğimizce, Ormancı türkülüne konu olan olayın yaşandığı "Belen Kahvesi"nin yeri kamulaştırılarak, aslına uygun olarak yeniden yapılmış ve kültür turizmine kazandırılmıştır. Yine Valiliğimizce Muğla Kentsel Sit Alanı içindeki tarihi bir Muğla Evi kamulaştırılarak, restore edilmiştir. Ayrıca, Belediyemizce restore edilerek, kültür turizminin hizmetine açılan "Kültür Evi" ile, halen restorasyonu devam eden "Özbekler Evi" restorasyonları bu çalışmalara örnek teşkil etmektedir. Tarihi Kentler Birliği toplantısı çerçevesinde ilimizde düzenlenen "Turizmde Bölgesel Planlama, Kimlikli Ev Sahibi Olmak" ve "Muğla Turizm Havzasında Yeni Turizm Elemanları ve Kültür Turizmi Dinamikleri" başlığı altındaki panellerin, yöremizdeki tarihi evlerin restorasyon çalışmalarına ve kültür turizmine önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum. İlimizde gerçekleştirilen Tarihi Kentler Birliği toplantısının en verimli bir şekilde geçmesini ve amacına ulaşmasını diliyorum.

Bu duygularla, tüm konuklarımızı tekrar saygı ile selamlayarak, sağlık ve mutluluk dilekleriyle saygılarımı sunuyorum.

Kemal Nehrozoğlu-Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri

Yıllar sonra bugün tekrar Muğla'da olmaktan müstesna bir heyecan duyuyorum. Muğla'da görev yaptığım dönemde bu üniversitenin yerinde taşlık bir arazi vardı. Yıllar sonra burada böyle bir kültür ve eğitim kurumunun yapılmış olması heyecan verici.

Muğla ili TKB'nin bir toplantısına ev sahipliği yapmak bakımından en önemli kentlerimizden biridir. Cumhurbaşkanımız bu toplantıya katılmayı planlamış durumdaydılar. Katılamadılar. Sayın Cumhurbaşkanımız adına katılımcıları selamlıyorum. Akşamdan bu yana bu toplantı dikkati çekecek kadar sıcak bir ortamda gerçekleşiyor. Dün akşam herkesin dikkatini çeken beklenenin çok üstünde yoğun katılım ve bu katılımdaki heyecanın varlığıydı. Bir birlikteliğin başarıya ulaşmasının için ilk olarak iş doğru olmalıdır, doğru yöntemle yapılmalıdır ve doğru insanlar tarafından yapılmalıdır. TKB bu nedenlerle her gün başarısını büyütmektedir. Burada olmaktan duyduğum mutluluğu tekrarlıyorum.

Atilla Koç-Kültür ve Turizm Bakanı

2 aylık serüvenimden bahsedeceğim. Bakan olalı altmış gün oldu. Otuzdan fazla il ve ilçe gezdim. Turizm ve kültür bilinci gördüm. Kültür turizmden çok alacaktır. Ben sizin adınıza turizmcilerden bu alacağı tahsil edeceğim. Önceleri sayın Başbakanımızın Kültür ve Turizm bakanlıklarını birleştirme meselesi olunca "bu nasıl olur?", dedik. Bulgaristan ve Yunanistan bakanlarıyla konuştuğumda onların bu iki bakanlığı birleştirmek için çalışmalar yaptıklarını öğrendim ve biz iyi bir şey yapmışız dedim. STK'larla, ilim adamlarımızla, valilerimizle ve belediye başkanlarımızla hep beraber çalışacağım. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bize bağlanması gerektiği kanaatindeyim. Özel sektörü şu sırada fevkalade bana yardımcı görüyorum. Her gün bir eski anıtımızı, evimizi, sokak sağlıklılaştırmasını yapmak üzere bana müracaatta bulunuyorlar. Onları teşvik etmiş bulunmaktayız. Kültür alanındaki destekleri çok yüksek boyutlarda, bu beni umutlandırıyor.

Vali arkadaşarımdan rica ettim. Bölgelerindeki kültür ve turizm varlıklarının bilgilerini bana gönderecekler. Tüm bu verileri derleyip toparlayacağız. Bu envanterin yapılabileceğine inanmamın en önemli sebebi kültür ve turizm alanındaki bilinçlenmedir.

Turizmin hem alan olarak hem konu olarak çeşitlendirilmesi gerekiyor. Kongre turizmi için yapılacak çalışmalara destek oluyorum. Lütfü Kırdar Kongre Merkezi'nin 2009'a kadar her günü dolu. Çok seviniçliyim...

Abdülkadir Aksu-İçişleri Bakanı

Bugün gerçekten çok önemli bir toplantıyız, tarihi bir buluşma...

Sahip olduğumuz tarihi ve kültüre değerler insanların ortak mirası olarak değer kazanmaktadır. TKB işte böyle bir ilgi ve ihtiyaçtan doğmuş ve faaliyete başlamıştır. Gıpta ile bakılan bir seviyeye gelmiştir. Tarihi ve kültürel değerlerin korunması ve özgün kimliğiyle geleceğe taşınması yolundaki çalışmaları bizleri ümitlendirmektedir. Tarihi ve kültürel değerlerimizin korunmasını sürekli merkezden yürütmeye çalıştık ancak görüldü ki mahalli yönetime dayanmayan, halkın, STK'ların içinde bulunmadığı karar ve uygulamalardan sonuç alınmamaktadır. Hazırlanan yeni kanunlarla da bu sorunlara çözüm bulunmasına çabalanmıştır.

Belediyelerin görev alanları da yeni yasalarla genişletilmiştir. Bünyelerinde teknik eleman ve uzmanların yer alacağı koruma uygulama ve denetim bürolarının kurulmasına imkan sağlanmıştır. Emlak vergisinden kültür eserlerinin onarım ve restorasyonu için kaynak sağlanmıştır. Bu konudaki görev ve yetkilerin yerel yönetimlere aktarılması neticesinde toplumsal sorumluluk ve bilinç yaratılmış olacaktır.

Ülkemizde kültür ve çevre zenginliğimiz turizm potansiyelimizin temelini oluşturmaktadır. Toplumun tüm bireylerinin evrensel kültürün disiplini içinde tarih ve kültür eserlerine sahip çıkarak bu önemli kaynaktan en önemli şekilde yararlanması gerektiğini düşünüyorum.

Başarılı çalışmalarını yakından izlediğimiz Tarihi Kentler Birliği'ni hizmetlerinden dolayı tekrar kutluyorum.

TKB Muğla-Milas Buluşması - Sonuç Bildirgesi

Tarihi Kentler Birliği Muğla-Milas Buluşması 300'e yakın sayıda belediye başkanının, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri'nin, bakanların, milletvekillerinin, valilerin, üst düzey bürokratların, TKB Danışma Kurulu Başkanı ve üyelerinin katılımıyla 29-30 Nisan 2005 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

Ekonomik canlılığını büyük ölçüde turizm etkinliklerine borçlu olan belediyelerimizin temsilcileri, turizmden daha çok pay alabilmek için, zengin kültür ve doğa kaynaklarından yola çıkarak inanç turizmi ve benzerleri başta olmak üzere, turizmin çeşitli işlevsel özelliklerinden yararlanmanın ön koşulları, yeni yöntemleri ve sorunları üzerindeki görüşlerini dile getirmişlerdir. Benzer sorunlarla karşı karşıya bulunan bu belediyeler, sorunların çözümünün bir havza (bölge) planlaması yaklaşımı ile daha iyi çözülebileceğine işaret etmiş, yöre insanının turizm değerlerine sahip çıkma konusundaki yüksek bilinç düzeyini önemli bir avantaj olarak değerlendirmişlerdir. Kurumsal altyapının geliştirilmesi amacıyla, İl Özel İdareleri Yasası'nın, valiliklerin kültür ve turizm ile ilgili görevlerini belediye sınırlarının dışında kalan alanlarla sınırlandıran düzenlemesinin yetersizliğine dikkat çekilmiş ve bu durumun düzeltilmesi isteğinin ilgili meclislere iletilmesi kararlaştırılmıştır. Bunun yanı sıra, Belediye Hizmet Birlikleri ve İmar Yasası tasarılarının vakit yitirmeden parlamentodan geçirilmesinin, bölgedeki turistik etkinliklerin gelişmesi yönünden kolaylıklar sağlayabileceği dile getirilmiştir.

Turizmin konusu olan tarih, doğa ve kültür değerlerinin korunmasının, esas olarak yerel bir sorun olmasına, bu konudaki asıl sorumluluğun belediyelere ait bulunmasına karşın, bu alanda devlete, özel sektör kuruluşlarına, sivil toplum örgütlerine ve hatta uluslararası kuruluşlara da önemli görev ve sorumluluklar düştüğü önemle vurgulanmıştır. Kültür, tarih, mimarlık ve doğa değerlerinin korunması amacının, gerçek gereksinimlere yanıt veren planlı imar ve yapılaşma etkinlikleriyle çelişmediği, her iki hedef arasında sürekli ve dengeli (sürdürülebilir) gelişme yaklaşımı çerçevesinde ve bir plan anlayışı ile ahenk sağlanabileceği ifade edilmiştir.

Belediyelerimizin temsilcileri, bu konuda Tarihi Kentler Birliği'nin teknik öncülüğünde gerçekleştirilmekte olan eğitim çalışmalarından da esinlenerek, turizm değerlerini korumak için üzerlerine düşen sorumluluğun gereklerini yerine getirmeye hazır olduklarını kamuoyuna duyurmayı kararlaştırmışlardır.

1 Mayıs 2005

Değerlendirme: 2000'li Yıllarda Turizm 1980'lerin Zihniyeti İle Planlanabilir mi? - Doç. Dr. Zeynep Enlil

Ben konuşmama birkaç saptama ile başlamak istiyorum. Bu saptamalar doğrultusunda birlikte düşünmemiz gereken sorular açmayı umuyorum. Bu saptamalardan ilki turizmin dünyada hızla gelişen sektörlerden biri olduğu ve ekonomik kalkınmada itici bir güç olarak görüldüğüdür. Ancak, turizmin iki ucu keskin kılıç olduğu ve yarar getirdiği kadar zarar da verebildiği artık üzerinde uzlaşmış bir gerçektir. İkincisi, 'kimlikli ev sahibi olabilmek' için dünyadaki zihniyet kaymalarını ve değişmeye başlayan tüketim kalıplarını iyi okumak gerektiği; üçüncüsü ise Türkiye'deki gelişme dinamiklerinin farklı yerleşmelerde farklı sorun alanlarına işaret ettiği ve bu sorunların da genelde planlama, özelde turizm planlaması bağlamında farklı stratejiler ile ele alınması gerektiğidir.

Yeni bin yılda turizm planlamasına ışık tutmak için bu saptamaları açacak olursak; öncelikle, turizmin batı dünyasında 2. Dünya Savaşı sonrasında ekonomik kalkınma ve yeniden yapılanma döneminde hızla gelişen bir sektör olarak ortaya çıkardığı turizm türünü irdelemek gerekir. Gelişmiş sanayi toplumlarında gündelik yaşamın rutin işlerinden, stresinden, kentin kalabalığından ve gürültüsünden uzaklaşma gereksiniminin özellikle kıyı alanlarına yönelen "örgütlü, kitlesel bir turizm" türü ortaya çıkarmıştır. Bu süreç içerisinde 1960'da 70 milyon olan turist sayısının 1990'larda 500 milyona, 2000'lerde neredeyse 1 milyara ulaştığı; 1960'da 70 milyon dolar olan turizm gelirlerinin ise 1993 yılında 324 milyar dolara yükseldiği kaydedilmektedir.

Hızla gelişen bir sektör olarak turizmin istihdam yarattığı, döviz girişi sağladığı, yabancı sermaye çekmekte bir araç olduğu ve yarattığı çarpan etkileri ile diğer sektörleri tetikleyerek harekete geçirdiği savunulmaktadır. Bu nedenlerle, özellikle 1970'lerden itibaren az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde turizm ekonomik kalkınmada önemli bir araç; adeta bir "can simidi" olarak görülmeye başlanmıştır. Zengin doğal, kültürel ve tarihi değerleri ile önemli bir potansiyele sahip olan ülkemizde de turizm ülke kalkınmasında motor güç olarak görülmüş; "bacasız sanayi" addedilen turizm gelirlerinin ekonomik darboğazların aşılmasında önemli girdi teşkil edeceği umulmuştur. 1980'lerde benimsenen ekonomik politikalar doğrultusunda atılan adımlarla sektöre yeni bir ivme kazandırılmış; "deniz, kum ve güneş"i ön plana çıkaran ve "kitle turizmini" hedef alan bu girişimler sonucunda ülkedeki yatak kapasitesi hızla artmış, yabancı sermayenin turizm yatırımlarına yönelişinde kayda değer bir artış meydana gelmiştir.

Dünya Turizm Örgütü, sektörün 21. yüzyıldaki gelişimini değerlendirdiği "Turizm: 2020 Vizyonu" başlıklı raporunda turizmin dünyada en hızlı büyüyen sektör olmaya devam edeceğini; yapılan kestirimlere göre 2020 yılına gelindiğinde yılda yaklaşık 1.5 milyar turistini yabancı ülkelere seyahat edeceğini ve 2 trilyon USD'lık bir harcama yapacağını öngörmektedir. Bu kestirimler dünya ölçeğinde çok önemli pazara ve bu pazardan pay almak için kıyasıya bir yarışa işaret etmektedir. Özellikle de günümüzün küreselleşen dünyasında, ülkelerin, bölgelerin kentlerin sermayeyi, yatırımları, turistleri çekmek için yarışmakta oldukları bu rekabet ortamının iyice kızılaşacağı anlamına gelmektedir.

Bu durumda sorulması gereken soru şudur:

Biz bu giderek artması beklenen rekabet ortamında nasıl bir duruş benimseyeceğiz? Bir başka deyişle, geleceğimizi kurgularken:

- o Ne tür turizm?
 - o Ne tür turist?
 - o Ne tür turizm yapıları?
 - o Nasıl bir çevre?..
- sorularına nasıl yanıt vereceğiz?

Ve buna bağlı olarak bu rekabet ortamının neresinde olacağız? Geleceğe ilişkin bu vizyon stratejilerimizi belirleyecek: Kitlesel turizmin mekanı, "ucuz turist ülkesi" olmayı mı seçeceğiz? Yoksa, dünyada gelişmekte olan yeni kaygıları, yeni yaklaşımları, değişen değer yargılarını ve tüketim kalıplarını iyi okuyup farklı stratejiler mi geliştireceğiz?..

Bu nokta da durup turizmin iki ucu keskin kılıç olduğu saptamasına dönmek gerekiyor. Madalyonun bir yüzünde önceden de belirttiğim gibi turizmin olumlu etkileri var: turizm istihdam yaratıyor; döviz ve yabancı sermaye girişi sağlıyor; ve hatta -çoğu zaman uygulamaların bilimselliği sorgulanır olsa da- kültür varlıklarının korunmasını sağlıyor, korumaya gerekçe teşkil ediyor ve ekonomik kaynak sağlıyor; kültürler arası iletişimi, etkileşimi destekliyor.

Ancak bir de madalyonun öbür yüzü var...

Bu yüzde ise turizmin -özellikle kitle turizminin- olumsuz etkileri bulunmaktadır. Doğal ve kültürel çevre açısından bu etkileri kısaca şöyle sıralamak mümkün:

- o Doğal çevrenin artan oranlarla yapılaşmış çevreye dönüşmesi,
- o Çevrenin "taşıma kapasitesi" gözetilmeksizin meydana gelen yığılmalar, yoğunlaşmalar, çevre sorunları,

o Yöre halkı ile turistin yaşam biçimleri, kültürel özelliklerinin farklılığından kaynaklanan gerilimler,
o Aşırı yoğun ziyaretçi sayılarının kültür varlıkları üzerinde yarattığı olumsuz etkiler.

Kısacası turizm, "sürdürülebilir" bir biçimde planlanmadığı, iyi yönetilmediği takdirde varlığının temel nedeni olan doğal, kültürel ve tarihsel çevrenin tahribine yol açacak dinamikleri bünyesinde taşımaktadır.

Öte yandan, yerel ekonomi açısından bakıldığında; son yıllarda, kitle turizminin aslında yerel ekonomiye sanıldığı kadar da önemli katkıların olmadığı gerek akademik yazında, gerekse uluslararası kuruluşlar düzeyinde sıkça dile getirilir olmuştur. Bunun başlıca nedeni turizm gelirlerinde meydana gelen "ekonomik sızma" (leakage)dir: Turistin ödediği paranın önemli bir bölümü küresel turizm piyasasında egemen olan uluslararası şirketlere ve turizm hizmetinin sürdürülmesi için ülke/bölge dışından alınan mal ve hizmetlere gitmektedir. Uluslararası turizmin gelişmiş batı ülkelerinin kontrolünde olmasının ekonomik sızmayı körüklediği; az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ekonomik sızmanın %40 ila % 80'lere varan yüksek bir oran arasında değiştiği kaydedilmektedir. Turistin ödediği para bu ülkelerin havayolları şirketlerine, uluslararası tur operatörlerine, otel zincirlerine, ithal edilen yiyecek ve içecekler gitmektedir.

Ayrıca, "herşey dahil" sistemi kitlesel turizmin bir başka önemli boyutudur. Ülkemizde son yıllarda çok yaygınlaşan bu sistemde "paket turlar" ile gelen turist tesis dışına çıkmamakta, turistlerin yörede yaptığı harcama minimum düzeyde kalmakta, yaratılan turizm aktivitesinden yerel esnafa kayda değer bir ekonomik pay düşmemektedir. Herşey dahil sistemi ekonomik sızmanın en çok olduğu turizm biçimidir. Kurvazor turizminde de benzere bir durumun söz konusu olduğu kaydedilmektedir. Bu lüks gemilerde yolcu zamanının çoğunu gene gemide geçirmekte, duraklanan limanlarda geçirilen zaman çok sınırlı olmakta ve sınırlı zaman içerisinde turistler gene organize ve kitlesel bir biçimde önceden belirlenen yerleri ziyaret etmektedir. Önceden belirlenen tur operatörlerince kontrol edilen sınırlı yerlerden alışveriş etmeye yöneltilmekte dolayısıyla yerel ekonomiye katkıları gene büyük ölçüde sınırlı kalmaktadır.

Yaşam maliyetlerinin, emlak fiyatlarının, inşaat maliyetlerinin yerel halkın ödeme gücünün üzerinde artması yöre insanının yaşam kalitesi üzerinde doğrudan olumsuz bir etki yarattığı; ekonominin turizm endüstrisine bağımlı hale gelmesi durumunda ise ekonomik durgunluk dönemleri, doğal afetler, siyasi kriz ortamları ve savaşlar, farklı destinasyonların popüler hale gelmesi gibi dışsal etkenlerin yarattığı riskler kitlesel turizm türünün olumsuz etkileri arasında sayılmaktadır.

Madalyonun bu yüzündeki en can alıcı noktalardan biri ise turizmin yarattığı istihdama ilişkindir. Turizm istihdam yaratmaktadır ama, bu noktada önemli olan yaratılan istihdamın niteliğidir. Yaratılan istihdam çoğunlukla mevsimlidir. Dahası, özellikle yöre insanı açısından bakıldığında düşük ücretlidir. Ayrıca, tarlasını, toprağını, narenciye bahçesini "kısa dönemde" cazip gelen "ekonomik kazançlar" uğruna elden çıkarıp sonunda tatil köylerinden, yıldızlı otellerden, 2. konutlardan oluşan yerleşmelerde temizlik işçisi, güvenlik görevlisi, bahçevan, minibüs şöförü vb. konumuna gelen yerel halkın "kimlikli ev sahibi olmak" gibi bir şansı da kalmamaktadır.

Üçüncü saptamamıza -"kimlikli ev sahibi olabilmek" için dünyadaki zihniyet kaymalarını ve değişmeye başlayan tüketim kalıplarını iyi okumak gerektiğine- dönersek, 1960'lı yıllardan beri sektörde egemen olan kitlesel turizm anlayışının saydığımız tüm bu olumsuz etkiler nedeniyle sorgulanır olduğunu; son 10-15 yıldır dünyada yeni arayışların ortaya çıktığını ve alternatif turizm türlerine bir yöneliş başladığını söylemek gerekir:

" 1992 Rio Zirvesi'nden 2002 Johannesburg Zirvesi'ne kadar olan süreçte "sürdürülebilirlik" ilkesinin gördüğü geniş kabul,
" Birleşmiş Milletlerin 2002'yi Uluslararası Ekoturizm Yılı ilan etmesi,
" Sanayi-sonrası/post-modern toplumlarda değişen değer yargıları, bunun sonucunda değişen tüketim kalıpları; özgün ve tekil olana duyulan ilgi

gibi dönüşümler iletişim teknolojilerinin sağladığı olanaklar ile de birleşince örgütlü, kitlesel turizmden daha örgütsüz, esnek ve çokça da bireysel olan alternatif turizm türlerine olan bu yöneliş gelecekte daha da güçleneceğini düşündüğümüz bir zihniyet kaymasının ve artık turizmin 1980'li yılların bakış açısıyla planlanamayacağını önemli göstergeleridir.

Alternatif turizm türleri olarak kırsal turizm/agroturizm, eko turizm, soft turizm, yeşil turizm, sorumlu turizm, sürdürülebilir turizm, kültür turizmi gibi farklı kavramlar mevcuttur. Bu kavramların ortak paydaları kitle turizmine alternatif olmaları ve turizmin varlığının temel nedeni olan insana ve çevreye olan duyarlılıklarıdır.

Bir süredir ipuçlarını izlemekte olduğumuz bu zihniyet kaymasını iyi okumak, içinde bulunduğumuz yeni bin yılda, ülkemizin hem küresel turizm pazarında rekabet edebilir olabilmemesinin, hem de "yöre insanının kimlikli ev sahibi olabilmemesinin" önkoşuludur. Bu tür turizmin büyük uluslararası şirketler yerine, küçük yerel işletmeleri (küçük oteller, aile pansiyonları, yerel mutfak vb.) hedeflemesi, yöre halkının turizm aktivitesine daha çok katılabilmesini destekler nitelikte olması nedeniyle yerel ekonomiye katkı açısından çok daha kayda değer olacağı da açıktır.

Alternatif turizm türleri turist-yerel halk ilişkileri açısından da kitle turizminden farklı bir ilişki biçimi içermektedir. Kitle turizminde turist bir "müşteridir". Yerel halk ise müşteriye hizmet verendir. Müşteri olarak turist, yerel kültüre "egzotik", tüketilecek bir meta olarak bakmaktadır. Oysa alternatif turizm türleri, turistleri yerel kültürü keşfeden bir "misafir", yerel halkı da yeniden misafirini ağırlayan "ev sahibi" konumuna getirme potansiyeli taşımaktadır.

Son olarak, Türkiye'de ki gelişme dinamiklerinin farklı yerleşmelerde farklı sorun alanlarına işaret ettiği saptamasına dönersek:

" Bir yanda turizm endüstrisinin itici gücünün dinamik kıldığı gelişen, ancak sağlıksız büyüyen yerleşmelerin yaşadıkları çeşitli sorunlara,
" Diğer yanda, durağan ve hatta küçülen, nüfus kaybeden kentlere, kırsal yerleşmelere; kent nüfusları büyüye bile giderek terkedilen, köhnemeye bırakılan eski kent merkezlerine, tarihi dokulara

işaret etmek gerekiyor ki il bütününde Muğla bu sorunlar demetini tüm çeşitliliği ile yansıtmaktadır. Ülke düzleminde 1980 sonrası politikaların tetiklediği "kırıysallaşma" sürecinde nüfusun, sermayenin ve ekonomik aktivitelerin yığılma gösterdiği kıyı yerleşmeleri birinci duruma örnek teşkil etmekte; Bodrum, Fethiye, Marmaris gibi yerleşmeler bu sürecin en çarpıcı örnekleri arasında yer almaktadır. Kıyılardaki bu cazibe merkezlerinin gölgesinde kalan, bölgede turizm yolu ile yaratılan ekonomik aktiviteden pay alamayan iç kesimlerdeki yerleşmeler ise ikinci duruma örnek teşkil etmektedir. Başta Muğla ve Milas gibi önemli kentler olmak üzere çok sayıda küçük yerleşmeler, köyler bu grupta yer almaktadır.

Birinci durumda turizm, bu yerleşmeler açısından bir "tehdit"; ikinci durumda ise bir "fırsat" olarak tanımlanabilir. Burada yapılması gereken tehditleri bertaraf edecek, fırsatları değerlendirebilecek modeller üretmektir. Bu ise her şeyden önce "uzun erimli toplumsal yararları" ve yöre insanı açısından öncelikleri "kısa erimli ekonomik çıkarların" önüne koyan bir tavrın benimsenmesi ile mümkündür.

Böyle bir bakış açısı ile bölge bazında potansiyelleri, limitleri, fırsat ve tehditleri iyi değerlendirmek, kırılgan unsurları, yaşamsal kaynakları gözeterek, "taşıma kapasitelerini" iyi tespit etmek; ve alternatif turizm türlerine yönelmek "sürdürülebilir gelişme" için 2000'li yıllarda turizm planlamasını yönlendirmesi gereken temel ilkelere. Planlamayı ülke-bölge-kent ölçeğinde "kademeli bir birliktelik" içinde ele alan bir yaklaşım ile bölgedeki yerleşmeler arasında bir rol paylaşımını sağlamak, böylelikle hem turizmi çeşitlendirmek, hem de bölge bütününde turizm aktivitesini dengeli yayarak toplumun daha geniş kesimlerinin turizm gelirinden pay almasını mümkün kılacaktır. Bu da, bir yandan potansiyeli olduğu halde turizmden pay alamayan yerleşmelerin ekonomik gelişmesine katkıda bulunacak; diğer yandan da, doğal, kültürel, tarihi değerleri tehdit eden bir turizm gelişmesi yaşayan yerleşmelerin üzerindeki gelişme baskısını hafifletecektir. Turizm böyle bir bakış açısıyla planlandığı, yönetildiği zaman fırsatları iyi kullanabilmek, tehditleri en aza indirebilmek ve hatta yeniden fırsata dönüştürebilmek mümkün olacaktır. Son olarak, tüm bu çabaların "yöre insanını" merkeze koyan bir yaklaşım içermesi gerektiğini bir kez daha vurgulamak ve alternatif turizm türlerinin bu bakımdan önemli bir potansiyel taşımakta olduğunu yinelemek gerekir.

[1] www.wto.org

[2] Barnwell, G. "Difficulties in paradise: the Feasibility of Sustainable Development". www.caribvoice.org

[3] Taşıma kapasitesi niceliksel değil, niteliksel verilere dayalı olarak büyümenin, kabul edilebilir değişimin sınırlarını tanımlamak olarak tarif edilmektedir. Kanada, A.B.D. Avustralya gibi ülkelerde istatistiki verilere dayalı matematiksel ölçe yöntemleri olmakla birlikte Türkiye'de dahil olmak üzere pek çok ülkede benzer istatistiki veriler bulunmamaktadır. Vourc'h A., R. Denman (2003) Tourism and Local Agenda 21: The Role of Local Authorities in Sustainable Tourism, www.iclei.org/europe

[4] Carter, E. (1995) "Consuming Spaces: Global Tourism", J. Allen ve C. Hammnet içinde A Shrinking World ? The Shape of the World - Explorations in Human Geography, Oxford University Press; "Economic Impacts of Tourism", www.uneptie.org/tourism

[5] McCarhty, J. (2003) Spatial Planning, Tourism and Regeneration in Historic Port Cities, DISP, 154, ss. 19-25; "Economic Impacts of Tourism", www.uneptie.org/tourism

[6] "Economic Impacts of Tourism", www.uneptie.org/tourism

[7] Tekeli, İlhan (1998) "Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Kentsel Gelişme ve Kent Planlaması" Bilanço '98: 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık, Tarih Vakfı Yayınları, s. 21.

[8] Dinçer, İ., B. Şengezer (2003) "Koruma Hedefinde Havza Ölçeği ve Planlama", Yerel Kimlik, Sayı 8, ss. 54-57

Değerlendirme: Koruma Anlayışımızın Temelinde İnsan Var - Dr. Osman Gürün

Tarihi Kentler Birliği, kurulduğu günden bu yana kuruluş felsefesini ve kuruluş gerekçelerinde taşıdığı ruhu kaybetmemiş; aksine bunu geliştirip, toplumun pek çok kesimiyle paylaşarak gelmiştir. Tarihi Kentler Birliği, hiçbir bölgesel ve siyasal ayırım gözetmeden belediyeler, valilikler, bakanlıklar, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ve bilim adamlarını bir araya getirmiştir. Yani merkezi idare ile yerel yönetimlerin ve sivil toplum örgütlerinin bir arada, uyum içinde çalıştığı seçkin bir örnektir Tarihi Kentler Birliği.

Her toplantısında, her etkinliğinde sahip olduğu bu ruhu daha çok insanla, daha çok kurumla paylaşmaya özen gösteren bu yapı; bu güne kadar düzenlediği en geniş toplantılardan birini Muğla'da düzenledi.

Muğla Valiliği, Muğla Belediyesi ve Milas Belediyesi'nin ev sahipliğiyle düzenlenen Muğla-Milas Buluşması, gerek tartışılan konuların önemi ve toplantıya gösterilen ilgi bakımından hepimizi, kültürel mirasın korunması ve geleceği taşınması konusunda yüreklendirmiştir.

Başta İçişleri Bakanı Sayın Abdülkadir Aksu ile Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Atilla Koç ile Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Sayın Kemal Nehrozoğlu olmak üzere 6 vali, 3 büyükşehir belediye başkanı ve toplam 408 konuşan katıldığı Muğla-Milas Buluşması, katılımcı sayısının da yüksekliği ile dikkat çekmiştir.

Korumacılık çalışmalarına 1970'li yılların ilk dönemlerinde başlayan, ilk koruma imar planı hazırlıklarına 1979'da başlayıp bunu 1983'te tamamlayan Muğla, kültürel mirasın korunması ve bunun gelecek kuşaklara aktarılması adına bir model olmuştur.

Bu modelin geliştirilerek, bütün Türkiye'ye aktarılması ve anlatılması açısından Tarihi Kentler Birliği Muğla-Milas Buluşması'nın çok önemli olduğu inancındayız.

Muğla, Türkiye'nin en uzun kıyı şeridinde sahip, kum-deniz-güneş turizmi konusunda seçkin bir noktada olmanın yanında sahip olduğu alternatif turizm enstrümanlarıyla da çok önemli bir merkezdir. Kıyı kesimleri dışında, iç kesimlerde de ciddi turizm potansiyeli olan yöremizdeki bu zenginliklerin ortaya çıkartılması temel hedefimizdir.

Muğla, sahip olduğu 195 civarı ören yeri ve antik kenti ile kültür mirasının en yoğun olduğu illerden biridir. Bunun yanında, 1124 kilometrelik kıyı şeride, yüzölçümünün yüzde 67'sine ulaşan orman varlığı ve ulusal ekonomiye

sağladığı milyarlarca dolarlık katkıyla da ülkemizin özellikli yerlerinden biridir. Bu coğrafyanın tam ortasında yer alan Muğla kent merkezi ise kıyıların içinde bulunduğu parıltılı dünyadan çok farklı bir noktadadır. Türkiye'de kıyı ve kırsal arasındaki farkın en çarpıcı biçimde yaşandığı yer Muğla'dır.

Hedefimiz, Muğla'nın sahip olduğu bunca zenginliğin ortaya çıkartılması ve bundan ortak yarar sağlanmasıdır. Bu amaçla, korunan yapının insanıyla birlikte yaşatılması ve bunun turizme entegrasyonunu sağlamaya istiyoruz. Sahip olduğumuz varlıkları, vahşi turizme kurban etmeden, eski eserlerin korunmasına olanak verecek mekanizmaları devreye sokan bir turizm anlayışı geliştirmeyi amaçlıyoruz. Muğla evlerinin butik oteller olarak kullanıldığı, kısa süreli konaklamalara ve yeme içme mekanlarına sahip bir turizm bölgesi yaratmaya çalışıyoruz.

Burada en fazla dikkat ettiğimiz konu da, Muğla'yı "kimlikli bir kent" olarak koruyup geleceğe taşıma, Muğla'yı "mutfağı, müziği, öyküleri, manileri, yöre ağız" ile korumacılığın seçkin bir örneği haline getirmektir.

Koruma bölgeleri içinde 16 bine yakın hemşerimizin yaşadığı ve 400 tane tescilli sivil ve anıtsal mimarlık örneği yapının bulunduğu Muğla, kültür turizmi alanında önemli bir marka olmak amacındadır.

Koruma anlayışımızın temelinde ise insan vardır. Korumacılık, önce insan için yapılmalıdır; insana rağmen ortaya çıkan bir koruma anlayışının sürdürülebilir olmayacağına inanıyoruz. Savunduğumuz bu anlayışın, Türkiye'nin koruma anlayışında temel prensip haline gelmesi en büyük arzumuzdur. İnsan odaklı bu anlayış, diğer bölgelerdeki korumacılık felsefesine de hakim olmalı, kurallar belirlenip kararlar alınırken insan unsuru asal nokta olarak ele alınmalıdır.

Korumacılıkta ana unsur olan insanı göz ardı etmezsek, hem korumacılığın sürdürülebilir olması sağlanacak, hem korunan dokunun, turizm açısından da beklenen değere ulaşması mümkün olacaktır.

Tarihi Kentler Birliği Muğla-Milas Buluşması'nın da hem yöremizin sahip olduğu zenginliklerin daha iyi tanıtılması hem de sahip olduğumuz koruma anlayışının daha iyi anlatılabilmesi açısından büyük bir işlev üstlendiği inancındayım.

Değerlendirme: Milas Bir Turizm Güneşi Olarak Parlamayı Bekliyor - Fevzi Topuz

Muğla denildiği zaman akla hep ilk gelen yaz mevsimi ve bu mevsim içerisinde denizi, güneşi ve gece eğlenceleri ile sahil kesimi, yani Bodrum, Marmaris, Fethiye olmuştur.

Günümüzde tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de turizm hareketi artık geçen birkaç sene içerisinde görüldüğü gibi hızla şekil değiştirmektedir. Denize, kuma ve güneşe olan özlem ve ihtiyaç gittikçe azalmakta ve bu yolla elde edilen turizm gelir pastası da daralmaktadır. Zaten üç-dört aylık bir süre içerisinde turizmden faydalanmak verimli de değildir. Ayrıca her şey dahil sistemi ile ülkemize gelen yabancı turistleri otellere hapsederek onları kültür mirasımız ve işsiz doğamızdan mahrum etmek, turizm geleceğimize kendi ellerimiz ile vurduğumuz en büyük darbedir.

Oysa ki zaten betondan, tek düzelikten ve Avrupa'nın yakın tarihi değerlerinden bıkmış bir şekilde bölgemize gelen yabancı turistlere sunacak birçok tarihi ve kültürel değerlerimiz bulunmaktadır. Önemli olan bu değerleri hem yabancı hem de artık sayıları giderek artan yerli turistlere doyurucu bir şekilde sunulabilmektir. Peki nedir bu kültürel değerler? Nedir dünyadan ve ülkemizin diğer coğrafi bölgelerinden farklı olan? Nedir Muğla'nın, Milas'ın sunduğu eşsiz değerler?

İşte Milas; Kayra Uygurluğu'na başkentlik yapmış, Roma, Bizans, Selçuklu, Menteşe Beyliği ve Osmanlı İmparatorluğu'nun önemli merkezlerinden biri olan ve bulunduğu bölge sınırları içerisinde 27 adet antik kentin kurulduğu, tarihin her dönemine tanıklık etmiş, bir çok dinden, dilden toplumu bağrına basmış, geçmişi derin ve derin olduğu kadar zengin bir yerleşim alanı. Gerek doğal güzellikleri, gerekse kültürel değerleri, gerekse yaşam tarzıyla eşsiz bir alternatif turizm alanı.

Ama, bir yanda bu kadar zengin bir kültürel mirasa ve doğal güzelliklere sahip bir ilçe, bir yanda sadece ve sadece turizmin Antalya'dan sonra ikinci başkenti Bodrum'un gölgesinde kalmış ve turizmden istediği payı alamayan bir başka ilçe. Birbirine taban tabana zıt bir durum. Bu içinden çıkılmaz gibi görünen ve her ne kadar sahil kesimlerinin, yıldızının daha da parlayıp, turizmden alacağı payın giderek artacağı yönünde bir izlenim bırakan bu durum, hiç de görüldüğü gibi değildir. İster yerli, ister yabancı olsun, artık tüm turistler daha otantik ve tarihi dokusu ile geçmişine ve özüne bağlı kalmış yöreleri tercih etmektedirler. Milas'ımız bu yüzden hem çevremizde süre gelen klasik turizm hareketi, hem de önemi yeri kavranan tarih turizmi için ideal bir merkezdir. Bu dinamiği her iki turizm hareketinin lehine kullanmak elimizdedir. Yöremize kısa süreler içinde gelen tüm turistlere daha uzun süreli ziyaretler için bundan daha iyi alternatifler sunulamaz.

Öyle bir Milas hayal edin ki; geçmişi 8 bin yıl geriye dayanan, üzerinde yaşayan her medeniyete ait bir çok arkeolojik kalıntının bulunduğu, gerek cumhuriyet öncesi, gerekse cumhuriyet sonrası dönemin izlerini hala belirgin bir şekilde taşıyan, kabuğunu kırmak için bir kıvılcım bekleyen, el değmemiş, bakir kültür kenti Milas.

Milas'taki zengin tarih, kültür ve doğal potansiyel ülkemizin diğer hiçbir coğrafyasında bir arada bulunamayacak özelliklerdedir. Bir yanda uluslararası havalimanı, bir yanda göçmen kuşları barındıran sulak alanları, bir yanda örf ve adetlerine bağlı, geçmişi günümüzde bozulmadan yaşayabilen dağ köyleri, bir yanda 8 bin yıllık geçmişi ile tarihi ve arkeolojik değerleri, bir yanda Milas'a özgü Türk ve Levanten Evleri, bir yanda dünyaca ünlü halıları, bir yanda dünyada kişi başına düşen zeytin ağacı varlığı ve meşhur zeytinyağı, bir yanda ise Bodrum'dan bile daha uzun bir kıyı şeridi. Evet hepsi aynı coğrafya içerisinde ve hepsi en fazla bir saatlik süreler kadar yakınımızda. Bu yüzden Milas'ta ekşiğiyle değil fazlasıyla bir Safranbolu, bir Beypazarı olmak istemekte ve hak etmektedir.

Öyleyse "Muğla Turizm Havzası"nın yeni hedefi, öncelikle ilimizdeki turizm hareketini on iki aya yayabilmek ve yılın sadece belli ayları dolu olan nezih tesisleri yılın tamamında doldurabilmek olmalıdır. İlimizin turizm konusunda ki sorunu ne tesisleşme ne tanıtım ne de bölgemize olan ulaşımdır. Sorun yıllardır aynı filmi baştan sona tekrar ve tekrar izlememizden kaynaklanmaktadır. Oysa ki Muğla'ya özel uzun vadeli bir turizm planlaması yapabilesek ilimizin denize en uzak köşesini bile turizme açabiliriz. Turist bizden ne istemektedir? İstediği kum, güneş ve deniz ise verebileceklerimiz belli ve yeterlidir. Peki turist bizden zengin tarihimize ait belirgin izler isterse onlara ne verebiliriz? Ya da verebileceklerimiz yeterli olacak mıdır? Muğla alternatif turizm alanları ve kültür turizmi konusunda pilot il olarak ilan edilmeli ve dış kaynaklı krediler sağlanarak tarihi değerler ayağa kaldırılmalı, tarih yeniden canlanmalıdır.

Tarihin yeniden canlanması ile ilgili olarak ilçemiz Milas'tan çarpıcı bir örnek, 1965 yılında kısa bir kurtarma kazısı yapılan Euromos (Ayaklı) kalıntılarıdır. Türkiye'deki Zeus Tapınakları arasında en iyi durumda olanlardan birisi olan bu muhteşem yapı ve çevresi o tarihten bu yana hiçbir arkeolojik kazıya sahne olmamıştır.

Zengin arkeolojik kalıntıların bulunduğu ilçe merkezimizde de geçtiğimiz yıla kadar kent merkezli bir kurtarma kazısı yapılamamıştır. Milas Evleri özellikle sit ve miras meselelerin çözümsüzlüğü nedeniyle kaderine terk edilmiştir. 150'nin üzerinde tescilli binamızdan sadece birkaçı yeniden yaşanılır hale getirilmiştir. Eldeki turizm elemanlarını ve kültür turizmi dinamiklerini daha tam anlamıyla kullanamazken, yenilerini aramak sadece ve sadece kaynak, vakit israfından başka bir şey değildir. Milas bu zengin potansiyeli ile bir ışık, bir çıkış yolu aramaktadır. Milas'ın kabuğunu kıramamasının bir nedeni de aşırı göç alması ve yeni gelenlerin geçmiş kültürü

karşı olan yabancılıklardır. Milas, ülkemizin zengin geçmişine ışık tutacak bir ayna misali, kendisine uzanacak elleri beklemektedir. Evet Milas sizleri beklemektedir.

Milas, insanıyla, el değmemiş doğasıyla, Türk ve Macar evleriyle, konaklarıyla, han ve hamamlarıyla, camileriyle, halısıyla, zeytini ve zeytinyağıyla, örfüyle, adetiyle, halkoyunlarıyla, müziğiyle, Gümüşkesen'i, Baltalıkapı'sı, Uzun Yuva'sı, su kemerleriyle, Labranda'sı, Euromos'u, Heraklia'sı, İsasos'u, Keramos'u, Beçin'i, Hlermias'ı ve binlerce arkeolojik değeriyle, gölleri, denizi ve bakır koylarıyla, sulak alanlarıyla, milli ve tabiat parklarıyla, Selimiye'si, Güllük'ü, Ören'i, Beçin'i ve yüzün üzerinde köyü ile, kısacası, onlarca alternatif turizm elemanı ve harekete geçirilmeyi bekleyen dinamikleri ile işlenmeyi ve turizm güneşi olarak parlamayı beklemektedir.

Yansımalar - Kutlu Kervan Muğla'daydı - Oktay Ekinci

"Kutlu kervan"...

Bu söz, Tarihi Kentler Birliği'nin (TKB) 2000 yılındaki kuruluşundan bu yana söylenen en anlamlı "**tanım**"ları arasına yazıldı.

30 Nisan-1 Mayıs 2005 günlerindeki Muğla-Milas Buluşması'nı açarken "**kültürel miras hepimizi bir araya getirdi**" diyen TKB Başkanı ve Kayseri Büyükşehir Belediyesi Başkanı Mehmet Özhaseki, belediyelerin "**artık**"tarihsel dokularına önem vermeleriyle övünmelerini "**en kutlu değişim**" olarak yorumluyordu...

Gerçekten de TKB üyesi belediyelerin katılımcılara dağıttıkları yayınlarda, "**kent hizmetleri**" olarak, yol, kaldırım, asfaltlama gibi yıllardır alışlagelen çalışmaların yerini "**restorasyon**"lar, "**tarihi dokuda planlama**"lar, "**kentsel tasarım**" projeleri almış durumda...

Muğla Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi fuayesi de işte bu çalışmalarıyla üyeliğe "**aday**" olan belediyelerin TKB'ye "**başvuru**" için hazırladıkları sergilerle adeta bir "**kentsel koruma okulu**" gibiydi.

Nitekim Belediye Başkanı Osman Gürün ve Vali Hüseyin Aksoy'la birlikte ÇEKÜL Başkanı Prof.Dr. Metin Sözen ile Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Kemal Nehrozoğlu da TKB Buluşması'nın "**kentin üniversitesinde**"gerçekleşmesini "**anlamlı bir beraberlik**" olarak vurguladılar. "**Kampus**"deki bu coşkunun aynı zamanda Muğla'nın "**özlem**"ini ve üniversiteleri olan tüm Anadolu kentlerinin de "umudu"nu yansıttığını dile getirdiler.

Rektör Prof.Dr. Şener Oktik de konuşmasında; **"İçinde ve tam merkezinde olduğumuz tarihi ve doğayı, gelişmenin temel kaynağı olarak gören bir üniversite olarak, eğitimimizi de öncelikle bu değerlerle bütünleştirmeyi hedefliyoruz..."** diyerek bu umutları yanıtlıyordu...

DEVLET'İN İLGİSİ

Bu heyecanla başlayan TKB buluşmasına katılması beklenen Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer son andaki bir mazereti nedeniyle gelemedi ama, **"devlet"** yine de üst düzey temsiliyetiyle tarihe sahip çıkan belediyelerin konuğu oldu...

1980'li yıllardaki unutulmaz Valiliğiyle halkın gönlünde yerini alan Kemal Nehrozoğlu'nun mutluluğu, sadece **"Muğla özlemi"**ni gidermekten ötürü değildi. Tarihi Saburhane Meydanı'nda, Valilik olanaklarıyla gerçekleşen düzenlemenin, Karabağlar Yaylası'ndaki kahvelerin ve **"Keyfoturağı"**ndaki dinginliğin, dahası kentin 1/3'ünü kaplayan SİT alanındaki tarihi dokunun 20 yıl önce bıraktığı gibi ve **"yaşamla içi içe"** korunduklarını görmesi, Türkiye'de kaç kamu yöneticisine ve kaç kentimizde nasip olabilirdi?

Belediye Başkanı Osman Gürün'ün, işte bu **"başarı"**ya imza atan Muğlalıların, özellikle tarihi dokunun baş düşmanı olan **"imar rantı"**na karşı yıllardır gösterdikleri **"özverili direniş"**lerine bundan böyle **"devlet"**in de destek vermesi gerektiğini anımsatmasına ise Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç ile İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu yanıt verdiler.

Örneğin **"turizm"**, öteden beri ülkenin tarih, kültür ve doğa zenginliğini dünyaya tanıtarak ve **"pazarlayarak"** varlığını ve kazancını sürdürmesine rağmen, bu değerlerin korunmasına hala neden katkıda bulunmuyor?

"Çok yıldızlı turizm"in bu büyük **"vefasızlığı"**nın artık sorgulanması gerektiğini söylememiz üzerine Atilla Koç dedi ki; **"kültür ve turizmin birleşmesinin yararını şimdi göreceğiz. Her ikisinin de Bakanı olarak, kültürün turizmden alacağını tahsil etmeye söz veriyorum.."**

Benzer görüşü dile getiren Abdülkadir Aksu da; **"Valiliklerin kentlerdeki tarihi mirası koruma projelerine kaynak ayırmalarını sıkıntıya sokan yeni İl Özel İdare Yasası'ndaki ilgili maddeyi hemen düzelteceğiz ve turizm gelirlerinin de kültür projelerine aktarılmasını hızlandıracağız..."** derken, bütün bu sözlerin **"yakından izleneceği"** sözünü ise Muğla milletvekilleri Ali Arslan ile Seyfi Terzibaşoğlu verdiler.

ESKİ EVLERDE PANSİYONCULUK

TKB Muğla-Milas buluşmasının ana teması olarak belirlenen **"Tarihi Kent Dokularının Turizme Kazandırılması"** konulu panelde de söz sırası uzmanlardaydı.

TKB Danışmanı Prof.Dr. Zekai Görgülü'nün yönettiği oturumda Vali Hüseyin Aksoy'un sunumunun ardından Prof.Dr. Adnan Diler, Doç.Dr. Zeynep Enlil ve Şehir Plancısı Bülent Tanık'la birlikte şu çağırışı yaptık:

"Tarihi kentlerde temel turizm politikası olarak eski evlerde aile pansiyonculuğu, devletin restorasyon ve donanım desteğiyle de başlatılmalı ve yaygınlaştırılmalı; ailelerin buna yönelik örgütlenmesi ve konaklama organizasyonu ise belediyelerce yapılarak tur firmalarının programlarına alınmalıdır..."

Panelin ardından önce Karabağlar Yaylası'nı, sonra da eski Muğla dokusunu gezen **"kutlu kervan"**cılar, Valilik tarafından restore edilen Hacıkadı Evi'nin ve Belediye tarafından restore edilen Özbekler Evi'nin açılış törenlerinde de Muğla'daki koruma bilincine **"kamu kurumları"**nın nasıl katkıda bulduklarını da görmüş oldular.

Muğlalılar 1970'lerde Erman Şahin ile başlayan **"korumacı belediye başkanlarını seçme"** geleneğini adeta kuşaktan kuşağa sürdürmekte. Muğla Valileri de artık öncelikli hizmet alanları olarak **"kültürel mirasın korunması"**nı görmekte...

Nitekim, buluşmanın ikinci günü gerçekleşen Milas etkinlikleri öncesinde yine Valiliğin, yeniden yöre kültürüne kazandırdığı **"Belen Kahvesi"** ziyaret edilirken, bu kahvedeki anıların ürünü olan **"Ormancı Türküsü"** herkesin dilindeydi...

Milas ise sanki antik **"Mylasa"** çağından bu yana en **"kutsal"** evsahipliğine hazırlanmış gibiydi. Kentin tarihine olan bağlılığıyla tanınan **"ÖNDER"** gazetesi günler öncesinden başladığı yayınlarında diyordu ki; **"Milas'ta tarihin yüzü gülüyor; çünkü Türkiye'nin tarih dostlarını ağırlıyor..."**

Yüzü gülenler arasında en heyecanlı olan Belediye Başkanı Fevzi Topuz ise kentin yerel mimari simgelerinden Hacı Ali Evi'nin restorasyonunu bu buluşmaya yetiştirebilmenin "**gururu**" içinde şunları söylüyordu: "**Bu antik ve tarihi kentte ilk kez belediye olanaklarıyla kültürel mirası kurtarma projeleri gerçekleşiyor. Bu onuru TKB'nin verdiği ilhama borçluyuz; kutlu kervanda sonuna kadar birlikte yürüyeceğiz...**"

Oktay Ekinci
Cumhuriyet Gazetesi,
12 Mayıs 2005

Yansımalar - Korumadan Herkes Sorumlu - Özcan Özgür

Muğla'da gerçekleştirilen "Tarihi Kentler Birliği Buluşması"nın ardından yayınlanan sonuç bildirgesinde, turizmin konusu olan tarih,doğa ve kültür değerlerinin korunmasının,esas olarak yerel bir sorun olmasına, bu konudaki asıl sorumluluğun belediyelere ait bulunmasına karşın, bu alanda devlete,özel sektör kuruluşlarına, sivil toplum örgütüne ve hatta uluslararası kuruluşlara da önemli görev ve sorumluluklar düştüğü vurgulandı.

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri'nin, bakanların, milletvekillerinin, valilerin,üst düzey bürokratların, TKB Danışma Kurulu Başkanı ve üyelerinin yanı sıra 300'e yakın sayıda belediye başkanının katılımıyla 29-30 Nisan 2005 tarihlerinde gerçekleştirilen Tarihi Kentler Birliği Muğla Milas Buluşması'nın sonuç bildirgesi yayınlandı.

Buluşmada, ekonomik canlılığını büyük ölçüde turizm etkinliklerine borçlu olan belediyelerin, turizmden daha çok pay alabilmek için, zengin kültür ve doğal kaynaklarından yola çıkarak inanç turizmi ve benzerleri başta olmak üzere, turizmin çeşitli işlevsel özelliklerinden yararlanmanın ön koşullarının, yeni yöntemlerin ve sorunların üzerindeki görüşlerin dile getirildiği anımsatılan bildirmede şöyle denildi:

"Benzer sorunlarla karşı karşıya bulunan bu belediyeler,sorunların çözümünün bir havza (bölge) planlaması yaklaşımı ile daha iyi çözülebileceğine işaret etmiş,yöre insanının turizm değerlerine sahip çıkma konusundaki yüksek bilinç düzeyini önemli bir avantaj olarak değerlendirmişlerdir. Kurumsal altyapının geliştirilmesi amacıyla, İl Özel İdareleri Yasası'nın,valiliklerin kültür ve turizm ile ilgili görevlerini belediye sınırları dışında kalan alanlarla sınırlandırılan düzenlemesinin yetersizliğine dikkat çekilmiş ve bu durumun düzeltilmesi isteğinin ilgili meclislere iletilmesi kararlaştırılmıştır."

Belediye Hizmet Birlikleri ve İmar Yasası tasarılarının vakit yitirilmeden parlamentodan geçirilmesinin, bölgedeki turistik etkinliklerin gelişmesi yönünden kolaylıklar sağlayabileceğine dikkat çekilen bildirmede şöyle devam edildi:

"Turizmin konusu olan tarih,doğa ve kültür değerlerinin korunmasının, esas olarak yerel bir sorun olmasına,bu konudaki asıl sorumluluğun belediyelere ait bulunmasına karşın,bu alanda devlete, özel sektör kuruluşlarına,sivil toplum örgütlerine ve hatta uluslararası kuruluşlara da önemli görev ve sorumluluklar düştüğü önemle vurgulanmıştır. Kültür, tarih, mimarlık ve doğa değerlerinin korunması amacının, gerçek gereksinmelere yanıt veren planlı imar ve yapılaşma etkinlikleriyle çalışmadığı, her iki hedef arasında sürekli ve dengeli (sürdürülebilir) gelişme yaklaşımı çerçevesinde ve bir plan anlayışı ile ahenk sağlanabileceği ifade edilmiştir."

Bildirmede, buluşmada yer alan belediyelerin temsilcilerinin, koruma alanında yapılacak planlı imar ve yapılaşma etkinliklerinin Tarihi Kentler Birliği'nin teknik öncülüğünde gerçekleştirilmekte olan eğitim çalışmalarından da esinlenerek, turizm değerlerini korumak için üzerlerine düşen sorumluluğun gereklerini yerine getirmeye hazır olduklarını kamuoyuna duyurmayı kararlaştırdıkları kaydedildi.

Özcan Özgür-Hamle Gazetesi 31.05.2005

Bilgi Çemberini Büyütmek ve TKB Seminerleri - Hasan Özgen

Bu yılın başında, TKB Encümen'i, Danışma Kurulu'nun önerisini benimseyerek "TKB Seminerleri" adı altında bir dizi toplantı yapılmasına karar verdi.

Seminerlerin amacı, "kentlerin bilgi ve yeteneklerini arttırmak" olarak özetlenebilir. Bilindiği gibi, belediye başkanlarımız sadece kentsel sorunlar ve gelişmeleri yönlendiren insanlar değil. Dünyanın ve ülkemizin değişim dinamiklerini de izleyerek bu gelişmelerden "kentsel yararlar" oluşturmak zorunda olan yöneticiler. Böyle bakıldığında, çok geniş bir ilgi ve sorumluluk alanları var. Üstelik TKB Anadolu Buluşmaları neredeyse ana değişim konularını tartışmak üzere şekilleniyor. Bu noktada kent yönetimine yardımcı olan kadroların da aynı atmosfere taşınması ve bilgilenme çemberine dahil edilmesi gerektiğine karar verildi.

TKB Seminerleri, yerel yönetimin yardımcı kadrolarıyla daha organik bağlar kurulması ve bu kadrolarla ortak kullanılacak bilgi çemberimizin genişletilmesi amaçlarına yönelik olarak düzenlendi..

Bilindiği gibi, geçen yıldan bu yana "uluslararası fonlara yönelik projeler" üzerine epeyce tartıştık, bilgimizi genişlettik. Uzmanların katılımı ile gerçekleşen "TKB Seminerleri"nde ise, yeni yasal değişimler ve olanaklar, kentsel planlamalarda yeni arayışlar ve AB fonlarından yararlanmanın temel çerçeveleri tartışıldı. Bu seminerlerin hedeflediği iki şey vardı: ilki "proje" kavramını ham fikirleri aşan, konunun gerektirdiği tüm girdi ve çıktılarını gözeterek ortak bir kavram haline getirebilmek ve farklı fikirlerin fiziki ortamların yeniden düzenlenmesinde nasıl yaratıcı olabileceğini görmek... İkincisi ise, bu projeler nasıl hayata geçirilecek, nasıl yönetilecek sorularını yanıtlatabilmektir...

Günümüzde en sihirli sözcüklerden biri "proje". Türkiye hızla değişirken "proje" kavramı daha önemli bir hale dönüştü. Geçmişte projeyi kavramını aklımızdan geçen üç-beş sözcüklük bir fikir olarak ele alırdık ve maalesef önünü arkasını çok tamamlayamazdık. Bu cılızlıktaki fikirlerimizi de hayata geçirme şansımız olmazdı. Ama seminerlerde gördük ki, mutlaka toplumsal hayata katılması, toplumsal yararlar oluşturması gereken fikirlere ihtiyacımız var. Ve bu fikirler, farklı disiplinlerin katılımı ile içi doldurulup ete-kemiğe büründüğü zaman proje oluyor. Bu fikirlerin bir proje bütünlüğüne ulaşması da yeterli değil. Projelerimizin "yapılabilir", "paylaşılabilir" ve "sürdürülebilir" olması gerekiyor. Açıkcası hayata geçen, paylaşılan ve süreklilik sağlayan dinamik projelerin önemi var.

Amasya, Tarsus ve Sinop üyelerimizin oldukça konuksever evsahipliğinde ardı ardına üç seminer gerçekleştirdik. En çok da uluslararası kurumlarla geliştirilecek ilişkiler için "proje hazırlama" konusu işlendi. Daha önceki TKB Buluşmalarında devlet adamlarımızın ifade ettiği gibi Türkiye, uluslararası fonlara yaptığı katkı kadar geri dönüş sağlamayan bir ülke konumunda. Bu dengeyi ülkemiz lehine değiştirebilmek için; "projelendirme", "proje yazma" ve "proje yönetme" konusunda çalışmalarla ağırlık verildi seminerlerde.

Gözlemlerimiz şöyle; kimi kentlerimiz uluslararası fonlardan yararlanma konusunda birikimler edinmiş, deneylere sahip hatta bazı projeleri uygulamaya koymuş. Ancak diğer kentlerimiz büyük ölçekte bu özel birikimleri henüz oluşturamamış. Uzmanların belirttiğine göre, katılımcı oranı yüksek olduğundan (ortalama 40-60 kişi), bu tür seminerlerde verimli bir sonuç için gerekli olan küme çalışmalarını yapamadık. Yani en çok 8-12 kişilik kümeler halinde daha etkin olabilecek çalışmaları gerçekleştiremedik. Ancak en azından, yardımcı kadroların bilgi ve isteklerinin genişlediğini belirtmeliyiz. Bununla beraber uluslararası fonlar ve kullanımları konusunda daha gelişkin bir bilgi tabanı oluştu.

Gözlemlerimizi TKB Encümen'inin 20 Haziran 2005 toplantısına taşıdık. Encümen seminerlerin daha sistematik olarak sürdürülmesine; bu seminerler ekseninde, bizleri ilgilendiren uluslararası ilişkilerin izlenmeye alınmasına karar verdi. Önümüzdeki günlerde "proje yazma, yönetme ve uluslararası ilişkiler" konusunda oluşturulacak yeni yapı ve süreçleri sizlerle paylaşacağız.

Tarihi Kentler Birliği, ortak amaçları etrafında heyecan ve umutların paylaşıldığı ve bunların eyleme dönüştüğü bir birlik olarak yoluna devam ediyor. TKB Seminerleri ile, özellikle uluslararası ilişkiler ve fonlar alanında bir katkı oluşturmaya, bilgi evrenimizi genişletmeye çalışıyoruz. Çünkü TKB ile yolculuk, aynı anda, bilgiye yolculuktur.

TKB Amasya Açılış Konuşmaları

İsmet Özarslan-Amasya Belediye Başkanı

Sizleri, tarihi ve kültürel zenginliklerle dolu Amasya'da ağırlamaktan mutluyuz. Amasya buram buram kültür kokan tarih kokan bir Anadolu şehri... Cumhuriyetimizin doğum belgesi Amasyamız da yazılı olarak yayımlanmıştır. Tarihi Kentler Birliği'nin böyle bir kentte ilk olarak seminerlerine başlamasından gurur ve mutluluk duyduğumu belirtmek istiyorum. Belediyeciler olarak biz artık sadece asfaltlama, bayındırlık işleri yapmıyoruz. Yepyeni bir heyecanla tarihi eserlerimizi koruma görevini yürütüyoruz. Bize düşen görev bu tarihi mirası korumak, restore etmektir. Bu anlamda, tarihi kalemiz ve Ferhat'la Şirin'in ile ilgili projelerimiz 2005 programı içinde uygulamaya koymayı düşündüğümüz projeler. Amasya tarihi ve kültürel mirasını korumada kararlıdır.

Prof. Dr. Metin Sözen-TKB Danışma Kurulu Başkanı

Bugün bizler az konuşacağız, sizler çok konuşacaksınız. Bu seminerler Tarsus ve Sinop'ta devam edecek. Amasya Belediye Başkanı büyük heyecanını Amasya'da tekrar estiriyor. Yıllar önce, TBMM ile Amasya'ya gelmiştik. Hala heyecanını kaybetmemiş insanlarla beraber olmak çok güzel...

Burada biz, "kiminle beraber yürüyoruz?" sorusunun toplantısını yapıyoruz. Bu bir kültür yürüyüşüdür. Sizler bu yürüyüşün ikinci halkasıdır. Eğer bir yürüyüş sağlam topraklara oturmuyorsa, içi doğru doldurulmuyorsa sorunlarla karşı karşıya kalıyoruz.

Kurumlar oluşuyor, hevesler büyüyor. Bu kuruluş, Türk halkının seçtiği yerel yöneticisinin, ve buradaki bir birlikteliğin sonucudur. Biz burada hemşeriler olarak buluşmayı öğrendik.

Kaleniz size yalnız bakarsa siz kaleye yalnız bakıyorsanız toprakların sahibi olarak sizler sorumlu olursunuz. Bazı insanlar sıkıntıları göze alarak yola erken çıkarlar. Sonra, bazıları sıkıntıları hiç yaşamadan harekete katılır. Böylece bir oluşum olur. Bu durum doğal olarak insanlara yorgunluk veriyor ama yorgunluk size yakışıyor.

Mehmet Özhaseki-TKB Başkanı

Binlerce yıllık tarihi olan, onlarca medeniyete ev sahipliği yapan şehzadeler şehrinde bu toplantıyı yapma hazzını yaşadığımı gururla söylüyorum. Önümüzdeki ay TKB Buluşması için Muğla'da olacağız. Daha sonra Çanakkale'de olacağız. Seminerler başladı. Hepimizin işi başından aşkın, ama burada başka farklı bir olay gerçekleşiyor.

Avrupa milletleri içinde kimlikli bir yere sahip olmak istiyorsak kültürel değerlerimize sahip çıkmak zorundayız. Bizi onlardan farklı kılan, kimsenin sahip olmadığı ve olamayacağı kültürel ve tarihsel mirasımızdır. Biz bunun farkına yeni yeni varıyoruz. Bugüne kadar bu mirası bilmeden yok ettik. Şimdi elimizde ne varsa onlara sahip çıkma günüdür. Bize bu faydalı virüsü bulaştıran Metin Sözen hocamıza da teşekkür ediyoruz. TKB olarak üyelerimize öncülük etmek istiyoruz. Belediyelerimizin gerçekleştirmek istedikleri fikirlerin projelendirme bütçelerini TKB olarak üstleniyoruz. Bu konuda önerilerinizi bekliyoruz.

Erhan Tanju-Amasya Valisi

Amasya, varoluşundaki binlerce yıllık süreçte geçmişi geleceğe taşıyan, sayısız kültür değerlerinin saklandığı bir hazine olan Anadolu'nun orta Karadeniz bölgesi Yeşilirmak vadisinde, 7500 yıllık tarihi ve kültürü birikimine sahip nadide kentlerden biridir.

Açık bir müze-kent görünümündeki şehrimizde, geçmişten günümüze her dönemden önemli tarihi, kentsel, doğal ve kültürel yansımaları bir arada görmek mümkündür. Bunlar ağırlıklı olarak anıtsal yapılar ve sivil mimari örnekleri şeklinde kendini göstermektedir.

Bu değerlerin korunmasında ve sürekliliğinin sağlanmasında yöre halkıyla birlikte kamu çalışanlarının yönlendirilmesi ve bilinçlendirilmesi; merkezi otoritenin, yerel yönetimlerin yaptıkları çalışmaları teşvik etmesi ve yönlendirmesi de aynı öneme haiz, diğer bir etkidir. Halk, yerel yönetim ve merkezi otorite üçgeninin açılırları farklı olabilir. Ancak birinin yokluğu bütün çalışmaları başarısızlıkla sonuçlandıracaktır; bu çalışmalara üniversiteler ve gönüllü kuruluşlar da katılabilirse başarı mutlak ve mükemmel olacaktır.

1966 yılındaki Amasya kent imar planında meskun alandaki tarihi doku topografyaya uygun olarak korunmuş ancak, kadastral alanlardaki mevcut geleneksel yapı-bahçe ilişkisi dikkate alınmadan, tip imar yönetmeliği ile yapılaşmaya başlamıştır.

1950'li yıllarda ülkede başlayan alt yapısız hızlı büyüme programları şehirleşmede de kendini göstermiş, kentlerin geleneksel silueti ve kültürel dokusu üzerine yeni kentler oturtulmaya çalışılmıştır. Her kente aynı tip elbise giydirmenin mümkün olmayacağı ve her dönemin kendine özgü mimarisini yaratacağı düşünülmeden merkezi otoritenin tip proje ve yönetmelik çözümleriyle geleneksel yaşam tarzı yapı malzemesi ve yapım teknolojisi yok olmaya başlamıştır. Bunun doğal sonucu olarak; sürdürülebilir kent kimliğinde geçmişle gelecek arasında bir sentez oluşturulacak yerde aradaki uçurumlar açılmakla kalmamış, toplumlar çıkarıcı bir rant mantığına itilerek geleneksel silueti her tür tahribata karşı korunmasız bırakılmışlardır.

Amasya'daki korumacılık koruma kurulu kararlarıyla Yeşilirmak sur duvarları üzerindeki Osmanlı yalıboyu evlerinden 46 tanesinin rölöve projelerinin ve koruma gruplarının yapılmasıyla ivme kazanmıştır.

Kentsel kültür birikiminin sürdürülebilmesinin bir turizm geliri olacağı ancak "kültür mirasımızın korunmasında turizmin önemli bir faktör olmakla birlikte tek başına bir amaç olmayıp, kültürel mirasın korunmasının asıl amaç olmasını vurgulamak istiyorum.

Koruma sürecinde başarı halkı aydınlatma ve mülk sahiplerini sahip oldukları değer konusunda bilgilendirme ile sağlanır. Koruma bilincinin verilmesine ilköğretim okullarından başlanmalı ve tüm meslek gruplarına kadar ulaşılmalıdır. Özgün kent karakterini koruyabilen organizasyonu başlatmış yerlerde bu işin pratiğini yapan üniversite ve enstitü gibi eğitim kurumlarının bulunması sürecin kurumsallaşması ve kamuoyuna mal edilmesi açısından önemli bir etkidir.

Hasan Özgen-TKB Danışma Kurulu Üyesi

İki günlük bir eğitim programımız var. TKB hedeflerine yürürken, çoğalarak devam etmek için seminerlere başlıyor. Türkiye hızla gelişirken proje kavramı önemli bir hale dönüştü. Artık hayata geçmesi gereken fikirlerin önemi var.

Birinci oturumda ülkemizde gerçekleşen kültürel mirasın korunması ile ilgili yasal değişikliklerin hukuksal ve maddi açıklamasını, daha sonra da, bu kaynak gücüyle kentsel planlamaya nasıl bakılabileceğini irdelleyeceğiz.

Artık kafalarımızdaki proje kavramını revize etmeliyiz. Seminerlerin ikinci ve üçüncü ayağında proje yönetimi ve yazımı konularında da bilgiler verilecek.

TKB Tarsus Açılış Konuşmaları

Burhanettin Kocamaz-Tarsus Belediye Başkanı

Tarsus'un tarihteki önemine binaen birçok ünlü buradan geçmiştir. Seller, depremler nedeniyle Tarsus altüst olmuş ve sonrasında Tarsus şelalesi oluşmuştur. Dünyada ilk kanalizasyon sistemi Tarsus'ta uygulanmıştır. Çevresindeki en güzel şehirlerarası otobüs terminali Tarsus'tadır. İlk iş geliştirme merkezi Tarsus'ta hayata geçirilmiştir. Çağdaş kent olma yolunda önemli adımlar atılmış, Tarsus'u modern kent haline getirmek için yoğun çaba içine girilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin temel yapı taşı Nusret mayın gemisine de Tarsus sahip çıkmıştır. Tarsus merkez nüfusu 300 bindir. Tek kuruş bütçesi olmayan bir kaymakam tarafından yönetilmeye çalışılmaktadır. Berdan Tesisi'nin kurduğu Berdan Vakfı tarafından yürütülen çalışmalar bulunmaktadır. Devletimizin bu kente biraz daha şefkatli gözlerle bakması arzu edilmektedir.

Abdulhamit Erguvan-Tarsus Kaymakamı

Dünyanın en eski coğrafyası olan ülkemizde tarihi eserlerin korunması uzun süre unutuldu. Birçok tarihi zenginliklerimiz yağmalandı. Cumhuriyet kurulumu 80 seneyi geçti. Bu dönem devletler için geç. Başka derterimiz vardı. Önce o derterini düşündük. Şimdi herkes tarihi ve çevreyi koruma bilinci içerisinde. Tarihi Kentler Birliği toplantısının dünyanın en eski coğrafyasında bulunan ülkemizin en eski kentlerinden Tarsus'ta olması gurur vericidir.

Prof. Dr. Metin Sözen-ÇEKÜL Vakfı Başkanı, Tarihi Kentler Birliği Danışma Kurulu Başkanı

Tarsus'a gecikmeyle geldik. Ben bu gecikmeyi zamanında buluyorum. Topluların ve kentlerin kaderlerinde inişler ve çıkışlar vardır. Tarsus'un geçmişinde büyüklüklerin ağır bastığı bir kent olduğu gözükür. Tarihin ve doğanın eksilmediği bir kent Tarsus...
Gündem sizsiniz. Başkası değil. Yani bu ülkenin bireyleri, hemşerileri ve dünyalılar olarak siz, herhangi bir ülkenin yurttaşından daha sorumlusunuz. Doğruların pekiştirilmesi ve bu doğrularla her kesimin buluşmasıdır amaç. Burada yerel yöneticiler, onun çevresinde bulunan uzmanlar, valimiz ve kaymakamımız var. Türk milleti, merkezi hükümet ve uluslararası kuruluşlar bu harekete dikkat etsin. Bu kuruluşların dikkatsizliklerinin bir bedeli olduğu

görülecek. Burada toplanan herkesi bu birlikteliğin ve gücün yeniden yapılanma merkezi olarak görüyorum. Tarsus'un toprağı , havası diri kalsın. Üzerinde yaşayanlar aynı hedefte buluşsun.

Mehmet Özhaseki-Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı, Tarihi Kentler Birliği Başkanı

Tarihi Kentler Birliği 2000 yılında kuruldu. Bütün arkadaşlarımızın ortak hedefi ülkemizdeki doğal-kültürel-tarihsel mirasın korunmasının yerel yönetimler etrafında gerçekleşmesiydi. Zannediyorum başardılar. Bir amaç birliği oluştu. Bir aile gibi oldular. Kendi aralarındaki farklılıkları unuttular. Önemli bir görevleri olduğunu hatırlamaya başladılar. İnsanlar yüzlerce eserimizin bulunduğu bu topraklarda tarihi eserlerimizin yağmalanması, yok edilmesi için adeta yarıştılar. Bizim ev yapmamıza, işyeri yapmamıza engel oluyor diye tarihi eserleri geceleri yıktılar. Artık Tarihi Kentler Birliği üyesi belediyeler elimizde bulunan bu tarihi eserlerimizi nasıl koruruz diye düşünüyorlar. Bu bilinç oluştu. Bu bir muhabbete dönüştü. Hangi partiden olduklarını bilmiyorlar, önemsemiyorlar. Bundan sonra iş yapma zamanı. Biz de bunun programını yapıyoruz. Seminerlerimiz devam ediyor. Ay başında Muğla'da olacağız. Her bir toplantının bir amacı var. Kiminde yeni çıkan yasaları, kiminde AB fonlarını tartışıyoruz.

Artık insanların oturdukları yerden dünyanın dört bir yanına ulaşabilme şansı var. Böyle bir ortamda ülke olarak nasıl yer almalıyız? Nasıl bir kentle dünyanın karşısına çıkmalıyız? Talan ettiğimiz tarihi mirasımızı mı sunacağız? Aydınlatamadığımız insanlarımızla mı çıkacağız? Onurlu bir millet olarak dünyanın karşısına çıkmak istiyorsak kentlerimize sahip çıkmalıyız. Her şeyi devletten beklemek artık günümüzde haksızlık oluyor. Yardımcı olmalarını istemek gibi bir hakkımız var. Onun dışında sorumluluğun bizde olduğuna, yerel yönetimlerde, sivil toplum örgütlerinde olduğuna inanıyorum. Üzerimize düşeni yapmaya hazırız. Dedik ki belediyelerimiz bize müracaat ederse biz restorasyonunu yapamadıkları tarihi eserlerini projelendirmeye hazırız. Proje olmadan hiçbir şey yapamazsınız. Ancak müracaat sayısı 10 civarında. Niye böyle bir rehavet var bilmiyorum. Teknik ekiplerin kendi başkanlarını uyarmalarını, teşvik etmelerini bekliyoruz. Sizlerden gelecek talepleri bekliyoruz.

A. Atilla Osmañcelebiođlu-Mersin Valisi

Bugün Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden biri olan, binlerce yıldır pek çok krallığa başkentlik yapmış, paha biçilmez tarihi ve kültürel hazineleri bağrında yaşatan Tarsus'ta, Tarihi Kentler Birliği'nin toplantısına ev sahipliği yapmanın mutluluğunu yaşamaktayız.

İnsanoğlu milyonlarca yıldır, evrendeki yerini ve amacını tanımlamaya çalışmaktadır. Bilim adamları, ilkel insanla modernleşmeye başlayan insan arasında bir ayrım yaparken, sanata dair bir ürün verilir verilmediği üzerinde durmaktadırlar. İnsanı gezegenin en güçlü varlığı yapan, kendisini ve çevresini değiştirme kudretine sahip olmasını sağlayan gelişmenin, insan beyninin soyut kavramlara yönelmesi ve sanat, müzik, dil gibi zihinsel yeteneklerinin ortaya çıkması olduğu ifade edilmektedir. Buradan hareketle insanı insan yapan özelliklerin başında sanatın geldiğini ifade edersek abartılı bir tespit yapmış olmayız.

Hızlı bir dönüşümün yaşandığı ve sınırsız bir tüketim güdüsüyle hareket eden insanların şekillendirdiği bir dünyada bizi biz yapan değerlerimizi kaybetmemek ve torunlarımıza bırakacağımız mirasın beton yığınlardan ziyade insan duyarlılığını taşıyan sanat eserleri olması için eskisinden çok daha yoğun bir çaba göstermek mecburiyetindeyiz.

İşte bu nedenle, kültürel ve kentsel yozlaşmanın önlenmesi için toplumun her kesiminin üzerine düşen görevleri yerine getirmesi gerekmektedir. Bu, yerel yönetimler ve diğer kamu kuruluşları, özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin koordinasyon içerisinde çalışmasını gerektiren ağır bir görevdir.

Tarihi ve kültürel mirasın korunması için gerekli kanuni düzenlemelerin yapılması, toplumda bu yönde bir bilincin yerleştirilmesi ve bu amaç çevresinde bütün kurum ve kuruluşların titizlikle hazırlanmış bir plan çerçevesinde, işbirliği içinde çalışması gerekmektedir.

İşte bu nedenle, Tarihi Kentler Birliği'nin gerçekleştirdiği etkinlikler, bu amaca ulaşılması doğrultusunda umut verici adımlardır. Bunun yanı sıra, Tarihi Kentler Birliği'nin, Avrupa Tarihi Kentler Birliği'ne üye olması, yani yalnız bir ülkeye değil bütün insanlığa ait tarihi ve kültürel hazinenin korunmasına katkı sağlaması ayrıca önemlidir.

Tarihi Kentler Birliği'nin bu toplantısı nedeniyle burada bulunan siz değerli katılımcılarla birlikte olmaktan son derece mutlu olduğumu ifade etmek istiyorum. Son olarak, tarihi ve kültürel varlıklarımızın korunması için gösterilen çabaların amacına ulaşmasını temenni ediyorum, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

TKB Sinop Açılış Konuşmaları

Zeki Yılmaz-Sinop Belediye Başkanı

Kültürler, kuşkusuz insanların en önemli kaynaşma aracıdır. Çağlar boyu birbirini izleyen çeşitli uygarlıkların vatani olan ülkemizin sahip olduğu kültür varlıkları, Anadolu'nun binlerce yıl öncesinden bugüne kadar, gelmiş geçmiş çok çeşitli ve değişik uygarlıklardan bize miras kalan ürünlerdir. Anadolu'nun kendine has coğrafi konumu, Asya ile Avrupa arasında köprü oluşu, toprakları üzerinde birçok uygarlığın doğmasına, gelişmesine ve ürün vermesine; tarihte birçok defa doğu ve batı uygarlıklarının birbiriyle karşılaşmasına ve kaynaşmasına neden olmuş, dolayısıyla da Türk kültür tarihinin önemli bir uzantısı sayılmıştır.

Aynı Anadolu'yu insanlık tarihinin çeşitli dönemlerinde, isim yapmış birçok uygarlığın beşiği ve uygarlıklar mozaiki durumuna sokmuş; son derece renkli, canlı ve zengin çeşitliliğe sahip uygarlıkların ve kültürlerin bu topraklar üzerinde ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Zaman içerisinde değişik topluluklar geleneklerini, inançlarını, düşünce ve sanat akımlarını, zevklerini ve kısaca yaşam biçimlerini yaşadıkları yerlere yansıtmışlar ve sonuçta zengin bir kültür mirası ortaya çıkmıştır.

Ancak "eski Anadolu uygarlıkları" hiçbir şekilde dışarıdan getirilmiş yabancı kültürlerin ürünleri olmamıştır. Bunlar Anadolu topraklarında doğan ve yaşayan, Anadolu özellikleri ağır basan, benzeri başka yerlerde bulunmayan bir kişilik kazanmışlardır.

İşte bu nedenle, bu topraklarda yaratılan, varlığındaki Anadolu özellikleriyle kendini diğer uygarlıklardan ayıran bu eski uygarlıklar, ülkemizin geçmişine ait oldukları için benimsenmekte ve gelecek kuşaklara bırakılacak bir miras olarak korunmaktadır.

Her ulusu, her grubu geçmişinden yararlanmaya, kendine özgü nitelikleri ile uyumlu, dış etkilere açık olmaya ve böylece kendini yaratma sürecini sürdürmeye özendirerek, insanoğlunun gelişme olanaklarını artıran uyarıcı zenginlik, kültürel kimliktir.

Birçok ulus ilerlemelerini, kültürel kimliklerinin gelişmesiyle doğru orantılı olduğunu anlamış durumdadır. Tarih boyunca yaratılan eserler, kültürel kimlik kavramının mirasıdır. Dolayısıyla bu mirasın korunması tek tek ülkelerin değil, dünyanın görevidir.

Ülkemizin dünya tarihine de ışık tutulabilecek zenginlikteki tarihsel ve kültürel birikiminin korunması, kendimize olduğu kadar insanlığa karşı da sorumluluğumuzdur.

Bilindiği üzere, ülkemizdeki siyasal, sosyal ve ekonomik nedenlerle yaşanan çarpık kentleşme süreci, kentlerin tarihsel ve kültürel dokularının korunarak geleceğe taşınmasında önemli sorunları da beraberinde getirmiştir.

Ne var ki düne kadar bu konuda umutsuz olan toplum, Temmuz 2000'de Tarihi Kentler Birliği'nin kurulması ve çalışmalarına ivme kazandırılmasıyla yeni bir umut ve heyecan yakalamış bulunmaktadır.

Ülkemizdeki tarihi kentlerin yönetimlerini bir araya getirerek, tarihi kent dokularının korunmasında işbirliğini, tarihi kentlerimizin arasında bilgi, birikim, deneyim alışverişini sağlamak bu kentlerimizin kentsel, kültürel ve doğal mirasının bir "ortak miras" bilinciyle yaşatılması dayanışmasını yaşama geçirmek amacıyla kurulan Tarihi Kentler Birliği, yurdun dört bir köşesinde kimliğini arayan kentlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu süreçte, ülkenin her bir köşesinde, kentnin tarihsel ve kültürel kimliğini saptama ve yaşatma gayretleri içinde şantiye gibi çalışan kentlerimize, yerel yönetimlerimize tanık oluyoruz.

Demokrasinin çok seslilik ilkesi ve yönetime katılma anlayışının da bir göstergesi ve demokratik bir platform olarak gördüğümüz Tarihi Kentler Birliği'nin kuruluşunda ve geçen süreçte emeği geçen herkesi kutluyorum.

İçinde yaşadığımız Sinop, M.Ö. 4500 yıllarına kadar uzanan, tarihi ve kültürel bir birikime sahip coğrafyadır. Kalkolitik Çağ, Tunç Çağı, Hitit, Frig, Grek, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı gibi pek çok uygarlığın ev sahipliğine tanıklık eden kentimiz, ne yazık ki modern kentin antik kent üzerine tesis edilmesi sonucu tarihsel ve kültürel birikiminin bir kısmını yitirmiş durumdadır.

Yine de, korunagelmiş kalesiyle, Balatlar Kilisesi'yle, Selçuklu ve Osmanlı dönemi cami, türbe, medrese, çeşme ve sivil mimarlık öğeleri ile tarihi kent kimliğini taşıyabilecek kapasitede bulunmaktadır.

Tarihi Kentler Birliği'nin kurulması ve ilimizin birliğe katılması ile birlikte, tarihi ve kültürel değerlerin korunmasına yönelik çalışmalar hız kazanmıştır.

Sayın Valimiz Zeki Şanal'ın önderliğinde başlattığımız bazı projeler (tarihi cezaevinin kültür ve turizm amaçlı projelendirilmesi, Gerze Yakupağa Konağı restorasyon çalışması, Balatlar Kilisesi çalışması, Şehitlik çevre düzenlemesi, Boyabat Kalesi çıkış yolu ve çevre düzenlemesi, kale surları rölöve ve restorasyon projelerinin hazırlanması, eski sanayi mevki kale çevresi düzenlemesi) kısa sürede ne kadar yol katedildiğini göstermektedir. Tüm bunların gerçekleşmesinde Tarihi Kentler Birliği'nin ülke genelinde yaratmış olduğu umut ve heyecanın son derece etkili olduğu inkar edilemez.

Sayın Tarihi Kentler Birliği Başkanım ve yönetim kurulu üyeleri, Sayın ÇEKÜL Vakfı Başkanım ve yönetim kurulu üyeleri, gelin bize önderlik yapın, bize yardımcı olun. 7300 metreden 4500 metreye düşmüş tarihi kale ve surlarımızın kalan kısmını gün ışığına çıkartalım, yok olmak üzere olan ikiz konaklarımıza ve ilimizde bulunan yıkılmaya yüz tutmuş tarihi binalarımıza projeler yapalım, bu projelere kaynak bulalım ve gelecek nesillere taşıyalım.

Kendi değerlerini bilebilen, koruyabilen, onlara batı dünyasının standartlarını kazandırıp bir barış ve sevgi ortamı içinde tarihini ve tabiatını dünyaya sunabilen bir Türkiye umuduyla hepinize tekrar hoş geldiniz der, saygılar sunarım.

Mehmet Özhaseki-Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı, Tarihi Kentler Birliği Başkanı

2000 yılında 50 kişilik üye sayısı ile çıkılan yolda bugün 160 kişiyle ve daha emin adımlarla devam ediyoruz. Kutlu kervan devam ediyor.

Ülkemizde sıkça birlikler kurulur ama ömürleri kısa sürer. Tarihi Kentler Birliği ise gittikçe büyüyerek emin adımlarla devam ediyor. Sayın Valimizin katkısıyla gerçekleşen o günkü çabalar bugün artarak devam ediyor

Ülkemiz hüzünlü bir macerayı barındırıyor. Dünyada hiçbir ülkenin sahip olamayacağı zenginliğe sahibiz. Ne yazık ki onları koruma noktasında hassas davrandığımızı söyleyemeyiz. Yok etme noktasında da birbirimizle yarışırız. Eskiden koruma proje ve uygulamaları merkezi idarelerle yürütülürken şimdi hedef olarak yerel yönetimler seçilmiştir. Tarih, geçmişteki birçok olayın ortaya koymuş olduğu bilgi ve birikimin geleceğe ayna tutmasıdır. Bu nedenle Tarihi Kentler Birliği'nin misyonu önemlidir.

Akrabalıklar çoğalıyor, iletişim araçları geliyor, sınır kavramları değişiyor. Bu değişen ortama bizler onurlu bir kimlikle mi, yoksa darmadağın şehirlerle mi katılacağız? İnsanlarımız hazır mı size göre? Kendi kimliğini bilmeyen insanların dünya milletleri arasındaki yarışa girmesi doğru mudur? Kimlikli birer şehir olarak bu yarışa girilmelidir. Tarihi Kentler Birliği'nin üstlendiği bu misyon dolayısıyla da birliğimize ilgi artmaktadır.

Artık iş yapma zamanı. Bugün burada bir eğitim seminerimiz var. Daha önce Tarsus ve Amasya'da seminerlerimiz yapıldı. Daha önce yaptığımız toplantılarda dile getirdiğimiz konu belediyelerimizin müracaatıydı. Bugüne kadar 44 müracaat yapıldı. Belediyelerimiz bize dilekçe yazarak tarihi eserimizi projelendirin demiyorlar. Bunu yapmazsanız ne Avrupa Birliği fonlarından yararlanabilirsiniz, ne de yeni yasalardan faydalanabilirsiniz. Ay sonunda bu projeler değerlendirilecek. Buradan tekrar duyuruyoruz.

Zeki Şanal-Sinop Valisi

Buraya çıkmadan önce konuşmam için hazırlığın ötesinde bir giriş yapmak gerekiyor. Tarihi Kentler Birliği Başkanı'nı dinlerken büyük bir gurur duydum. Tarihsel geçmişimizi tanımlarken geleceğimizin ufkunu da çizdiler. Kendilerini tebrik ediyorum

İlimiz, 3 turizm merkezi, 56 sit alanı, 306 taşınmaz kültür varlığı, 2 müze, kütüphanesinde 50.120 kitapla bir kültür merkezidir. Kısa süre önce Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç ilimizdeki incelemeleri sonucunda da ilimizin kültür ve turizm niteliğindeki önemli potansiyelini görmüş ve kentin ufkunun açılmasında önemli adımlar atmıştır. Arkeoloji müzesinin açılması için ciddi bir adım atılmıştır. Ayrıca kısa süre önce başlatılan Osmanlı konağı Yakup Ağa Konağı için de ödeneği göndermek üzeredir. Bakanımız, ilimizde gördüğü bu önemli potansiyelin değerlendirilmesi için çalışma başlatılması talimatını vermiştir.

İlk uygulamalarımızdan biri olarak, gelecekte rölöve restorasyon biriminde görev alacak arkadaşlarımızı görevlendirerek Tarihi Kentler Birliği toplantılarında bulunmalarını sağladım. Önemli bir bilgi birikimine sahip oldular. Bu birikimleri Sinop ilinin gelişiminde kullanacaklar. Bu büro eliyle ilimizdeki kültürel varlıkların envanteri çıkarılacak, bu konudaki tüm kurum ve kuruluşlara danışmanlık hizmeti verilecektir. Bu büronun Sinop ilinde kuruluşunu önemsiyorum. Üniversitelerin mimarlık bölümleriyle işbirliği halinde rölöve restorasyon projelerinin yapılmasında önemli aşama kaydedilmiştir. Gerze Yakup Ağa Konağı'nın içinde yer aldığı meydanın siluet projesinin yapılması da Gazi Üniversitesi ile işbirliği içinde gerçekleştirilecektir. Boyabat Belediyemiz de Tarihi Kentler Birliği üyesi olmuştur. Eminim sahip olduğu mirasın projelendirilme aşamasında katkılarımız olacaktır.

Özel İdare Yasası yeni ufuklar açmıştır. Ancak bir yanlışlık nedeniyle özel idarelerin belediye sınırları içindeki yetkisi sınırlanmıştır. İşleri Bakanımız ve Kültür ve Turizm Bakanımız da bunun düzeltileceğini ifade etmişlerdir.

Tarihi Kentler Birliği'nde atılacak en önemli adım sahip olduğumuz değerlerin projelendirilme aşamasıdır. Bunu en öncelikli sorun ve hedef olarak gördüğümü ifade etmek istiyorum. Ayrıca sahip olduğumuz alanların çevre turizm projeleri de yapılmaktadır. İnceburun, doğal parkımızın peyzaj projesi, tarihi kale, cezaevi içinde yapımı sürdürülen cezaevi müzesi ve deniz müzesi yapım çalışmaları devam etmektedir.

Tarihi ve kültürel değerlerin asıl sahibi orada yaşayan insanlarımız ve yerel yöneticilerdir. Bu bilince sahip olursak çok önemli bir görevi yerine getiriyoruz demektir. Eğer o dokuyu, o eseri yaşatıyorsanız o kente kimlik insanınıza da kişilik veriyorsunuz demektir. Adliye Binasını mutlaka görmenizi rica ediyorum. Hangi Sinoplunun o binayla ilişik kaydı yoktur? Bu insanların yaşayabilmesi için o binanın yaşaması lazım.

Avrupa Birliği fonlarının önemli başlıklarından biri tarihi eserlerimizin korunması ve restorasyonudur. Bunun şartı da hazırlanmış projelerdir. Bunları projelendirmeli ve yaşama geçirmeliyiz.

Prof. Dr. Metin Sözen-ÇEKÜL Vakfı Başkanı, Tarihi Kentler Birliği Danışma Kurulu Başkanı

En son Ağustos 2003'te Sinop'a geldim. Bugün geldiğimiz nokta, öğleden sonra gördüğüm şey şu: Kent değişiyor, kent Sinoplu halkın yüreğiyle buluşmuş görünüyor. Türkiye'nin gündemini değiştirecek başlıkları üretiyoruz. Bunlar öyle kısa zamanda üretilemez. Yarım yüzyıldır üretiliyor. Önce Kendini Koruyan Kentler, sonra 7 Bölge 7 Kent, sonra Barışan Kentler dedik. Şimdi "Kaleli Kentler" diyoruz.

Kale düştüğünde kent düşer. Sinop Kalesi düşmedi. 1960'da Diyarbakır İçkale'de kazı yaptığımda genç bir asistandım. Şu anda İçkale, Diyarbakır'da kültür merkezi oluyor. Birkaç yıl içinde yaşama geçecek. Dilerim bu kale sanatın kültürün iç içe olduğu bir yer haline dönüşsün. Kalelere tekrar çıkmak zorundayız. Kaleleri tekrar fethetmek zorundayız. Bu açıdan Kaleli Kentler Tarihi Kentler Birliği'nin önemli başlıklarından biri olacaktır.

Sinop'ta Türkiye gündemini oluşturacak bir proje başladı ve bugüne kadar geldik. Kısa bir döküm yapmak gerekiyor. Dünyanın çok önemli simge yapıları var. Kale, kentin her şeyidir. Yaşamı kiminle sürdüreceğine dair belirleyici noktadır. Çin settir. Diyarbakır kaledir. Biri bir engeldir, diğeri bir yönetimin, yönetilenin ve yöneticinin simgesi olan, onların kendini gösterdiği alandır.

1959-60'da Diyarbakır Kalesi'nde çalışmaya başladığımızda kalenin %90'ı duruyordu. Göçler bu kaleyi perişan etti. Şimdi Mardin Kapı'dan Urfa Kapı'ya kadar projeleri çizildi, çevre düzenlemeleri yapıldı, temizlendi. Her şeyin başı proje. Sayın Başkanım, bu nedenle Diyarbakır örneğine bakmak gerekiyor. Gaziantep Kalesi ile şimdiki İstanbul Valisi Muammer Güler'in özel isteğiyle, hırsıyla temizlendi, herkesin kullandığı bir alan haline dönüştü. Bayburt Kalesi çalışmaları bunların devamı niteliğinde. Kuşadası Kalesi boğazlanmışken şu anda etrafı temizlendi. Sıkışık kentlerin ferahlayacağı yer olduğu için, gelecek siyasetimiz için kaleler önemli bir girdi olarak görünüyor.

Ben öncelik turizm demiyorum ama kaleler uluslararası merkezler oluyorlar. Karaman'da "Kimliğimiz Türkçemiz" başlığı altında uluslararası bir toplantı yaptık. Karaman Kalesi bizim çıkış noktamız oldu.

Kente yeniden bakarken proje, vizyon ve strateji sözcükleri her kesimden, her boyutta herkesin gündemine girmek zorundadır. Sayın Valimle Tarihi Kentler Birliği'nin kuruluşunu birlikte yaptık. O zaman diyorduk ki, her kentte bir kent atölyesi kuralım. Yeni kanun buna el veriyor. Türkiye'de çok kaleci var. Kalemizi korumak, kaleyi düşürmemek zorundayız. Burada önerim Kültür ve Turizm Bakanlığı ile ortak bir masaya oturmamızdır. Burada bölge üniversiteleri tarafından gelecek siyasetimize altlık olacak girdilerin hazırlanması gerekiyor. Bunun için bütün rektörlere çağrı yapacağız.

Tarihi Kentler Birliği'nin 5 yıl sonra yeni geldiği noktayı tartışmak üzere, yeni düşüncelerle kendini yenilemesini istiyorum. Yönetici olarak belediye başkanlarımızın hırsını ve isteğini cevaplamamız gerekir.

Hasan Özgen-Tarihi Kentler Birliği Danışma Kurulu Üyesi

Tarihi Kentler Birliği'nin düzenlediği seminerlerin sonuncusunu burada gerçekleştireceğiz ve bir amacın birinci halkasını tamamlayacağız. Türkiye'de farklı bir kültürün oluşmasını sağlayan bir birlik Tarihi Kentler Birliği. Bu kültür, bilgi dağarcığı anlamında da gelişmelidir. Belirli alanlarda uzmanlıkları olan bilim insanlarından yararlanarak kentlerin yetenekleri artırılmalıdır. Tarihi Kentler Birliği'nin genel felsefesidir bu kentlerin yeteneklerini arttırmak. Esas soru şu: "Türkiye'de gerçek bir kente sahip miyiz?" Buna sadece fiziki varlıklar olarak bakarsanız yanılırsınız. Önemli olan kentle insan arasındaki ilişkinin kopmasıdır. Neleri tartışsak tartışalım tartıştığımız şeyler sokağa inmiyorsa bu sınırlı bir çerçevede içinde kalabilir. Üç tane seminerden sonra amacımıza ulaştık diyemeyiz.

İlk seminerde mevzuatla ilgili kanunları ve hangi fonlardan yararlanabiliriz konusunu tartıştık. Konuşmacılar proje kavramı üzerinde durdular. Proje fikir değildir. Proje bütün aktörleriyle bütün girdileriyle bütün fikirlerin nasıl realize edileceği ve nasıl bir değişim elde edilebileceğini bulmaktır. Birlerinden para isteyebilmemiz için ciddi ve derin bir hazırlığa ihtiyacımız var. Avrupa Birliği mali yardımlarıyla desteklenen bölgesel kalkınma projeleri var. Buraya bizim katkımız 4.5-5 milyon Euro. Sinop'un da içinde olduğu bölgeye ayrılmış olan 52.3 milyon Euro için proje hazırlanabilseydi bu hibe alınabilirdi. Başvuru süresi başlamak üzere...

Bu seminerler bitti mi? Eğer Tarihi Kentler Birliği yetkili kurumları uygun görürse bu seminerlerin devamını öngöreceğiz. Ayrıca İstanbul veya Kayseri'de bir proje destek biriminin oluşturulmasını önereceğiz.

Biz talep topluyoruz. Bugünlere devlet yapsın diyerek geldik. Sonra sivil toplum kuruluşları yapsın dedik. Önümüzdeki yıllardaki söylemimiz de muhtemelen Avrupalılar çözsün şeklinde olacak. Buna hakkımız yok!

Oğuz Demir-İstanbul Ticaret Üniversitesi-Avrupa Birliği Araştırmaları Merkezi Genel Sekreteri

Avrupa Birliği bizim için bir dönüşüm süreci. Bu süreçte ne kadar değişip değişmeyeceğimizi sorgulamalıyız öncelikle. Yerel yönetimlerin bu değişimdeki rolü ne olacak? Uygulama sürecinde en büyük rol yine yerel yönetimlere düşecek. Bu uygulamada yerel yönetimler etkili olacaksa ve bunun bir maliyeti olacaksa bu maliyet nereden karşılanacak? Daha önce de bahsedildiği gibi belli yardımlar var. Bu hibelerden ne kadar faydalanıyoruz? Aslında iyiye gidiyoruz. Bu bir değişimin başlangıcı ve biz bu değişime ayak uydurmaya başlıyoruz.

Bir başka ayağı ise gözden kaçırdığımız başka bir şey. Bizden başka bir dünya var. Avrupa Birliği'ne üye olan ülkelerin faydalandığı topluluk fonları var. Bu bir 6. çerçeve programı. Yeniliğin destekleneceği bir program. Belli bir bütçe oluşuyor ve projeler karşılığında veriliyor. Buna başvurmayı bilmemek bizim eksikliğimiz ve biz bunu gidermeye çalışıyoruz demeliyiz.

Bu bir vakit işi, emek işi, ortaklık işi. Bizi ortaklığa teşvik ediyorlar. Ortaklık kurmayı keşke kendimiz öğrenseydik ama bundan sonra öğreneceğiz. Türkiye'de en önemli sorun finansman ve insan kaynağı sorunudur. Artık bir kaynak var. Hibelerin çoğu istihdam artmasına yönelik eğitim için veriliyor. Un hazır, şeker hazır, hep birlikte helva yapalım demek lazım.

Belediyelerimizin Yurtdışı İlişkileri - Prof. Dr. Ruşen Keleş

Küreselleşen bir dünyada belediyelerin kabuğuna çekilip içine kapanmasına olanak kalmamıştır artık. Bunda yarar da yoktur. Tersine, tüm yerel yönetimlerin başka ülkelerdeki benzerleriyle, kendilerini ilgilendiren konularda işbirliği yapmaları önemli yararlar sağlar. Ayrıca, ülke ve bölge çapında kuracakları dernekler yardımıyla da başka ülkelerdeki derneklerle verimli işbirliği ve dayanışma örnekleri sergileyebilirler. Bunların yanı sıra, yerel yönetimler, genel olarak yerinden yönetim ve özel olarak da belediyecilik konusunda teknik çalışmalar yapan uluslararası kuruluşlarla ilişki kurmaktan önemli kazanımlar elde edebilirler. Birleşmiş Milletler Örgütü ve bu örgütün türlü uzmanlık kuruluşları, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi bunlar arasında sayılabileceklerimizdir. Bu uluslararası kuruluşlardan kimileri, ulusal yerel yönetim birlikleri ya da dernekleri için özel görev alanları ve statüler tanımlamışlardır. Yörel arasındaki ekonomik ve toplumsal farklılıkların giderilebilmesi amacıyla, aynı uluslararası kuruluşlar, yerel yönetimlerin yönetimde daha aktif bir rol oynamaları gereğini benimsemişlerdir.

Bu bağlamda, Avrupa Birliği, Birlik ile yerel yönetimler arasındaki iletişimi sağlamaya yardımcı olabilsin diye, önce Avrupa topluluklarını temsil eden üye devletlerin yerel ve bölgesel yönetimlerinin temsilcilerinden oluşan bir "danışma kurulu" kurmuş ve kurulu bölgesel gelişme ve ulaştırma konularında çalışmalar yapmalarla görevlendirmiştir. 1990'ların başlarında ise, Maastricht Antlaşması ile, yerel ve bölgesel demokrasinin güçlendirilmesine destek olmak, bu yönetimlerle ilgili Birlik siyasetlerinin oluşmasında danışma organı olarak görev yapmak üzere Bölgeler Komitesi (Committee of the Regions" oluşturulmuştur, Bölgeler Komitesi'nin üyeleri, yerel yönetimlerle bölge yönetimlerinin secimle göreve gelen temsilcileridir. Bu üyeler, federe devletleri (Almanya'nın land'ları gibi), bölge yönetimlerini (Belçika'nın bölgeleri gibi), Özerk Toplulukları (İspanya'nın özerk topluluklarını), İl Özel Yönetimlerini (Hollanda ve Danimarka gibi devletlerin il özel yönetimlerini) Bölgeler Komitesi'nde temsil etmektedirler.

Öte yandan, Avrupa Konseyi ise, üyesi olan devletlerin (sayıları 46) yerel ve bölgesel yönetimlerinin seçilmiş temsilcilerinden oluşan bir danışma organına sahiptir... 1993'te Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi adını almış olan bu organın iki kanadı (chamber) vardır. Birincisi, yerel yönetimlerin temsilcilerinden (belediye başkanları ve belediye meclisi üyeleri) oluşan "Yerel Yönetimler Meclisi"; ikincisi ise, bölge yönetimlerinin temsilcilerinden oluşan "Bölge Yönetimleri Meclisi"dir. Yerel yönetimleri ve bölge yönetimlerini ilgilendiren her konuda Konsey, karar alırken Kongre'nin bu özel meclislerinden gelen öneri ve değerlendirmeleri dikkate alır.

Avrupa Konseyi'nin 1985 yılında kabul ettiği Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nda (Sözleşmesi'nde) yerel yönetimlerin yurtdışı ilişkilerine ilişkin özendirici ilkeler vardır. Türkiye'nin de 1992 yılında bir yasa ile (No: 3723) onaylamış olduğu bu Şart'ın 10. maddesi bu konu ile ilgilidir. Buna göre, "Her üye devlet yerel yönetimlerin ortak çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi için birliklere (derneklere) üye olma ve uluslararası yerel yönetimler birliklerine katılma hakkını tanıyacaktır". Yine aynı maddeye göre, "Yerel yönetimler, yasalarda öngörülmüş olan koşullar çerçevesinde, başka devletlerin yerel yönetimleriyle işbirliği yapabileceklerdir". İşbirliğinin esaslarını belirleyen bu kurallar, yerel yönetimlerin özerkliğinin ön koşullarından birini oluşturmaktadır. Yukarıda da belirtildiği gibi, yerel yönetimler ya ikili ilişkiler çerçevesinde birbirleriyle işbirliği yapmakta, ya da bu işbirliğini birlikleri ve dernekleri aracılığı ile gerçekleştirmektedirler.

Avrupa Konseyi'nin kentlerle ilgili çalışmaları yerel yönetimlerin özerkliği ile sınırlı değildir. Konsey'in, kültür, çevre, insan hakları konularına ilişkin başka çalışmaları da yerel yönetimimizi doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ilgilendirmektedir. Konsey elinde bulunan Avrupa İskan Fonu, belediyelerin ve konut kooperatiflerinin toplu konut projelerine akçalı destek sağlamaktadır. Ülkemizde, belediyelerin öncülüğünde yürütülen Batıkent (Ankara) ve Ege Koop. (İzmir) gibi projeler, Avrupa İskan Fonu'nun bu tür yardımlarından yararlanılarak gerçekleştirilmiş projelerdir.

Öte yandan, Avrupa Konseyi, 1992 yılında kabul ettiği Kentli Hakları Şartı (Sözleşmesi) ile de (2004 yılında yeniden gözden geçirilmiştir), kentlerde daha iyi, daha kaliteli, daha katılımcı ve daha sağlıklı bir yaşam için uyulması gereken ilkeleri yerel yönetimlerin onayına sunmuştur.

Avrupa Konseyi'nin yetkili organlarının 1980 yılında kabul etmiş olduğu Yerel Yönetimler ve Yerel Topluluklar Arasında Sınırdışı İşbirliği Çerçeve Sözleşmesi (21 Mayıs 1980), yerel yönetimler arasında işbirliği olanaklarının geliştirilmesi için yararlı bir çerçeve sağlamaktadır. Sözleşmenin amacı, komşu yerel yönetim birimleri arasında işbirliği projelerinin geliştirilmesinin önündeki her türlü yönetsel, tüzel, siyasal ve psikolojik engelleri ortadan kaldırmak ve işbirliğini geliştirmektir. Sözleşmeye taraf olan devletler, yerel yönetimlerin ve yerel toplulukların (territorial communities), başka ülkelerdeki benzerleriyle işbirliği anlaşması yapma hakkını tanımayı ve bu hakka saygı göstermeyi kabul etmektedirler. Uluslararası yükümlülük altına girmiş olan devletlerin yerel yönetimleri, bu türlü işbirliğini birbirlerinininkine denk düşen sorumluluk alanlarında (kültür, çevre, altyapı, turizm vb.), kendi statülerinde belirtilen yöntemlere uygun olarak ve yasalar çerçevesinde yerine getireceklerdir. Türkiye, yakın geçmişte, bu türlü bir işbirliğinin esaslarını belirlemek amacıyla, Avrupa Konseyi'nin de katkılarıyla, komşu devletlerle (Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan) birlikte Trabzon'da ve Edirne'de (Yunanistan, Bulgaristan,

Romanya) hazırlık toplantıları düzenlemiştir. (bkz. Türk Belediyecilik Derneği ve Konrad Adenauer Vakfı, Avrupa Sınırötesi İşbirliği Sözleşmesi Çerçevesinde Yerel Yönetimler ve Türkiye, Uluslararası Toplantı, 20 Kasım 1999, Ankara)

Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'nin 6-8 Nisan 1994'te Brüksel'de düzenledikleri "Halka Daha Yakın, Demokrasi ve Dayanışma İlkelerine Dayalı Bir Avrupa Birliği İçin Yerel Yönetimler" konulu toplantıda da, bütünleşme sürecinde yerel yönetimlerin önemine değinildikten sonra, işbirliğinin, deneyim alışverişinin, kent ve çevre değerlerinin korunması için ortak projeler geliştirmenin yararları sıralanmıştır. İşbirliği konularına ilişkin öncelikler arasında, altyapı sorunları, doğrudan ekonomik işbirliği ve iç göç gibi konular vardır.

Sayıları az da olsa kimi belediyelerimiz, Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Örgütü'nün (World Organization of United Cities and Local Governments) çalışmalarına katılmaktadırlar. Yerel Gündem 21 projeleri çerçevesinde de gönüllü yerel girişimler özendirilmektedir. Ülkemizde bu çalışmaların yürütülmekte olduğu kentlerin sayısı 70'e çıkmıştır.

Bu türlü girişimlerin yerel yönetimlerin yapısal sorunlarını çözmesine elbette olanak yoktur. Ama, toplumun türlü kesimlerinde katılım alışkanlıklarını özendirmek, özellikle gençler arasında yerel demokrasiye ilgiyi artırıp eğitici bir işlev görmek açısından bunların yarını yadsımaya olanak yoktur. Antalya, İzmir, İzmit, Bursa, Çanakkale, Aliağa, Urla gibi kentlerimiz Yerel Gündem 21 çalışmalarının yapıldığı kentlere örnek gösterilebilir.

Bütün dünyada, belediyeler, özellikle uluslararası ilişkileri açısından yakın oldukları dost ülkelerin belediyeleriyle "kardeş kent" ya da "ikiz kent" ilişkileri kurmaktadır. Alman yerel yönetimlerinden bu türlü ilişkiler kurmuş olanların sayısı 4 binin üzerindedir. İlişki kurulan belediyeler 80 kadar ülkeyi kapsamaktadır. Bunlardan dörtte biri üçüncü dünya ülkelerinin kentleridir. Türkiye'de ise bu sayı 100 dolayındadır.

Belediyelerimizin uluslararası ilişkilerini düzenleyen 1173 sayılı yasa, Uluslararası İlişkilerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Yasa adını taşımaktadır (Türk Belediyecilik Derneği ve Konrad Adenauer Vakfı, Yerel Yönetimler ve Yurt Dışı Kuruluşlarla İlişkiler, Ankara, Ekim 1997). Bu yasanın 1. maddesi, bu türlü ilişkilerin İçişleri ve Dışişleri Bakanlığı kanalıyla kurulmasını öngörmektedir. Kardeş kent ilişkisi kurma kararı belediyenin kendisi tarafından verilir. Belediye meclisinin bu doğrultudaki kararı İçişleri Bakanlığı'na gönderilir. Dışişleri Bakanlığı'nın da görüşünü aldıktan sonra, İçişleri Bakanlığı kararı onaylar ve ilgililere bildirir.

Uluslararası kuruluşlara üye olma konusunu ise 3335 sayılı yasa düzenlemektedir. Bu yasaya göre, kazanç elde etme amacı olmamak koşuluyla, ekonomik ve teknik alanlarda, Türkiye'de ya da yurt dışındaki kuruluşlarla işbirliği yapmalarına olanak vardır. Birlik, federasyon ya da benzeri adlarla örgütler oluşturmak, bunların şubelerini açmak, uluslararası etkinliklerde bulunmak üzere en az 7 belediyenin biraraya gelmesi gerekmektedir. Bu etkinlikler, var olan derneklere katılma biçiminde olabileceği gibi, onlarla işbirliği yapma biçiminde de olabilmektedir. Bu konularda, İçişleri Bakanlığı öneride bulunmakta, Dışişleri Bakanlığı görüşünü bildirmekte, Bakanlar Kurulu da karar vermektedir. Kuruluşun amaçlarına ters düşen etkinliklerde bulunanlarla, kuruluş tarihinde aranan nitelikleri sonradan yitirenler ve yasalarda ve tüzüklerde öngörülen yükümlülükleri yerine getirmeyenler kendiliklerinden dağılmış sayılırlar. Yasalara ve ulusal çıkarılara uymayan ya da kuruluşundaki amaçlarla bağdaşmayan etkinlikler içinde olduğu anlaşılanların çalışmaları, gecikmesinde sakınca olan durumlarda, Dışişleri Bakanlığı'nın görüşü alındıktan sonra, İçişleri Bakanlığı'nın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu'nca geçici olarak durdurulur.

Kuşkusuz, bir de örgütsüz ilişkilerden söz edilebilir. Ülkemizde, Ege Belediyeler Birliği olsun, Bakırçay Belediyeler Birliği olsun, komşu ülkelerin belediyeleriyle ve onların örgütleriyle kültürel ilişkiler kurmaktadır. Bu türlü temasların Yunanistan ile siyasal ilişkilerimizdeki gerginliklerin azaltılmasına dolaylı olarak katkıda bulunması beklenebilir.

Çok kısa bir zaman öncesine değin, yerel yönetimlerin hizmet birlikleri ile ilgili çalışmaları, 1580 sayılı Belediye Yasası'na göre düzenleniyordu. Bilindiği gibi, 2004 ve 2005 yılları içinde yerel yönetimler konusunda bir dizi yeni yasa hazırlanmış ve bir kaç da yürürlüğe sokulmuştur. Bunlardan 5272 sayılı Belediye Yasası'nda (Resmi Gazete 24 Aralık 2004, No: 25680) belediye birlikleriyle ilgili herhangi bir kural yoktur. Yalnızca, yasanın 74. maddesi, uluslararası kuruluşlara kurucu üye ya da üye olabilmek için belediye meclisi kararı alınması gerektiğini belirtmekte, yabancı yerel yönetimlerle ortak çalışmalar yapmak, hizmet projeleri gerçekleştirmek ya da kardeş kent ilişkisi kurarken ülkenin dış politikasına, uluslararası anlaşmalara uygun davranmaları ve İçişleri Bakanlığı'ndan izin almaları gerektiğini belirtmektedir. Benzeri bir kural, 5302 sayılı İl Özel Yönetimleri Yasası'nın 62. maddesinde de yer almıştır. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası'nda ise bu konuda herhangi bir kurala rastlanmamaktadır. Öyle anlaşılıyor ki, hizmet birlikleri konusundaki ayrıntılı düzenlemeler, hükümetin TBMM'ye sunmuş olduğu Yerel Yönetim Birlikleri tasarısı yasalastıktan sonra yapılacaktır.

Belediyelerin Avrupa Birliği ile ilişkilerinde son zamanlarda dikkat çeken bir gelişme, pek çoklarının bir proje seferberliğine girip, AB fonlarından kaynak koparma yarışına girmeleridir. Bunda yarar olmadığı söylenemez.

Ama, Avrupa Birliği ile ilişkilerin salt projeciliğe ve kaynak paylaşma yarışına indirgenmesi yanlış olur. Çünkü, her akçalı yardım ilişkisi, unutmamalı ki, kimi bağımlılık ilişkilerini de beraberinde getirme eğilimini de taşır. Yerel yönetimlerin hareket özgürlükleri bu yoldan sınırlandırılmış olabilir. Bununla birlikte, UNESCO'nun, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) ve Avrupa Konseyi'nin tarih, doğa, kültür ve mimarlık varlıklarının korunması için sağlamakta oldukları yardımları az önce yapmış olduğumuz değerlendirmenin dışında tutmak gerekir. Son olarak, kültür, eğitim, çevre, ulaşım, konut ve altyapı gibi konularda, bilgi, deneyim ve teknoloji alışverişi içeren işbirliğinden belediyelerin kazançlı çıkacaklarını belirtebiliriz.

Kelkit Kimler İçin Akıyor - Kenan Mortan

Dünya Gazetesi, 14.06.2005

Kelkit Havzası bir süredir örgütlü. ÇEKÜL Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen, bu bölgedeki farklılığı görmüş olmadı ki, Erzincan, Giresun, Gümüşhane, Sivas, Tokat illerinin sivil ve meslek toplum önderleriyle bir araya gelerek, 2.6 milyon insanın yaşadığı geleceğini irade olarak değiştirmeye karar verdi. Yabana atmayalım! GAP projesi dahil hiçbir bölgesel projede yaşamadığımız bir gelişme bu. Güneydoğu için GAP, Karadeniz için DOKAP, Doğu Anadolu için DAP projeleri kendi içinde yüksek amaçlar içeriyor. Ancak aracın en önemli boyutu olan "insan" hemen hemen hiç yok. İnsandan bir kademe ötesi "yerel aktör eksikliği" demeliyiz buna. Yerel aktör sorununu çözemeyen hiçbir bölgesel kalkınma projesinin başarılı olamayacağı, kulağımıza altın küpe olmalı.

Kelkit Havzası Kalkınma Birliği'nin Danışma Kurulu için Prof. Mithat Melen'le Trabzon yoluyla Gümüşhane'ye ulaşıyoruz. 2003 yılından bu yana üçüncü buluşmamız bu. 2003 yılında Tokat ilindeki ilk buluşmayı hatırlıyorum. Aynı yıl Tokat Erbaa'da bir "Kelkit Platformu" ortaya ıktı. Bu toplantı platformu genişletti. Kelkit Havzasının Kalkınma Birliği kuruldu. 2003 yılının Kasım ayında, Bakanlar Kurulu bu birliği onayladı. Haziran 2004'te ilk genel kurul yapıldı. Kalkınma birliğinin hoşuma giden bir gündemi var. Bu gündem bir kalkınma anlayışını egemen kılmak istiyor. Bu yüzden kimse "ben bilirim" demiyor. Hep arayış hakim. İkincisi, olayı sıfır noktasından almıyor. Geçmişten geleceğe akan köklü geleneği değerlendirmek istiyor. Üçüncüsü, köy/kasaba/kent yerleşimleri birbirleriyle çelişmeden birbirlerinin çekici gücü olarak davranmak istiyor. Dördüncüsü, en önemlisi oluyor: Demokratik bir düşünce ortamı yaratmak istiyor!

Özel nedenini bilemem. Metin Sözen hocadan telefon aldığımda bölgeye inmeyi görev bilirim. Ama bu bölgede ne hikmetse iki kişi benimle birlikte yürür. Biri Tokat ve Erzincan illerinin "efsane" Valisi Recep Yazıcıoğlu rahmetlidir. Diğer isim bu birliğin kuruluşunda çok emeği geçen ODTÜ'nün rahmetli hocası Raci Bademli'dir.

Bu yıl anlamlı bir danışma kurulu yaptık! Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü Prof. Mehmet Bakır zengin bir takdim yaptı. Bölgenin çehresini değiştirebilecek 23 tane projesini anlattı. Neler yoktu ki içinde? Peyzaj güllerinden peynirin tesniflenmesine, hıyar yetiştiriciliğinden damla sulamayla sırık domatese kadar bir zenginlik paletiydi Rektör Bakır'ın anlattıkları. Bu arada 4 üniversitenin ortak olarak hazırladığı Doğal Afet Risk Analiziyle, CBS ayrı bir derinlikti.

GOP'un bayan Rektörü Prof. Seyfikli'nin projeleri de Kelkit için bir yeni boyut. GOP Üniversitesi Kelkit havzasına dönük bir stratejik plan yapıyor. Yanı sıra, havza yönetimi için Göpükham adıyla bir birim de kuruldu. Bütün bunlar, bölgenin büyüme desenini değiştirecek durumda. Tabii ki bir koşulla; ilk, tek ve en büyük deneyimlerini kullanmayacak! Birliğin kendisinin de yürüttüğü anlamlı projeler var. Bu projeler arasında İstanbul'da Kelkit Günleri yapmaktan tutun, Mutfak Ustaları Yarışması'na kadar bir dizi yeni başlık var. Yanı sıra, ÇEKÜL, Niksar'da bir ürün yetiştiriciliği projesi yürütüyor. ÇEKÜL'ün turizm sorumlusu Mehmet Ata Tansuğ da bölgede bir turizm personeli yetiştiriciliği programı uyguluyor. Eklemek gerekir: Aydın Doğan Vakfı, Kelkit'te bir dizi toplum kalkınması olayının da öncülüğünü yapıyor ya da mevcutlara anlamlı destek veriyor.

Kelkit havzası bir yere varır mı? Gümüşhane Belediye Başkanı Mustafa Canlı "toplumun vizyonu açısından bu yaptığımız kendi başına bir olay" diyerek bir gelişme eksenini dile getiriyor. Erzincan Valisi Refik Öztürk, Kelkit projesinin aidiyet arayanların kenetlenme duygusunu içerdiğini söylüyor. Zaten bu iki açılım bile Kelkit Havza Projesi'nin "başarıya mecbur" olduğunu bize anlatıyor. Yine de Tokat Valisi ve Birlik Başkanı Ayhan Nasuhbeyoğlu'nun bir yaklaşımını yabana atmamak gerek. Havza projeleri hem daha bütünleyici, hem daha sürdürülebilir, hem de daha fazla erozyonu önlemeye dönük olmak durumunda. Bütün bunlarsa bu türden havzaları geliştirmek için kurduğumuz birliklerin Sivas Valisi Dr. Canpolat'ın sözleriyle "ortak akıl merkezi" olmasını gerektiriyor. 2005 Türkiye'sinin hamam kapatma gündeminde, 40 insanın yerel kalkınma gündemi oluşturmasını hiç de yabana atmamalıyım. Eğitim tarihçisi Necdet Sakaoğlu güzel söylüyor. Bütün bunlar özü "soylulaştırmak olan" ve Osmanlı'da karşılığı "şen ve abadan kılmak" çabasındır.

Kentler Çocuklarıdır - Görkem Gül

Sürekli reformlarla geliştirilen bir eğitim ağı ve bu ağın ürünü olan genç nesil şüphesiz ki geleceğimizin en büyük teminatı... Dünyaya baktığımızda, gelişmiş batı toplumlarındaki eğitim sisteminin ülkemize oranla bu tanıma daha yakın olduğu görülüyor. Türkiye'ye kıyasla bu bölgelerdeki eğitim yapılanmaları çoğunlukla daha dinamik, kapsamlı ve eşitlikçi sayılabilir.

Ülkemizde cumhuriyetin ilanı ile birlikte Mustafa Kemal tarafından eğitimin her alanında büyük seferberliklerin başlatıldığı ve önemli neticeler alındığını biliyoruz. Fakat bu ilk yıllardaki eğitim atağının bugün ne kadarına sahibiz, ne kadar sürekli ve güçlü bir eğitim sistemimiz var, sorusunun cevabı hala tartışılmakta...

Bütün bunların yanı sıra, dünya genelinde ve içinde yaşadığımız dönem özelinde, yerel kültürlerin güçsüzleştiği söylenebilir. Globalleşmeyi dengeli bir biçimde sindiremeyen gezegenimizde, çeşitliliğin barınması gittikçe güçleşiyor. Bütün bunlara bir de kötü işleyen bir eğitim ağı eklendiğinde, karşımıza içinde doğduğu kültürü tanımayan, ya da sahiplenmeyen kalabalık bir genç nesil çıkıyor. Bu da, ulus olarak, sosyokültürel düzeyde bir tür "hafıza kaybı" yaşadığımız ve yaşayacağımıza işaret ediyor. İşte tam bu noktada ÇEKÜL, eğitim sistemimize yeni bir soluk getirmek amacıyla, Türkiye çapından seçilen 7 coğrafi bölgede gençlere yönelik "Kentler Çocuklarıdır" projesini başlattı.

Elbette ki çocuklardan tanımadıkları, bilmedikleri bir şeyi sevmelerini, korumalarını beklemek anlamsız. Bu nedenle ÇEKÜL; yerel değerlerini anlamaları, buldukları coğrafyanın gerçeklerinden haberdar olmaları, yaşadıkları kentleri tanımaları ve kentlilik bilincine sahip olmaları için kentli çocuklara bir tür "kültür aşısı" yapıyor.

Projeye daha yakından bakarsak; "Kentler Çocuklarıdır"ın, 1998 yılından bu yana yürütülmekte olan "7 Bölge 7 Kent Projesi"nin eğitim ayağını oluşturduğu söylenebilir. Ülke coğrafyasından seçilen; kimliğini koruyabilmiş 7 kentte yürütülen bu çalışma, uzun vadede, çocukların ve gençlerin kültürel koruma projelerine entegrasyonunu sağlamaya planlıyor. Böylece "7 Bölge 7 Kent" projesi, çocukların katılımcı niteliklerini desteklerken, diğer yandan çocuk gözünü de içine katarak kendini zenginleştirmiş oluyor.

Proje bugün için küçük ölçekli görünse de; gelecekte daha geniş etki alanları yaratacağı şüphesiz... Projenin bir tür domino etkisi ile tüm yurda yayılması; ulusal çapta gereksinimi duyulan bir kültürel eğitim hamlesine dönüşmesi, ÇEKÜL'ün ana hedeflerden biri...

ÇEKÜL, bu proje ile gençlere olan inancını da ifade ediyor. Proje kapsamında kendini ifade edebilme olanağı yakalayan "Kültür Elçileri", içinde yaşadıkları kente daha farklı bir gözle bakabiliyor. Hedef, yaşadığı kent ile arasında organik, yaşayan bir bağ kuran, donanımlı, "çevre ve kültürle varız" diyebilen bireylerin yetişmesine katkıda bulunmak.

Çocuklara yaşadıkları kentin en az kendileri kadar yaşamakta olduğunu göstermeyi amaçlıyor "Kentler Çocuklarıdır" projesi. Çocukların kimliklerinin kentin dokusu ile karşılıklı olarak beslendiğini ve ancak beraberce var olunabileceğini anlatıyor. "Bana Kendimi Tanıt, Bana Kentimi Tanıt" sloganıyla da bu etkileşim en iyi şekilde ifade ediliyor.

Proje, ÇEKÜL koordinasyonunda, UNESCO desteğiyle, ÇEKÜL temsilcileri ve yerel kurumlar ile işbirliği içinde Akseki, Birgi, Kastamonu, Kemaliye, Midyat, Mudanya, Talas, kentlerinde yürütülmekte.

Eylül 2003-Ağustos 2004 tarihleri arasında gerçekleştirilen eğitimler sonucunda, geride bıraktığımız Haziran ayında İstanbul'da bir araya gelen çocukların heyecanı görülmeye değerdi. Ülke çapından seçilen 105 kültür elçisi Türkiye'nin en büyük kentine, İstanbul'a, Anadolu'dan capcanlı ve farklı bakışlar getirdi. Yayınlanan "Kırmızı Ceket" dergisiyle çocuklar bu aşamada çalışmalarını önce birbiriyle, ardından tüm Türkiye ile paylaştılar ve tüm ilgililere bir de çağrıda bulundular. Buluşma kapsamında düzenlenen "hoşçakal kokteyli"nde hazırladıkları bildiriye sunan çocuklar; "Kentler Çocuklarıdır" projesinin kapsamının artırılarak, yaygın eğitimde yer almasını talep ettiler.

İstanbul'da kaldıkları süre içinde çocuklar bu yaşlı kentin dokusunu yakından görerek, kendi birikimleriyle kıyaslama imkanı buldu. 13-17 Haziran 2005 tarihleri arasında, oldukça kapsamlı bir seyir planıyla İstanbul'un kentsel özelliklerinin aktarıldığı İstanbul buluşması bu anlamda bir ilke imza atmış oluyor. Yerebatan Sarayı, Ayasofya Müzesi, Hipodrom, Dolmabahçe ve Topkapı Sarayı, Oyuncak Müzesi, İstiklal Caddesi, Ortaköy ve Boğaziçi çocukların gezerek öğrendikleri yerlerden sadece bir kaçını oluşturuyor.

Bu buluşma sonucunda gönüllü çocukların kent kimliğini koruma bilinci edinerek çevrelerindeki diğer çocuklara da örnek olmaları amaçlanıyor. Böylece kentin kimliğini sahiplenmiş, kentin ayırıcı niteliklerinin bilincinde, yaşadığı gerçeğin sorumluluğunu omuzlarında taşıyan kuşaklar yetişmesinde önemli bir adım atılacağı düşünülüyor. ÇEKÜL, kentlerin ve kentlilerin özgün kimliklerinin ancak uzun vadede ve çocuklar tarafından yaşama döndürüleceğine; ve bunun dünya kültür mirası açısından bir kazanç olduğuna inanıyor. Bu noktadan hareketle İstanbul Buluşması sadece çocuklar açısından değil; herkes için kilit bir öneme sahip.

Yanık Taşlar Ülkesi Kula - Nadir Yağlı

Yanık Taşlar Ülkesi Kula. Germiyanoğulları'na başkentlik etmiş tarihi kent. Geleneksel mimarinin özgün ve zengin örneklerini sosyal yapı ile birlikte yaşıyor. Çok sayıda kayda alınmış "koruma altında" bina.

Kula'yı, İzmir'den Ankara'ya giderken 140. kilometrede Kavacık sırtlarından göreceksiniz. Kızıl kiremitler ve aralarından sivrilen çok sayıda minareler. Zaman ayırıp burayı gezmeden yola devam ederseniz Türkiye'nin, yaşayan tarihi kentlerinden birini tanıma fırsatını da ertelemiş olacaksınız. (Yaşayan diyorum çünkü, yapıların çoğu hala kullanılmaktadır.)

Girişteki alelade yeni yapılaşmaları görüp, "burası mı tarihi kent, bu sıradanlığı mı görmeye çağırdınız" diyerek moraliniz bozulmasın. Yolunuza devam etmeye kalkışmayın sakın. Şimdilerde, bütün kentlerimiz aynı sıkıntıyı çekiyor. Biraz daha içerilere girmeniz lazım. Selçuklulardan kalma Kurşunlu Camiye kadar gelin. Arabanız varsa park etmek gibi bir sorununuz olmayacaktır. Bundan sonra yaşlı evler başlayacak. Sokak aralarına devam ediniz. Sizi gezdirecek gönüllü birini de bulabilirsiniz.

Arnavut kaldırımlı, daracık sokaklara sıralanmış, yaşlılık yalnızlığı çeken ağırbaşlı biraz da küskün eski tarihi evleri gezip fotoğraflar alabilirsiniz. Aşınmış taş basamaklarda oyalanacak olursanız size dertleneceklerdir. Artık ilgi görmediklerini, eski sahiplerinin yaşlanan kata taşınan torunlarını, dedelerinin büyüdüğü sokağı merak etmeyen vefasız çocukları, takıp takıştıran gelinleri, hoyrat çocuklarını anlatacaklardır. Ara sıra gönül almaya bile gelmiyorlarmış. Büyük büyük dedenin, ebenin mezarına bayram arifelerinde giderlermiş. Ama doğdukları evi pek bilmezlermiş. Bu kadarcık çekiştirme de dedikodu sayılmaz ki canım. Sizden laf çıkmayacağını biliyorlar. Aman, siz yine de üzülmediğinizi belli etmeyin. Çünkü onlar geçmişte kıskanıldılar. Mağrur, güzel ve bakımlıydılar. Her sene çatıdan tabana bakımları yapılırdı. Şimdi biraz yaşlandılar. Sağlıklarına özen gösterilirse, girişteki yeni beton yapılardan daha dayanıklı olduklarını söyleyebilirim.

Köyden, ineği koyunu ile inen çok çocuklu, kalabalık yeni sahiplerine alışmaya çalışanları da var. Bu evler; tüccar, esnaf, zanaatkar veya maaşlı hane halkına konaklık etmişti. Çiftçi aileyi hiç düşünmemişlerdi. En fazla avludaki dama bir at, bir iki kurbanlık koyun bağlanırdı. Ahır yok samanlığı yok. Bu kadar koyun-keçi, bunca inek, nerede bakılacak. Avluda ne ağaç kalacak ne çiçek. Zaten şimdiden dört basamaklı giriş merdivenindeki fesleğenler halledildi. En çok da çardaktaki üzümlere acıyorum. Bu yeni sahipler, kırılan, akan yerleri de bilemiyorlar. Bilseler de pek aldırış etmiyorlar. Çoğunun da ekonomileri müsait değil. Aman yine de kulaklarına gitmesin. Mal sahibi mandadan kuvvetlidir.

Karşı çaprazdaki ev, yeni sahiplerine katlananlardan biri. Ahşap avlu kapı sökülüp yerine traktör ve kasasının girebileceği, daha büyük, tekerlekli sürgülü bir demir kapı yapılmış. Alışılmadık bir sesle açılıp kapanıyor. Kapı aralanınca küçük çingirak ses vermiyor. Avluya büyük bir ahır ve samanlık yapmışlar. Tarihi kuyu samanlığın

altında kalmış. Yalağını ve makarasını bir kenara atıvermişler. Avlu tamam. Yaşlı güzelin dayanacak mecali yok. Zaten artık kendisinde yatıp kalkmıyorlar. Evin eski öte-berilerini rasgele odalara, sofaya, hayata atıvermişler. Oysa bunlar için bodrum müsait. Sokağa bakan büyük demir kapının hemen solunda briketten yaptıkları yeni evi kullanıyorlar. Saçak altlarına yuva kuran kırlangıçlar her bahar gelip, yavrularını yine burada büyütüyorlar. Ama leyleklerin bacası yıkılmış.

En kötü son "kuma" ("kuma", avluya tuğla ve briketten örülen, tavanı-tabanı beton, izinsiz ilave rasgele kondular. "Kuma" benim yakıştırmam.) kumaya katlanamayıp yıkılanları biliyorum. Bunu bana, karşı komşum, ahşap kuzulu büyük kapı anlattı. Yandaki yıkık bunlardan biri. Ama avludaki kuma yıkığın arasında yaşıyor. Viraneye nanik ediyor. Bana anlattığı daha çok şeyler var ama sırdır, söylenmez.

Şimdi önünde başka bir evin önündeyiz. Bacalarını elden geçireceklerine, soba borularını camlardan çıkarmışlar. Borudan sızan yağlı is dış boyayı bozmuş. Bereket, bir demirci kullanıyor, ineği, koyunu yok. Beterini biraz önce görmüştünüz. Bunun asıl sıkıntısı, yanına yedi sene evvel dikilen üç katlı, öncekine benzemeyen yeni beton bina. Onun ne avlusu var, ne hayatı, ne cumbası. Demirden kapıları, pencereleri özensiz balkonları canını sıkıyor. Eski komşuyu, günahı boynuna sahipleri, bu üç katlı yeri yapmak için yakmışlar. O gece çok korkmuştu. Komşusu yanarken çok acı çekmiş, biraz da ilenmiş. Oymalı ahşap kilerleri, davlumbazları, yükükleri, rafları, tavan süslemeleri yanarken görmek yürek parçalıyormuş. Ama sahipleri pek oralı olmamışlar. Bizimki belediye zamanında yetmişmiş de kurtulmuş. Alnında hala yanık yaraları var.

İlk sahiplerinin alt soylarının yaşadığı ve koruduğu yüzlerce tarihli evi görmeden, anmadan geçerse haksızlık olur. Bu canlılık onların sayesinde devam ediyor.

Bu gezinti size çok şey hatırlattı, geçmişe yolculuk ettiniz. Çocukluğunuzun bayram yerlerini, sapanla kuş vurduğunuz cami avlularını, müezzini atlatarak şerefesine çıktığınız minareleri, aralarında saklambaç, körebe oynadığınız yıkıkları, dokuz kiremit oynadığınız arsaları, yalağında kağıttan kayıklar yüzdürdüğünüz çeşmeleri, erik, zerdali çaldığınız bahçeleri, dallarında salıncak kurduğunuz köşedeki dut ağacını hatırladınız. Siz buralı değilsiniz ama burada sizden de çok şey var. Uzaklara, çok uzaklara dalıp gittiniz, hatıralarla sohbe daldınız.

Şimdi sıra tarihi çarşıda. Sayıları az da olsa, dededen kalma usullerle demir döven demircilere, nalbantlara, semercilere, keçecilere, leblebicilere, helvacılara rastgeleceksiniz. Bu zanaatkarların çoğunun dedeleri, büyük dedeleri lonca teşkilatındandı. Demirciler Arastası, Bakırcılar Arastası, Ekin Loncası hala duruyor. Ekin Loncası'nın olduğu yere Belediye yıllar önce dükkanlar yaptı. Ama şimdi bile aynı adla anılır. Hasır pazarı park oldu. Kayıtlara göre kentte yedi han var. Bunlardan yıkıntı halinde yalnız Şapçı Hanı yerinde. Diğerleri dükkan yahut pasaj oldu.

Size bu ilginç kente turizm amaçlı değil, tanımanız için çağırdım. Tanımak, bu halimizle tanınmak bizim için her şeyden değerli. Turizme açıldı denilen yerlerin yürekler acısı halini görüyoruz. Dağları taşları kemirdiler. Pek çok şeylerini paraya tahvil ettiler. Kula öyle bir patlama-çatlama yaşamak istemiyor. Patlamalardan kimlerin pay kaptığını son elli yılda gördük. Patlarken zarafetinizi ve güzelliğinizi kaybediyorsunuz. İnciniyorsunuz. Sizi siz olmaktan çıkarıyorlar. Birçok sahtekarlığın parçası ediyorlar. Kula, seçkin bir kent olmanın üstünlük gururunu sürdürmek istiyor. Tarihin, kültürün ticareti olmaz.

Geldiniz, ne iyi oldu. Yakın geçmişi tanımak için buradan uygun yer olamazdı. İnsan tanıdıkça seviyor. Sevdikçe de hevesleniyor, coşuyor. Taş basamaklardan birine oturup dinleniyorsunuz. Gün ortası ama siz haziran sıcağından rahatsız değilsiniz. Sokaklar serinlik üflüyor. Şehrin uğultusundan usanmış ruhunuza taze bir heyecan geldi, değil mi?

Burayı üniversiteler, sanat tarihçileri, az sayıda hevesli zaten biliyor. Kiminin işi kiminin sevdası. Kiminin hem işi hem sevdası. En önemlisi sizin görmeniz, ilgilenmeniz. Gelin, gezin, anlamaya hatırlamaya çalışın. Unuttüğünüz çok şey var çünkü. Gidilip gelinmeyen köy bizim değildir. Ortaklaşa coşku ve sevgi çoğaldıkça yaşamın birçok alanında daha çabuk, daha şen-şakrak buluşacağız.

Tarihi mekanları gezdiniz. Biraz içiniz burkuldu. Mahcup bir huzur duyduunuz. Soylu, haklı ve güzel fakat bakımsız müze şehirdeki evlerin dertlerini dinlediniz. Keşke daha iyi korunmuş olsalardı diyorsunuz. Hemen devlet aklınıza geliyor. Niye korumuyor? Siz ilgilenmezseniz devletin aklına gelmiyor böyle şeyler. O daha önemli işlerle meşgul.

Haklısınız. Görümlüğe doyum olmaz. Artık Kula'dan ayrılıyorsunuz. On dakika kadar sonra 200 metre içeride sol tarafta çoğu yönünü yola çevirmiş peribacaları. Kapadokya'dakiler kadar cüsseli, tanıdık değiller ama zarif ve utangaçlar. Ne de olsa yabancılara yeni yeni görünüyorlar.

Daha uygun bir zamanda yine geleceksiniz. Tanışığz artık. Yolunuz açık olsun.

ANAR Yazısı - Mimar Sinan Ağırnas'ta Yaşıyor

MİMAR SİNAN AĞIRNAS'TA YAŞIYOR...

ANAR-ÇEKÜL Anadolu Araştırmaları ve Uygulamaları Merkezi

Dünyada iz bırakmış kimliklerin ölümsüzleşen varlıkları, zaman içinde değişik evrelerden geçerler. Ölümünün hemen ardından, yoğunluğu giderek artan çok yönlü değerlendirmeler, bir süre değişik toplumların sıcak gündemine yerleşir. Doğal olarak, bu sürecin istenilen düzeyde ve yoğunlukta taşınması güçtür. Toplumsal dalgalanmalar, her gün bir başka olayla karşılaşma, ister istemez "ölümsüzlüğü aralamış kimlikler" konusunda oluşmuş sıcak ortamı da etkiler, anılma sınırları gittikçe daralabilir.

Hiç kuşkusuz bu, dünyada iz bırakmış yaratıcı insanların unutulacağı anlamına gelmemektedir. Onların bıraktığı çağlara dayanan ürünler, zaman zaman değişik nedenlerle toplumların yaşamlarına girerler, "bir ölçü olarak" varlıklarını sürdürürler. Dalgalanmalara karşın böylesi kesintisiz bir çizgiyi "onaltıncı yüzyıldan" beri kendisi için geçerli kılan yaratıcılardan birisi de "Mimar Sinan"dır. Toplumumuzun olumlu-olumsuz, başarılı-başarısız anlarında anımsanması, "bir durumu somutlamak için" örnek verilmesi, zamana dayandığının işaretidir. Kentsel dokumuz, mimarlık ortamımız tartışma konusu olduğunda, kalıcı değerler arandığında, Mimar Sinan'ın öncelikle aklımıza gelmesi, bunun bir sonucudur.

"Sinan'a Saygı" yanlışlara dur demektir...

Özellikle son yıllarda kentlerin kimliklerini hızla yitirmeye başlaması, doğal-tarihsel-kültürel varlıkların bilinçsizce gözden çıkarılması, Mimar Sinan'ın günümüze ulaşabilmiş yapıtlarının da zedelenmesini birlikte getirmiştir. Bu nedenle, ÇEKÜL Vakfı'nın başlattığı "Sinan'a Saygı" kampanyası, salt çağları aşan bir mimarın ürettiklerinin korunmasını sağlama anlamına gelmemektedir. Onun varlığından, simge değerinden, "kalıcılığı zorlayan yaratıcı gücünden" yararlanarak, günümüzdeki çarpık gidişi somutlamak içindir. Toplumumuz, Mimar Sinan gibi "çağları aşan bir yaratıcı gücün yapıtlarını geleceğe kimliğini koruyarak aktaramıyorsa", "özlü-özgün değerlerinden yoksun yaşamayı göze alabiliyorsa", varlık nedenini yeniden tartışmak zorundadır.

Bu durumu belirlemek, tüm bireyleri yeniden düşünmeye zorlamak için Mimar Sinan, akla gelecek ilk simge değerlerden biridir. Böylesi bir uyarıcıyla yola çıkmak, ayrıca geniş bir coğrafyaya da gönderme yapmak demektir. "Çünkü toplumların bazı konularda birbirlerine söyleyecek sözlerinin bittiği yerler vardır". Balkanlarda yaşananlara, Suudi Arabistan'da kültürel varlıklara yönelen çağdışı davranışlara karşı "sesimizin güçlü çıkabilmesi", sınırlarımız içindeki kültürel birikimlere özenli yaklaşmamıza bağlıdır. Burada olumlu bir cevap verme ortamı bulunsaydı, "Sinan'a Saygı" kampanyasına ne gerek vardı!..

Sürekli yanlışlıklar, bir yerde doğruları bulmanın yolunu açabilir. Burada önemli olan, "yanlışların doğruları tüketecek sınıra" ulaşmamasıdır. Bir noktada "dur" diyecek gücün bulunmasıdır. Dağınıklığın, örgütlü bir davranışla önlenmesidir. Çünkü doğal-tarihsel-kültürel varlıklar "dönüşü olmayan" yaşam kaynaklarımızdır.

Bu değerlerin Mimar Sinan gibi "yaratıcı ellerde boyutlanmış sonuçlarını" yok etme, "yanlışı içinden çıkılmaz" kılmakta, toplumun köklü birikimini gözden çıkardığının kanıtı olmaktadır. "Sinan'a Saygı" kampanyası, bir bakıma herkese hesap sorma anlamına gelmektedir. Mimar Sinan'ın yapıtlarını, teker teker buldukları koşullar içinde toplumun önüne, "kimsenin kaçamayacağı bir noktaya" getirmek, kurum-kuruluş-kişilerin "duyarlılığının ve sorumluluğunun sınırlarını" ölçmektir.

"Sinan'a Saygı" doğduğu coğrafyayı öğrenmekle başlar...

Bu konuda ilgiyi artırmak için, "mimar-mühendis-kent plancısı-korumacı-yönetici-psikolog" kimliğiyle Sinan'ın çevresinde yeni bir gündem oluşturmayı düşünsek, acaba hangi noktadan başlamamız doğru olur? Son gelişmeler dikkate alındığında, doğduğu yer olan Ağırnas'tan yola çıkmak şimdilik doğru gözükmektedir. Ayrıca bu ilginç yerleşme, "Sinan'a Saygı" kampanyasını destekleyecek nitelikler içermektedir. Bu ortam belki, onun başarılarının her aşamasını toplumumuzun varlığında tekrar yer etmesini sağlayabilir, sorumluluklarımızı anımsatabilir, bazı kesimleri somut sonuçlara yönlerebilir...

Mimar Sinan'ın çocukluğunun geçtiği bu özel coğrafya, bugünlerde ünlü yaratıcıya ilgiyi artıracak birbirini izleyen çalışmalara tanık olmaktadır. Yıllardır Prof. Dr. Metin Sözen'in "yönetim ve yönlendirmeleriyle" ivme kazanan bu çabaların yükümlülüğünü, Ağırnas halkı "gönülden üzerine aldığı" için, farklı noktalara ulaşma olasılığı gittikçe büyümekte, daha şimdiden umutları artırıcı sonuçlara ulaşmaktadır. Üstelik, Mimar Sinan'ın varlığıyla yola çıkan hemşehrilerinin özverili çabalarının öyküsü yalın ve kısadır. Ağırnaslılar'ın hep birlikte oluşturdukları ortak kararlar doğrultusunda, Belediye Başkanı Mehmet Osmanbaşoğlu'nun, büyük bir hızla herkesi desteğe çağırması, değişik çevrelere birbiri arkasına başvurmaya başlamasıyla da, yeni ve farklı dönemin kapıları aralanmış gözüküyor.

"Sinan'a Saygı" değerleri ortak korumaktan geçer...

Öykünün özü şu: Önce çağrıya, Erciyes Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı, ÇEKÜL Vakfı Kayseri Temsilcisi Prof. Dr. Hüseyin Yurtsever olumlu yanıt verir. Böylece özgün özelliklerini koruyan Ağırnas'ın "koruma amaçlı bir plana" ulaşması yolunda ilk yardım üniversiteden gelmiş olur. Olayın her yönüyle yaşama geçmesini sağlayan, çalışmaları kalıcı ve sürekli kılmayı hedefleyen, Kayseri Valisi Nihat Canpolat, çok yönlü bir program oluşturarak, yerel yönetimin önündeki engelleri sürekli aşarak desteklerini büyütür. Bunun hemen ardından, Mimar Sinan'ın anısını yaşatmak üzere bir "geleneksel konutu satın alarak" Kültür ve Turizm Bakanlığı'na devreder.

Tarihsel dokunun iyileştirilmesi hedefine uygun değerlendirilecek olan bu evin, Mimar Sinan'ın torunlarından Ahmet Öztaş'a ait oluşu, olaya ayrı bir anlam kazandırır. "Müze Ev" olarak onarılmaya başlanan yapının altında, tüm yapı adasını içerecek biçimde tarihin derinliklerine giden değişik işlevler için kullanılmış mekanlara rastlanır. Bu buluntular kısa sürede çalışmanın akışını değiştirir.

Erciyes Üniversitesi öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Sencer Erkman yönetiminde süren proje çalışmalarıysa, bir anda heyecan verici bir boyuta ulaşır. Mimar Sinan'ın "çocukluk dünyasını dolduran" bu ortamların her geçen gün sınırlarının büyümesi, herkesi umulmadık noktalara yöneltir. Sonuçta, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın özendirici yaklaşımıyla bu durum, restoratör mimar Nüvit Bayar'ın özverili çabaları ve sorumluluğunda, Güntaş Şirketi tarafından yürütülen onarımları da etkiler. Çalışan ekibin artık ister istemez farklı bir programa yönelmesi gerekecektir...

"Sinan'a Saygı" Ağırnaslılar'ın katılımıyla anlam kazanır...

Bir yandan Akbin Deresi çevresinde gün ışığına çıkarılan "Yeraltı Kenti", önünde Mimar Sinan'ın kızının adının verildiği "Neslihan Parkı"nın bitirilişi, öte yandan "Eski Ağırnas Ortaokul Binası"nın Kayseri Valisi Nihat Canpolat'ın, "Erciyes Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimar Sinan Araştırma Grubu" ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı "Taşçı Okulu"nun birlikte kullanması için vermesi, bu arada "Agius Prokopios" kilisesinde çevrede bulunan tarihi malzemenin toplanması, "Çerkezoğlu Mustafa Ağa Konağı"nın yaşatılması için Mustafa Ağırnaslı ailesinin onarım kararı alması, daha önce "Ağırnas İlkokulu" olan 1911 tarihli yapının "Mimar Sinan Kültür Merkezi" ve "Belediye" işleviyle donatılması, kısa sürede gelişen uygulamaların ancak bir bölümünü içerir.

Bu arada, Kayseri'ye bağlayan ana yolun bitirilmesi ve Ağırnas'a katkısı kesintisiz süren "Prof. Dr. Metin Sözen" in adının bu bulvara verilmesi, ÇEKÜL Vakfı'nın yerleşimin tüm doğal-tarihsel-kültürel varlığının korunması hedefine uygun olarak Yrd. Doç. Dr. Suat Çabuk'un ayrıntılara inen kesintisiz çabaları, Mimar Sinan belgelerinde adı geçen "Ağa Pınarı", "Sinan Pınarı", "Karagöz Çeşmesi" ve onun adını alan "Mimar Sinan Hamamı"nın değerlendirme kapsamına alınması, tarihi mezarlığın çevre duvarının yeniden düzenlenmesi, Mimar Sinan ile ilgili belgelerden örneklerin arşivlerden derlenmesi ve bir sergiye dönüştürülmesi, ünlü mimarın vakfiyesinde belirtilen diğer yakın yerleşme yerlerinin belediye başkanlarının aralarında birlik oluşturmaya başlaması, "Sinan Pınarı ve Çevresi"nin yeniden düzenlenmesi, tüm bu eylemlerin ve bilgilerin her türlü iletişim araçları kullanılarak yaygınlaştırılması, dayanışma ve birlikteliğin verimli bir örneğini sergiler...

"Sinan'a Saygı" dayanışmayla kalıcılığı egemen kılar...

"Tarihi Kentler Birliği" üyelerinin burada yaptıkları son toplantıda, çok sınırlı olanaklarla Ağırnas'ın ulaştığı bu ortam, katılanları farklı yönleriyle etkiler. Tüm üyelerin üzerinde durdukları ortak cümle şudur: Toplumumuz, "geçmişini anlamlı kılan kimliklerini, kültürel varlıklarını unutmazsa", bazı zorlukları aşabilir, birçok temel konuda somut ve olumlu sonuçlara ulaşma şansını büyütebilir...

Böylesi bir süreçte, geçmişini simgeleyen kimliklerin yaşadığı ve yarattığı ortamları özenle zenginleştiren toplumların neleri koruduklarına Türkiye'den Ağırnas küçük bir örnek oluşturabilirse, "yitirmekle yaşatmanın farkını" toplumumuz daha açık görebilir... Böylece sorulan sorunun cevabı bir oranda verilmiş, "belleğini yitiren toplumların" kendilerinin yarattıkları sorunları çözmede çektikleri zorlukların kaynağı da belirlenmiş olur...

Bilgi Çağı'nda Kültür ve İletişim - Avniye Tansuğ

[Bilgi Edinme Hakkı Araştırması Sonuçları... \(Word Belgesi, 108KB\)](#)

Haberler

5 Haziran 2005 Dünya Çevre Günü'nü Tarihi Kentler Birliği yayınladığı bildiri ile kutladı.

Tarihi Kentler Birliği üyesi belediyeler olarak bizler, yönetiminde bulunduğumuz kentlerin doğasına ve kültürel mirasına sahip çıkmanın, toplumsal sorumluluğumuz olduğunun bilincindeyiz. Kent kültürü ve toplumsal mirasın geliştirilmesi adına, çevreye duyarlı ve bilinçli yöneticiler olarak, sizlerle karşılıklı işbirliği oluşturmak konusunda kararlıyız.

Yaşadığımız bu özgün coğrafyanın bize sunduğu güzelliklere hep birlikte sahip çıkmalıyız. Çünkü biliyoruz ki, doğa biz insanların temel varlığıdır. Çünkü biliyoruz ki, doğal kaynaklardan faydalanmak, bizim olduğu kadar çocuklarımızın, torunlarımızın da hakkıdır. Eğer elbirliğiyle kalıcı çözümler üretemezsek; çevre kirliliği gittikçe artacak, buna bağlı olarak çözümleri zor sorunlar gündeme gelecektir.

Artık günümüzde, nüfusun büyük çoğunluğu kentlerde yaşamaktadır. Bununla birlikte ülkemizde süregelen "kırdan kente göç" hareketi, kentlerimizde yeni çevresel sorunlar yaratmaya devam etmektedir. Kentsel nüfusun hızla artmasıyla birlikte su kaynakları kirlenmekte, iklim değişmekte, topraklarımız verimsizleşmektedir. Bu tür doğal kaynakların zayıflaması veya kaybedilmesi, doğal afet oluşma riskini arttırmakta, sosyal, ekonomik, kültürel gelişmemizi tehdit etmektedir. Tüm bu doğal bozulmayla başa çıkabilmek için, öncelikle kamu duyarlılığını güçlendirmemiz gerekmektedir.

Aşağıda imzası bulunan biz belediye başkanları, kültürel ve ekonomik uygunluğu olan, gelişime açık, sürdürülebilir uygulamalar gerektiğinin bilincindeyiz. Bu nedenle kentlerimizin yönetiminde çevre dostu olacağımızı ülkemize ve dünyaya açıklamayı, kaçınılmaz görev biliyoruz.

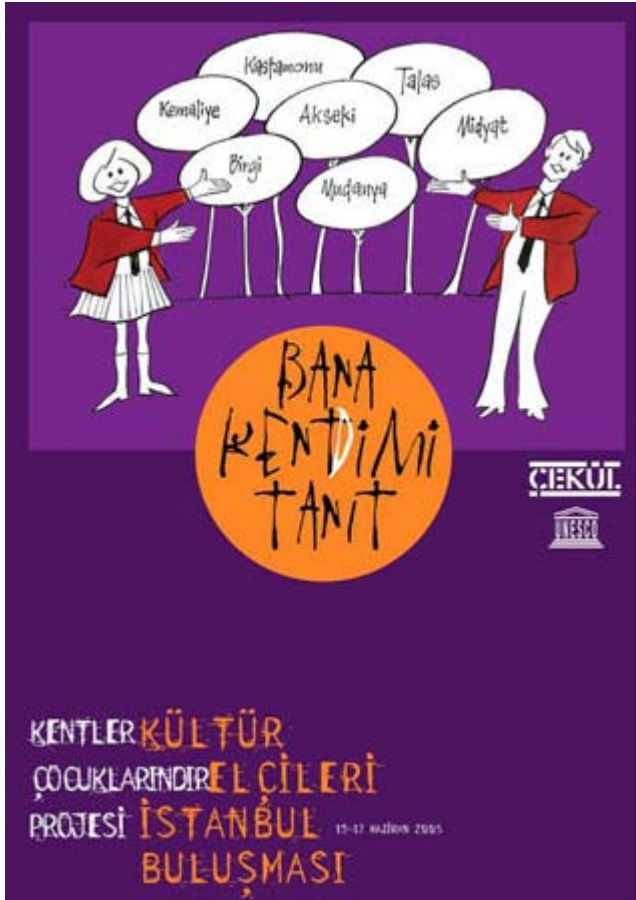
KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NDEN KÜLTÜR SANAT HABERLERİ

Büyükşehir Belediyesi tarafından başlatılan kültür sanat atağı çerçevesinde son dört ayda toplam 53 etkinlik gerçekleştirildi.

Konu ile ilgili olarak yaptığı açıklamada şehrin sosyal ve kültürel hayatına canlılık getirdiklerini ifade eden Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Özhaske, Kayseri'yi Anadolu'nun kültür sanat merkezi yapmaya kararlı olduklarını belirterek, "Kayseri, sanayi ve ticaretle elde ettiği haklı gurura şimdilerde şehircilikte ve siyasetteki başarılarını da ekledi. Buna ayrıca sportif başarılarımızı da ilave edebiliriz. Bunlarla birlikte Kayseri'nin bir kültür sanat merkezi olması yolunda önemli çalışmalar yapıyoruz. 6 bin yıllık geçmişiyle medeniyetler kavşağı üzerinde yer alan Kayseri'nin sosyal ve kültürel hayatı da her geçen gün zenginleşiyor. Zengin kültürel dokusunu hem hemşehrilerimize daha iyi anlatmak hem de insanlarımızın daha sosyal bireyler olmalarına katkı sağlamak amacıyla şubat ayı başından itibaren kültür sanat programları ve etkinlikleri düzenlemeye başladık. Geride kalan şubat, mart, nisan ve mayıs aylarında tiyatro gösterilerinden konserlere, panel ve seminerlerden şiir dinletilerine kadar çok çeşitli dallarda toplam 53 etkinliğe imza attık. Hemen hemen iki güne bir etkinlik düzenlemiş oluyoruz" dedi.

Açıklamasında Kayseri halkının etkinliklere gösterdiği ilgiye de değinen Başkan Mehmet Özhaske, gösterilen ilginin daha iyilerini yapma konusunda kendilerine şevk verdiğini kaydederek, "Devlet Tiyatroları yıllar sonra programına Kayseri'yi aldı ve oyunlar sahneledi. Şubat ayından itibaren başlattığımız 'şiir dinletileri'ne gösterilen ilgi mayıs ayındaki 'Üstad Necip Fazıl' ile zirveye çıktı. Erciyes Kış Festivali'ni yirmibin kişi izlerken, yaklaşık bir ay süren Moskova Sirkisi ise yüzbinin üzerinde izleyici buldu. İlköğretim çağındaki çocuklarımızın Türkçe'yi doğru kullanmaları ve daha sosyal birey olmaları için düzenlenen 'Masal Okuma Günleri'ne bin ikiyüz çocuk katıldı. Bunların yanı sıra düzenlemiş olduğumuz tüm diğer programlara katılım üst düzeydeydi. Sonuç olarak insanımızın kültürel ve sanatsal faaliyetlere göstermiş olduğu ilgi bizi hem ziyadesiyle sevindirdi hem de önümüzdeki sezonda çok daha fazlasını yapmaya sevketti" diye konuştu

"KENTLER ÇOCUKLARINDIR PROJESİ" TKB İLE GENİŞLİYOR

Tarihi Kentler Birliği (TKB) Encümeni'nde "Kentler Çocuklarıdır" projesinin birlik üyesi kentlerde de uygulanmasına karar verildi.

ÇEKÜL'ün (Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı) UNESCO'nun desteğiyle yürüttüğü "Kentler Çocuklarıdır" projesi kapsamında geçen yıl uygulanan kültürel eğitim programına katılmış olan 105 "Kültür Elçisi" çocuk 13-17 Haziran 2005 tarihleri arasında İstanbul'da buluştu. 5 gün süren "İstanbul Buluşması" boyunca eğitim ve eğlencenin iç içe geçtiği bir program uygulandı. İstanbul'un tarihi mekanları gezildi, bu buluşma sırasında 7 kenti temsil eden Akseki, Birgi, Kastamonu, Kemalîye, Midyat, Mudanya ve Talas'tan "Kültür Elçileri" birbirlerine kentlerini tanıttı. Proje sırasında ortak bir bildirge hazırlayan "Kültür Elçileri", bu sayede istek ve taleplerini kamuoyuna duyurdu. Haziran ayı içinde yapılan Tarihi Kentler Birliği (TKB) Encümeni'nde projenin birlik kentlerinde de uygulanması kararı alındı

ÇEKÜL Vakfı, 2003 yılından beri yürüttüğü "Kentler Çocuklarıdır" projesiyle 7 bölgenin 7 kentinden seçilen 105 çocuğu "Kültür Elçisi" olarak yetiştirdi. Çocukların yaşadıkları çevreyle olan bağlarını kuvvetlendirerek, kentlilik bilinci ve "farkındalık" oluşturmayı hedefleyen çalışma; kentin kültürel mirasını tanıtarak çocuklarda kültürel kimlik duygusunu geliştirmeyi amaçladı. "Kültür Elçileri" yaşadıkları bölgenin tarihinden, kültürüne, yemeklerinden, şivelerine kadar her alanda detaylı olarak bilgilendirildi. "İstanbul Buluşması" sırasında 7 kenti temsil eden "Kültür Elçileri" birbirlerine kentlerine dair bilgilerini aktardı.

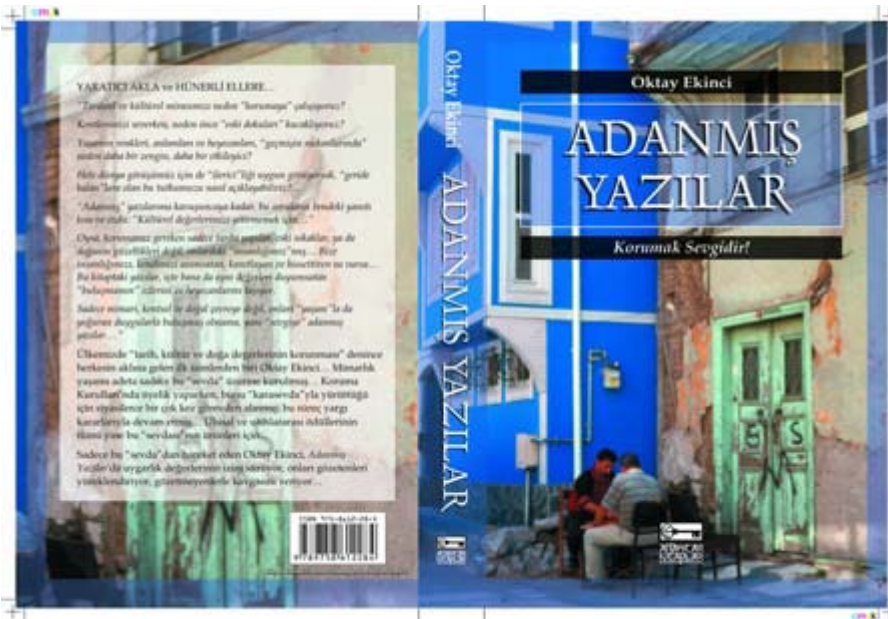
Dolmabahçe Sarayı, Yerebatan Sarnıcı, Ayasofya Müzesi, Hipodrom ve Topkapı Sarayı'nı gezen "Kültür Elçileri"ne uzman rehberler eşlik etti. "Kültür Elçileri", Ayasofya Müzesi ve Dolmabahçe Sarayı'nın bahçesinde yemek yediler. Sunay Akın'ın kurduğu "Oyuncak Müzesi"ni de ziyaret eden "Kültür Elçileri" daha sonra tekne gezisi yaparak, İstanbul'u bir de boğazdan görme fırsatı buldu.

Bildirge Yayınladılar

105 "Kültür Elçisi" organizasyonun son gecesinde yerel yöneticiler, ÇEKÜL gönüllüleri ve basın mensuplarının ağırlandığı "Kabataş Erkek Lisesi"nin bahçesindeki Hoşçakal Kokteyli'ne ev sahipliği yaptılar. ÇEKÜL Vakfı Başkanı Prof.Dr.Metin Sözen'in açılış konuşmasını yaptığı kokteylde daha sonra İstanbul Vali Yardımcısı Cumhuriyet Güven Taşbaşı ve Beşiktaş Belediye Başkanı İsmail Ünal da söz aldılar. Son olarak "Kültür Elçileri" Milli Eğitim Bakanı'ndan Kentler Çocuklarıdır projesi ve kültürel eğitim programının tüm ilköğretim okullarında ders olarak okutulması isteğini içeren, kendi hazırladıkları ortak sonuç bildirgesini ve taleplerini kamuoyuna duyurdular.

"Kültür Elçileri İstanbul Buluşması"nın ardından Haziran ayı içinde yapılan TKB Encümeni'nde projenin genişletilmesine karar verildi. Buluşmanın detaylı bir biçimde değerlendirildiği toplantıda, ÇEKÜL Vakfı deneyimlerini Encümen ile paylaştı. Bu doğrultuda birlik üyeleriyle dayanışma içinde, projenin diğer kentlerde de uygulanmasına karar verildi.

OKTAY EKİNCİ'NİN "ADANMIŞ YAZILAR" ADLI KİTABI KİTAPÇILARDA

Tarihi Kentler Birliği Danışma Kurulu Üyesi Oktay Ekinci çeşitli dönemlerde yazdığı yazılarını "Adanmış Yazılar" başlığı altında bir kitapta topladı. Ekinci, Anahtar Yayınlar Kitabevi'nden çıkan kitabının arka kapağında şöyle diyor:

Tarihsel ve kültürel mirasımızı neden "korumaya" çalışıyoruz?

Kentlerimizi severken, neden önce "eski dokuları" kucaklıyoruz?

Yaşamın renkleri, anlamları ve heyecanları, geçmişin mekanlarında neden daha bir zengin, daha etkileyici?

Hele dünya görüşümüz için de "İlerici"liği uygun görüyorsak, "geride kalan"lara olan bu tutkumuzu nasıl açıklayabiliriz?..

"Adanmış" yazılarıma kavuşuncaya kadar, bu soruların bendeki yanıtı kısa ve özdü: "Kültürel değerlerimizi yitirmemek için..."

Oysa, korumamız gereken sadece tarihi yapılar, eski sokaklar, ya da doğanın güzellikleri değil, onlardaki "insanlığımız"ı... Bize insanlığımızı, kendimizi anımsatan, kanıtlayan ve hissettiren ne varsa... Bu kitaptaki yazılar, işte bana da aynı değerleri duyumsatan "buluşmamın" izlerini ve heyecanlarını taşıyor.

Sadece mimari, kentsel ve doğal çevreyi değil, onları "yaşam"la da yoğuran duygularla buluşmuş olmama, yani "sevgiye" adanmış yazılar..."

PROF. DR. RACİ BADEMLİ ANISINA YARIŞMA DÜZENLENİYOR

Prof. Dr. Raci Bademli aramızdan ayrılışının ikinci yılında, adına düzenlenen yarışma ile anılıyor. "Raci Bademli 2005 İyi Uygulamalar Ödülü" başlığıyla TMMOB Şehir Plancıları Odası tarafından düzenlenen yarışma, kentlerimizdeki iyi uygulamaları özendirmeyi amaçlıyor.

Yarışmaya katılmak isteyenlerin projelerini en geç 7 Ekim 2005'e kadar TMMOB Şehir Plancıları Odası'nın Hatay Sokak No: 24/17 Kocatepe/Ankara adresine yollamaları gerekiyor. Ayrıntılı bilgi TMMOB Şehir Plancıları Odası'nın 0312 417 87 70 numaralı telefonundan, <http://ankara.spo.org.tr> adresinden alınabilir.

16. YÜZYIL OZAN VE YAZARLARINDA ŞİKÂRÎ'NİN "KARAMANNÂME"Sİ YAYIMLANDI

Karaman Valiliği, Karaman Belediyesi, ÇEKÜL Vakfı, Karaman'ın doğal-tarihsel-kültürel mirasını koruma-yaşatma-tanıtma çalışmalarının ilk ortak ürünü olarak, Şikârî'nin Karamannâme adlı eserini yayımladı. Bu önemli eseri, ÇEKÜL Vakfı Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen ve tarihçi-yazar Necdet Sakaoğlu basıma hazırladı. Anadolu coğrafyasında 13. yüzyıl ortalarından 15. yüzyıl sonlarına kadar hüküm süren Karamanoğulları Beyliği, Türkçe'yi ön plana çıkararak Anadolu'ya ağırlığını koymuştu.

Kitaba ilişkin değerlendirmelerde bulunan Metin Sözen, Şikârî'nin Karamannâme'si birçok konuda bizleri yeniden düşünmeye yönelttiğini belirtiyor. Anadolu Selçuklularının doğudan getirdikleri değerlerle bu topraklarda "yeni bir kültür yaratma" şansını bulduğunu belirten Sözen; Anadolu'daki dalgalı ortamı dolduran Karamanoğulları'nın tarihsel önemine dikkat çekiyor.

"Şikârî" adının beylikten İmparatorluğa geçişin dinamiklerini vermesi açısından da önemli olduğunu ifade eden Sözen; Osmanlı'nın devlet olma şansını Selçuklu sultanlarına bağlayan günümüz tartışmalarının, aksine "Şikârî'nin 16. yüzyıl Osmanlı ortamında tamamladığı "Karamannâme" başlıklı yapıtında, Osmanlıların egemenliğe giden sürecinin başlangıcını Karamanoğulları'na dayandırdığını belirtiyor. Sözen'e göre: "İnsanlar gibi, toplumların-ulusların kaderlerinde de böylesi "başlangıç ve sonlar" oluşuyor. Eğer Şikârî'nin yaklaşımı doğruysa, Osmanlı'ya "devlet olma" yolunu açan Karamanoğulları'nın sonu, Osmanlı'ya eliyle gerçekleşti.

Bir devlet, bir yazar, bir yapıt üzerine yeni bir gündem oluşturmak, bazen tarihin bir döneminin doğrularını günümüze aktarmayı yararlı kılabilir diyen Sözen; tartışma ortamı yaratacak bu yapıtın yeniden yayınlanmasının farklı yaklaşımlara yol açabileceğini böylece bir dizi boşluğu, yeni bilgilerle donatmaya olanak sağlayabileceğine ve ayrıntıya indikçe, bu "döneme bakışımız"ın değişebileceğine dikkat çekiyor.

İlgilenenlere not: Kitapçılarda satışı çıkmayan kitabın tüm içeriği, yakın bir zaman içinde ÇEKÜL Vakfı ve Karaman Valiliği'nin web sitelerine konacak.

MAYIS AYINDA SİNOP, TAŞKÖPRÜ ve BOYABAT'TAYDIK

Tarihi Kentler Birliği'nin (TKB) üye belediyelerinin teknik kadroları için düzenlediği seminer dizisinin sonuncusu 21-22 Mayıs 2005 tarihlerinde Sinop'ta düzenlendi. 2000 yılında, Mahalli İdareler Genel Müdürü olarak TKB'nin kuruluşunda büyük emeği geçen Sinop Valisi Zeki Şanal ve Sinop Belediye Başkanı Zeki Yılmaz'ın etkinliği evsahipliğini üstlendi. Kültür ve tabiat varlıklarının korunmasıyla ilgili düzenlenen son yasa doğrultusunda önemli bir adım olarak Sinop'ta "Rölöve-Restorasyon Birimi" kuran Zeki Şanal, bu uygulamanın öncülerinden oldu. Sinop Valiliği, kendine ait tüm binaları tek tek projelendirip, restore etmek üzere örgütlenmeye geçti. Projelendirme aşaması bitmiş olan Sinop Cezaevi'nde düşünülen işlevlerin hayata geçirilmesi, Sinop'un tarihi varlıklarının korunarak geleceğe aktarılması konusunda ağırlıklı bir nokta olarak değerlendirildi. "Kaleli Kentler" başlığı altında Sinop'un da önemli bir örnek olarak yer alacağı ve doğal-tarihsel-kültürel mirasının yaşatılmasında çıkış noktası olacak bir projenin başlatılması için ilk çağrı, toplantının açılış konuşmaları sırasında Prof. Dr. Metin Sözen tarafından yapıldı. Belediye Başkanlığı'nda yapılan Mimarlar Odası ve diğer sivil toplum örgütlerinin katıldığı toplantıda, Kale ve çevresindeki geleneksel kent dokularının iyileştirilmesi ve kamu-yerel-özel-sivil kesimlerden destek alınarak sağlıklı bir projeye dönüştürülmesi kararı alındı. Sinop Belediye Başkanlığı'na, başta TKB'ye olmak üzere çeşitli kurumlara proje yardımı için talepte bulunması önerildi.

Sinop Belediyesi'ne, Taşköprü ve Boyabat belediyeleriyle havza boyutunda yapılacak çalışmalarda iletişimin sağlanması ve örgütlenmenin hızlanması için sorumluluk yüklenirken, Sinop'ta taş ağırlıklı köy dokularını da içeren ortak bir harekete ulaşılması, bu sayede doğa ve kültür turizminin geliştirilmesi kararı alındı.

Açılış konuşmaları ve seminerlerin ardından TKB üye belediye kadrolarıyla kent gezisi düzenlenerek yapılan çalışmalar görüldü, detaylı bilgiler alındı ve Tarihi Kentler Birliği'nin kuruluş gününden bu yana kaleme alınan tüm deklarasyonlarında kamu kurumlarının ve belediyelerin görev yaptıkları binaların tarihi yapıları aktarılması önerisinin dikkate alınarak gerçekleştirildiği gözlemlendi.

Gerze'deki Yakup Ağa Konağı

Gerze'de Yakup Ağa Konağı'nda süren restorasyon çalışmalarında büyük ilerleme kaydedilirken, eski PTT binası başta olmak üzere çeşitli binalarda cephe yenilemesi yapıldı. Ayrıca sokak ölçeğinde koruma çalışmaları planlamaya dahil edildi.

Boyabat

Boyabat Belediyesi doğal-tarihsel mirasa sahip çıkma kararı alarak Tarihi Kentler Birliği'ne başvurdu ve üyeliği kabul edildi. Bu doğrultudaki çalışmalar, "Tarihi Çarşı" ve diğer kültürel özelliklerini yitirmemiş sokaklarda olmak üzere iki noktada odaklaştırıldı. Bu konuda hazırlanan ve gerekli verileri içeren dosya ÇEKÜL Vakfı'nın ilgili uzmanlarınca değerlendirilmeye alındı. Bölgenin tanıtım çalışmalarını arttırmak için kaynak araştırmasına hız verildi. Boyabat Belediyesi, Kale, Çarşı ve kimliğini yitirtmemiş sokakların korunması ve yaşatılması üzerine kapsamlı bir çalışmayı gündeme getirmeye karar verdi.

Taşköprü

Taşköprü Belediyesi, TKB'nin çağrısına kulak vererek hizmet verdiği binanın cephesini ve içini elden geçirdi -ki bu çalışmanın projesi TKB'nin 2004 yılı "Özendirme Ödülü"ne layık görülmüştü. Bu özenli yaklaşımın salt belediye binasıyla kalmadığı, bu uygulamanın değişik boyutta ve içerikte bir dizi koruma-yaşatma projesine öncülük etmiş olduğu, yapılan kent ve inceleme gezisi sırasında saptandı. Delibeyoğlu Konağı'nın çatısı aktarıldı. Sokaklara yönelik cephe iyileştirme çalışmalarına destek çağrısı yapılarak, uygulamanın gerçekleştirileceği sokakların öncelikleri belirlendi. Sağlıklılaştırma çalışmasının başladığı Büyük Çarşı'nın bütününe yenilemeye yönelik bir projeye adım atılırken, "Cephanelik Binası"nın onarılması ve işlevlendirilmesinin yanı sıra "Sağlık Binası"nın kent tarihi müzesi veya arşivi olması önerildi.

TAŞKÖPRÜ BELEDİYESİ'NDEN HABERLER

Kastamonu'nun en büyük ikinci ilçesi konumundaki 1700 nüfuslu Taşköprü 2004 yılında yaptığı müracaatla Tarihi Kentler Birliği'ne üye oldu. Birliğin çalışmalarını yakından takip eden Taşköprü Belediyesi, kültürel mirası korumak adına, Taşköprü halkının da desteğiyle pek çok çalışmaya imza attı. Belediye, öncelikle ilçe sınırları içinde bulunan Pompeipolis antik kentini ortaya çıkarabilmek için kazı çalışmalarının yapılması konusunda girişimlerde bulundu. "Tarihi Çarşı" içini trafiğe kapatan belediye, böylece burada bulunan binaların özgün dokularının korunmasını sağladı. Taşköprü Belediye Sarayı'nın ve Taşköprü Belediyesi Hesap İşleri Müdürlük Binası'nın restorasyonunu tamamlanmasının ardından, belediye, bu projeleri ile TKB'nin 2004 yılı "özendirme ödülü"ne layık görüldü.

Arkeoloji Müzesi Kurulacak

Taşköprü Belediyesi, Romalılar döneminde Kastamonu, Sinop, Samsun, Çorum, Çankırı, Bolu, Zonguldak ve Bartın illerine başkentlik yapan Pompeipolis Antik Kenti'ni ortaya çıkarabilmek ve dünyaya tanıtmak amaçlı,

üniversitelerin arkeoloji bölümleriyle görüşmeler yaptı. Konuyu Kültür Bakanlığı'na taşıyan belediye, kazı çalışmalarının yapılabilmesi için girişimlerde bulundu. Ayrıca Taşköprü de bir Arkeoloji Parkı kurulmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nden izin alındı. Müzenin kurulacağı arazi ve bina Taşköprü Belediyesince tahsis edilerek, sütun, sütun başlığı, mezar steli, kitabeli ve kabartmalı taş ile mimari parçaların envanteri çıkarıldı ve sergilenmesine başlandı.

Çarşı içini trafiğe kapatan belediye, alt yapı çalışmalarına öncelik vererek, çarşı içinde bulunan binaların dış cepheleri için restorasyon projeleri hazırlatmaya başladı. Ayrıca restorasyon yapmak isteyenlere proje desteği verdi. Elektrik, telefon ve yağmur sularını yer altına alınarak, yollar parke taşı ve andezit ile kaplandı.

Taşköprü Belediye'si Başka Neler Yaptı?

- Beylikler dönemine ait Tarihi Muzafferettin Gazi Hamamının Rölöve ve restorasyon projesini hazırlatarak, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kuruluna onaylattı. Hamamın restorasyon inşaatına 2005 yılında başlanması planlandı. Restorasyon inşaatı için kaynak arayışına başlandı.
- Tüm tarihi camilerin etrafında bulunan konut ve arsaları kamulaştırdı ve etrafına park yapıldı.
- Kastamonu Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne ait olan Şeyh Hüsamettin Camii ve Türbesinin ve Taş Camii'nin restorasyon projelerinin yapılmaya başlanmasını sağladı. 2005 yılında her iki caminin de restorasyonlarının yapılması planlandı. Vakıflar Bölge Müdürlüğü bu konuda çalışmalarına hız verdi.
- Delibeyoğlu Konağı çatısı aktarıldı.
- Sokaklara yönelik cephe iyileştirmesi çalışmalarına destek çağrısı yapılarak, cephe iyileştirmesi yapılacak sokakların öncelikleri belirlendi.